اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• ۱۱ تیر ۱۴۰۲
• ۱۳ ذی‌الحجه ۱۴۴۴
• ۲ ژوئیه ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۶۶۷ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۴۹ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

ناترازی در آب، برق و نظام پولی داریم

روز گذشته و در مراسمی با حضور سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری، مراسم روز ملی صنعت و معدن با شعار «صنعت و معدن پیشران پیشرفت در گام دوم انقلاب» برگزار شد. در بیست‌وهفتمین سالروز ملی صنعت و معدن، مسئولانی از ۳ قوه حضور داشتند و نمایندگان برخی تشکل‌ها و مدیرانی از بنگاه‌های صنعتی و معدنی به بیان مشکلات و شرایط روز پرداختند. همچنین، در این همایش از واحدهای صنعتی و معدنی منتخب ملی تقدیر شد که شامل ۵۸ واحد نمونه، ۳خوشه صنعتی، ۲ کارآفرین و ۲ شهرک صنعتی منتخب بودند.

۲

کارمزد تراکنش‌های بانکی براساس مصوبه بانک مرکزی افزایش یافت

جبران هزینه‌ها از جیب مردم!

همه چیز از یک اصلاح شروع شد؛ اصلاح کارمزد تراکنش‌های خرید کارتی. درست زمانی که اصناف درگیر چالش‌های مالیاتی بودند، طرحی دیگر سدی جدید در برابر آنها ساخت. این واقعیت بر کسی پوشیده نیست که دریافت هر گونه خدمتی در اقتصاد مستلزم پرداخت هزینه است. از سوی دیگر مردم و شبکه بانکی از شبکه ایجادشده سود می‌برند، اما تصمیم اخیر در پی تقاضای شبکه بانکی اخذ شده است؛ درخواستی مبنی بر اینکه بیشتر درآمد آنها ناشی از ارائه خدمات باشد تا ناشی از سود. البته اصلاح نظام کارمزد مدت‌هاست که یکی از دغدغه‌های اصلی کارشناسان و متخصصان در صنعت بانکداری و پرداخت است. حال سوال مطرح این است که این افزایش کارمزد بابت ارائه چه خدماتی است؟ چه چیزی تغییر پیدا کرده است؟

۸

صمت طرح آزمایشی تخصیص سهمیه سوخت با کارت بانکی را بررسی کرد

حذف کارت سوخت کلید خورد

۱۰

عکس: صمت

سرمقاله

نقدی بر لایحه تفکیک وزارت صمت

۲

گفت‌وگو

بهره‌وری، حلقه مفقوده اقتصاد ایران

۱۲

گزارش‌های روز

تکلیف بخش معدن چیست؟

۶

داستان سرایی‌های بی‌پایان از واردات خودرو

اغلب کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه خودرو معتقدند واردات خودرو تنها راهکار کمک به بازار خودرو و برقراری تعادل در آن نیست. البته بر این موضوع نیز تاکید دارند که واردات صرفا در چارچوب و سازکار درست می‌تواند به تعادل بازار خودرو کمک کند.

این اظهارات در حالی است که همواره متولیان امر و وزرای صمت در برنامه‌های پیشنهادی خود برای گرفتن رای اعتماد مجلس بر انجام واردات خودرو تاکید دارند و آن را یک راهکار برای حل مشکل بازار خودرو می‌دانند. وزیر جدید صمت نیز چنین رویکردی دارد و ضمن تاکید بر واردات خودرو، آن را ابزاری برای مبارزه با رانت و انحصار می‌داند. آیا به‌راستی واردات بازار نابسامان خودرو را بسامان می‌کند و در وضعیت کنونی بهترین راهکار است؟ واردات خودرو با چه سازکاری می‌تواند به نفع بازار خودرو و در کل اقتصاد ما باشد؟

۴

سرمقاله

نقدی بر لایحه تفکیک وزارت صمت

غلامعلی رموی
کارشناس اقتصاد

طرح ادغام وزارت صنایع و معادن و وزارت بازرگانی با عنوان جدید وزارت صنعت، معدن و تجارت (صمت)، سال ۱۳۹۰ در دولت دهم مصوب و اجرایی شد. از آن زمان تاکنون، باوجود موافقت مجلس دهم در مهر ۱۳۹۸ برای تفکیک دوباره و تشکیل وزارت بازرگانی، این موضوع به نتیجه نرسید. سابقه تقاضا برای تشکیل وزارت بازرگانی به دولت قبل بازمی‌گردد که با مخالفت نمایندگان منتفی شد و دولت نیز آن را معلق کرد.

از حدود یک سال گذشته، بحث تفکیک دوباره مطرح شد و حالا به‌نظر می‌رسد دولت و مجلس می‌خواهند گامی در جهت تشکیل وزارت بازرگانی بردارند. در این میان دو نگاه به موضوع تفکیک وجود دارد؛ گروه اول ادغام یا تفکیک وزارتخانه را راه‌حل مشکلات موجود اقتصادی نمی‌دانند و به‌دنبال راهکارهای بهتری هستند؛ آنها معتقدند هزینه تکرار اشتباه را نه‌تنها دولت و مجلس، بلکه در نهایت مردم باید دهند. گروه دوم اما معتقدند بازرگانی در اقتصاد ایران مغفول مانده و تشکیل وزارت بازرگانی به اقتصاد کشور و تنظیم بازار کمک خواهد کرد.

نگاهی به فرآیند ادغام وزارت بازرگانی در وزارت صنایع و معادن در دولت دهم و طی سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد در این ادغام الزامات و شرایط لازم از منظر کوچک‌سازی و کاهش تصدیگری دولت را لحاظ نکردند و در نتیجه گرهی از مشکلات اقتصادی کشور باز نشد؛ به‌عبارتی شفاف‌تر با ادغام غیرکارشناسی و واگذاری نادرست وظایف در اسناد بالادستی بسیاری از بخش‌ها با چالش‌هایی مواجه شدند.

به‌نظر می‌رسد مشکلات اصلی مبتلابه حوزه صنعت، معدن و تجارت در حال حاضر ارتباط جدی و مستقیمی با ساختار سازمانی این وزارتخانه ندارد و این مشکلات بیشتر معلول علل و عواملی است که در کلیت نظام اقتصادی کشور وجود دارد. باور کنیم علل و عوامل اصلی مشکلات مبتلابه تنظیم بازار داخلی و افزایش نرخ کالا و خدمات تنها تخلف بنگاه‌های اقتصادی نیست و تنها تمرکز بیشتر دولت بر بازار نیز این درد را درمان نخواهد کرد. عوامل نابسامانی‌های موجود، در شرایط و مکانی غیر از این وزارتخانه رقم می‌خورد که برخی از آنها عبارتند از کاهش لحظه‌ای قدرت پول ملی ناشی از رفتار اقتصادی دولت در عدم‌کنترل نقدینگی، عملکرد غیرمولد نظام بانکی، عدم‌مدیریت ساختارمند بازار ارزی و البته گسترش دایره تحریم‌های اقتصادی در کنار برخی بی‌تدبیری‌های داخلی. عایدی مجموعه‌ای از این رفتار در ویترین اقتصادی کشور که همان بازار داخلی و تجارت خارجی است خود را نشان می‌دهد؛ بنابراین با جابه‌جایی، تفکیک، ادغام، انحلال یا سایر اقداماتی از این قبیل در حوزه تجارت، صنعت و معدن نمی‌توان به حل این موضوعات امیدوار بود. به‌نظر می‌رسد آب از سرچشمه گل‌آلود است؛ پس باید عوامل بالادستی را اصلاح کرد. در حوزه تنظیم بازار، خلاف تصورات موجود، ضریب تاثیرگذاری دستگاه‌های نظارتی در کنترل تورم و کاهش قیمت‌ها در بازار از منظر اقتصاد بسیار ناچیز و در عالی‌ترین شرایط کمتر از ۱۲ تا ۱۵ درصد ارزیابی می‌شود. این ساختارها در دنیا برای کنترل تورم و کاهش قیمت‌ها طراحی نشده‌اند و تنها به‌عنوان حسگرهای بازار می‌توانند ساختارهای تصمیم‌ساز کشور را نسبت به شرایط بازار و مشکلات آن آگاه سازند تا تدابیر با نگاه درستی اجرایی شوند. این تصور غلط از دوران پهلوی دوم تاکنون رواج داشته و تصور بر آن است که این ساختارها باید با گرانفروشی و گرانی مبارزه کنند، این در حالی است که در اقتصاد بازار، مبارزه‌ای وجود ندارد و همه فرآیندها براساس منطق اقتصادی و نظام عرضه و تقاضا انجام می‌شود. به‌همین‌دلیل، طی ۵۰ سال گذشته، اقتصاد ایران مملو از مبارزات ناکامی است که دولت‌ها برای کنترل بازار و کاهش قیمت‌ها انجام داده و البته به نتیجه هم نرسیده‌اند. با این همه برای رفع مشکلات روز باید اقدامات جدی صورت گیرد. تمرکز بر نقاط بحران‌ساز و آسیب‌پذیر حوزه صمت از منظر تولید و ایجاد زمینه رقابتی‌سازی تولید براساس مزیت‌های اقلیمی و اقتصادی از مهم‌ترین راهکارهایی است که باید در دستور کار قرار گیرد تا دست مافیای احتمالی در این حوزه کوتاه شود و شاخص رضایتمندی مردم ارتقا یابد.

در حوزه نظارت و کنترل بازار و تولید و واردات کالا نیز تجمیع وظایف نهادهای نظارتی چون سازمان ملی استاندارد ایران با سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تحت‌عنوان یک نهاد عالی نظارت بر کیفیت و کمیت و حمایت از مصرف‌کنندگان زیر نظر ریاست‌جمهوری یک تجربه کارآزموده محسوب می‌شود که در اقتصادهای کشورهای توسعه‌یافته نیز مصادیق موفقی از آن به‌چشم می‌خورد.

با عنایت به مطالب پیش‌گفته، می‌توان این دیدگاه را مطرح کرد که شرایط فعلی اقتصاد کشور نه‌تنها انتزاع حوزه صنعت و معدن از تجارت را امری به مصلحت نمی‌داند، بلکه باید تلاش کرد تا با اصلاح رویه‌های موجود در حوزه‌های بحران‌ساز در امر تولید، تجارت و کنترل بازار، ساختارها را متناسب با نیازهای کشور اصلاح و فعال کرد و این امر برعهده همه ارکان کشور اعم از دولت، مجلس و قوه قضاییه است.

پرداخت ۱۲ هزار میلیارد تومان از معوقات دارویی؛ به‌زودی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از اختصاص ۱۲ هزار میلیارد تومان ازسوی سازمان برنامه و بودجه برای پرداخت معوقات دارویی و حمایت از صنایع دارویی در آینده نزدیک خبر داد.

به گزارش ایسنا، بهرام عین‌اللهی در حاشیه نشست با هیات مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی و انجمن تولیدکنندگان تجهیزات پزشکی درباره تامین ارز موردنیاز دارو و تجهیزات پزشکی گفت: تا امروز ۷۰۰ میلیون دلار پروفورما ثبت شده و ۵۰۰ میلیون دلار نیز در مراحل نهایی قرار دارد که به‌سرعت در حال انجام است.

وی با اشاره به تفاهم وزارت بهداشت، بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه برای اختصاص ارز موردنیاز تامین دارو و تجهیزات پزشکی، عنوان کرد: تا پایان سال، ۱.۵ میلیارد دلار ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی برای دارو، تجهیزات، ملزومات مصرفی پزشکی و شیرخشک اختصاص داده خواهد شد که با تامین به‌موقع ارز، مشکل خاصی در این حوزه نخواهیم داشت.عین‌اللهی با بیان اینکه نقدینگی، نیاز اصلی شرکت‌های دارویی برای واردات دارو و مواد اولیه است، اظهار کرد: بانک مرکزی مقرر کرد ۳۰ هزار میلیارد تومان از طریق بانک‌های عامل به شرکت‌های دارویی، تسهیلات پرداخت شود تا بتوانند ارز موردنیاز خود برای دارو و مواد اولیه را تامین کنند که این مهم می‌تواند برخی از مشکلات صنایع داروسازی را حل کند.

وی با بیان اینکه عوارض گمرکی از دیگر مشکلاتی بود که برخی شرکت‌های دارویی برای واردات دارو با آن روبه‌رو بودند، تصریح کرد: خوشبختانه در جلسه سران قوا، کاهش عوارض گمرکی از ۴ به یک درصد برای دارو، تجهیزات پزشکی، شیرخشک و لوازم مصرفی پزشکی تصویب شد.وی درباره مالیات بر ارزش افزوده حاصل از واردات دارو و تجهیزاتی که مشابه داخلی ندارند نیز گفت: با معافیت این اقلام از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده، کمک خوبی به واردات و تامین نیازهای دارویی خواهد شد.

رئیس‌جمهوری در آیین روز ملی صنعت و معدن:

ناترازی در آب، برق و نظام پولی داریم

روز گذشته و در مراسمی با حضور آیت‌الله رئیسی، رئیس‌جمهوری، مراسم روز ملی صنعت و معدن با شعار «صنعت و معدن پیشران پیشرفت در گام دوم انقلاب» برگزار شد. در بیست‌وهفتمین سالروز ملی صنعت و معدن، مسئولانی از ۳ قوه حضور داشتند و نمایندگان برخی تشکل‌ها و مدیرانی از بنگاه‌های صنعتی و معدنی به بیان مشکلات و شرایط روز پرداختند. همچنین، در این همایش از واحدهای صنعتی و معدنی منتخب ملی تقدیر شد که شامل ۵۸ واحد نمونه، ۳ خوشه صنعتی، ۲ کارآفرین و ۲ شهرک صنعتی منتخب بودند.

حرکت به‌سوی رشد تولید و اقتصاد

رئیس‌جمهوری با بیان اینکه ارزیابی همه شاخص‌ها نشان‌دهنده آغاز حرکت خوب کشور به‌سوی رشد تولید و اقتصاد است، همگان را به تلاش و همکاری برای تقویت حوزه تولید فراخواند و گفت: چراغ هر واحد تولیدی خاموش یا کم‌سو شود یا از تعطیلی سخن بگوید، بسیار آزرده‌خاطر می‌شوم.وی افزود: حرف و سخن صنعتگران و معدن‌کاران پرتلاش باید در این روز شنیده شده و شرایط آنها موردبررسی قرار گیرد و باتوجه به سهم ایران در تجارت منطقه و جهان، باید تلاش کرد موانع از پیش‌روی آنها برطرف شود.

رئیسی افزود: صنعتگران در این میدان براساس شاخص‌های موجود تلاش خوبی کردند و رشد سرمایه‌گذاری و رشد ماشین‌آلات تولیدی و رشد تولید و اشتغال و رشد اقتصادی در کشور در ۶ ماهه ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ و آنچه در ۱۴۰۲ دنبال می‌شود، نشان از آن دارد که کشور حرکت خوبی را به‌سوی رشد اقتصادی و رشد تولید آغاز کرده؛ به ویژه اینکه این رشد همراه با یک کار دانش‌بنیان و علم‌مایه و فناور پایه است.

رئیس‌جمهوری با بیان اینکه اول تا دهم تیر که به‌عنوان دهه صنعت، معدن و تجارت نامیده شده، فرصت مناسبی است تا مشکلات، مسائل و موانع پیش‌روی این حوزه بررسی و برای آنها تدبیر شود، دانشگاه را برای همفکری با دولت در این عرصه فراخواند و گفت: دانشگاه باید در کنار صنعتگران، معدنکاران، تولیدکنندگان و تجار باشد و اگر صنعت، معدن و تجارت همراه با علم و تحقیق و پژوهش باشد و روزآمد شود، کار در این حوزه‌ها دارای ارزش‌افزوده خواهد شد.

رئیس‌جمهوری تاکید کرد: دولت باید آنقدر ظرفیت داشته باشد که مشکلات را در درون خود حل کند. نباید مشکلات را هر روز به بدنه جامعه منتقل کنیم؛ این به‌صلاح نیست و چنین رویکردی را مفید هم نمی‌دانم.

رئیسی با بیان اینکه در کشور ناترازی در آب، برق و نظام پولی داریم و دولت برنامه‌ها و اقدامات خود را برای تراز کردن آنها آغاز کرده است، افزود: باید مدیریتی هماهنگ مانند مدیریت آب بین وزارتخانه‌های صمت و نیرو ایجاد شود.وی خاطرنشان کرد: سال ۱۴۰۱ سال بیرون آمدن معادن از رکورد بود و ۲هزار و ۷۰۰ معدن از بلاتکلیفی خارج شد و ۳۰۰ معدن دیگر در دست بررسی است. رئیس‌جمهوری در بخش دیگری از سخنانش اظهار کرد: هیچ واحد تولیدی نباید متوقف شود و از تولید و اشتغال خود بکاهد یا خط تولیدش را تعطیل کند؛ این مشکلات باید حل شوند.

وی با بیان اینکه راه‌حل مشکلات کشور در دست بیگانگان نیست، تصریح کرد: از تجارب گذشته استفاده خواهیم کرد، اما اگر راهکار را به‌دست بیگانگان بسپاریم، باید منتظر لبخند و اخم آنها باشیم. تجربه دیگران برای این دولت قابل‌استفاده است،اما نمی‌پذیریم نسخه برای ما بنویسند. نسخه‌های بدون مطالعه قابل‌اجرا نیست؛ ما تمامی راهکارها و نسخه‌ها را به کارشناسان و پژوهشگران می‌دهیم تا متناسب با شرایط کشور بررسی کنند.

رئیس‌جمهوری همچنین راهکار مدیریت حوزه انرژی را تعطیل کردن واحدهای تولیدی ندانست و گفت: رفع مشکل انرژی با کاهش رشد تولید محقق نمی‌شود. چراغ هر واحد تولیدی خاموش یا کم‌سو شود و از تعطیلی سخن بگوید، بسیار آزرده‌خاطر می‌شوم. باید بخش تولید و مصرف انرژی مدیریت صحیحی را اتخاذ کنند و تعطیلات به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که زمان تولید و تعطیلات ادارات در یک زمان قرار گیرد تا از انرژی استفاده بهینه شود.

رئیسی افزود: تولید نقطه قدرت کشور است و نباید از قدرت کشور کاست. وی با بیان اینکه تحول در صنعت یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است، اضافه کرد: نقاط قوت در کشور باید تقویت و از ضعف‌ها کاسته شود؛ این همان تحول از نگاه رهبر معظم انقلاب است که به‌دست توانای تولیدکنندگان، صنعتگران و تجار ما رقم می‌خورد.

همه بازارها باید رقابتی باشند

وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه بازارهای کشور باید بازار رقابت کامل باشد، گفت: وزارت صمت در مبارزه با فساد و رانت تردید ندارد. به‌گزارش ایسنا، عباس علی‌آبادی در مراسم روز صنعت و معدن اظهار کرد: وزارت صنعت، معدن و تجارت در مبارزه با فساد و رانت تردید ندارد و بر آن تاکید دارد؛ بنابراین با اصلاح سیاست‌ها از جمله وام‌های بی‌حساب، تعرفه‌های نادرست، واگذاری‌های غلط، یارانه‌های پیدا و پنهان ناعادلانه و ویژه‌خواری‌ها مقابله خواهد کرد. وزیر صنعت، معدن و تجارت بااشاره به نام‌گذاری سال‌ها طی یک دهه اخیر با شعارهای اقتصادی، گفت: در این مسیر باید تلاش کرد تا بازار کشور، یک بازار رقابت کامل باشد، هرچند تحقق آن و رفع انحصار در همه عرصه‌ها با سرعت بالا بسیار سخت خواهد بود. علی‌آبادی با بیان اینکه دولت نباید به‌طورمستقیم در بازار رقابتی و قیمت‌گذاری دخالت کند، گفت: در ابتدا باید به رفع انحصار پرداخت و سپس بازار را وارد فضای رقابت کامل کرد. این وزارتخانه به محیط‌زیست و توسعه پایدار متعهد است و اینها شعار نیست.وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین تاکید کرد: نه‌تنها بر کاهش دخالت در اقتصاد اعتقاد داریم، بلکه تلاش و تمرکز ما بر سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری خواهد بود و در این راستا به تشکل‌های صنفی اعتقاد کامل داریم و احترام می‌گذاریم. وی با بیان اینکه با خام‌فروشی مقابله خواهیم کرد، ادامه داد: با پیوند زدن واحدها در قالب شرکت‌های مادر، به ایجاد صرفه مقیاس و دامنه در تولید خواهیم پرداخت. همچنین، برای حل مشکل زیرساخت‌های اصلی صنایع یعنی آب، برق و گاز راهکارهایی ارائه خواهیم داد.

علی‌آبادی همچنین با بیان اینکه کیفیت کالاها و خدمات یک اصل است، تصریح کرد: محرومیت‌زدایی و مسئولیت‌های اجتماعی را از طریق مشوق برای بنگاه‌ها در دستور کار قرار خواهیم داد. وی در ادامه با بیان اینکه برای تامین سرمایه در گردش واحدها به‌دنبال سازکار و نظام مالی مستقل هستیم، گفت: اعتقاد جدی به توسعه صنایع نرم و دانش‌بنیان داریم. در مجموع، هرچند وضعیت موجود امیدآفرین است، اما هنوز فاصله زیادی تا نقطه مطلوب داریم. به‌گفته این مقام مسئول، بخش صنعت، معدن و تجارت، ۳۰ درصد از تولید ناخالص داخلی و ۳۷ درصد اشتغال را در اختیار دارد و ۷۰ هزار واحد صنعتی، ۱۰ هزار معدن، ۳ میلیون واحد صنفی، ۹۰ هزار انبار و ۴۰ هزار بازرگان، بیشترین عوامل مولد اقتصاد را در خود جای داده است.علی‌آبادی با بیان اینکه در برنامه هفتم توسعه کشور، بر توسعه زنجیره‌های ارزش ملی و منطقه‌ای و تکمیل زنجیره مواد تاکید شده است، گفت: در این دوره در تلاش هستیم تا از رویکرد قیمت‌گذاری و تنظیم بازار به تمرکز بر اقتصاد منطقه‌ای یا ژئو اکونومیک صنعتی چرخش داشته باشیم.

همچنین، برای توسعه درون‌زا باید ظرفیت‌ها براساس زنجیره ارزش و استفاده از ظرفیت‌های ملی و ارتقای شاخص‌های ارزش در صادرات (بدون در نظر گرفتن صادرات مواد خام و نیمه‌خام) هدف‌گذاری شود.علی‌آبادی با بیان اینکه در محور برون‌گرایی باید زیرساخت لازم فراهم شود، گفت: بر این اساس، زیرساختی ایجاد خواهد شد که جریان ارزش پایدار داشته باشد و در برابر نوسانات ارزی مصون باشد و منجر به خلق مزیت پایدار و همکاری وفادارانه بین ایران و کشورهای مدنظر شود.به‌گفته وی، این رویه سبب خواهد شد تا به‌جای «نفت در برابر غذا»، «کالای صنعتی و تولیدی در برابر کالاهای موردنیاز» باشد و بتوانیم به‌تدریج کشور را از اسارت تحریم‌ها نجات دهیم.وی افزود: بی‌تردید این مهم جز با همکاری دولت، مردم و بخش خصوصی میسر نخواهد شد و باید بتوانیم مسیرهای رشد و توسعه از جمله مسیر جاده ابریشم را احیا کنیم.

تمامی معاملات بورسی ۱۷ اردیبهشت بررسی می‌شود

اسامی متخلفان منتشر خواهد شد

مدیر نظارت بر بورس‌ها سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: باتوجه به ابلاغیه اخیر معاون اول رئیس‌جمهوری و افزایش ظن معاملات مبتنی بر اطلاعات نهانی حوالی تاریخ صدرالاشاره، پس از استعلام و دریافت اسامی مطلعان از تصمیم نرخ خوراک و اشخاص تحت‌تکفل آنها به‌عنوان دارندگان اطلاعات نهانی، در بازه زمانی فوق معاملات اشخاص معرفی‌شده بررسی و در صورت مشاهده کوچک‌ترین تخلف، به نحو مقتضی مورد پیگیری و رسیدگی قرار می‌گیرد.

به‌گزارش ایسنا، امیرمهدی صبایی اعلام کرد: در چارچوب نظارت معمول و طبق رویه‌های نظارتی، از تاریخ ۱۷ اردیبهشت تاکنون، چندین پرونده معاملات مبتنی بر اطلاعات نهانی، پیش‌دستی در معاملات و سوءاستفاده مربوط به اشخاص حقوقی، شناسایی شده و در جریان رسیدگی است. وی افزود: تمامی این تخلفات به‌دلیل انتقال منافع بین اشخاص دارای سطح اهمیت بالا است و به‌هیچ‌وجه شامل تخلفات با درجه اهمیت پایین‌تر همانند رنج‌کشی و سفارش چینی نیست، بلکه مربوط به اشخاص حقوقی و سوءاستفاده اشخاص حقیقی مرتبط با آن شخص حقوقی و معاملات مبتنی بر اطلاعات نهانی و انتقال منافع فی‌مابین آنها است. صبایی در ادامه مطرح کرد: باتوجه به ابلاغیه اخیر معاون اول رئیس‌جمهوری و افزایش ظن معاملات مبتنی بر اطلاعات نهانی حوالی تاریخ صدرالاشاره، پس از استعلام و دریافت اسامی مطلعان از تصمیم نرخ خوراک و اشخاص تحت‌تکفل آنها به‌عنوان دارندگان اطلاعات نهانی، در بازه زمانی فوق معاملات اشخاص معرفی‌شده بررسی و در صورت مشاهده کوچک‌ترین تخلف، به‌نحومقتضی موردپیگیری و رسیدگی قرار می‌گیرد. این تخلفات به‌صورت خودکار و به‌وسیله هشدارهای بسته جدید نظارتی هوشمند کشف می‌شود؛ بنابراین در شناسایی و رسیدگی به این تخلفات، هیچ محدودیت و خط قرمزی وجود ندارد.

صبایی تشریح کرد: باتوجه به قوانین و مقررات، تا پایان زمان مراحل رسیدگی، امکان افشای هویت اشخاص متخلف میسر نیست، اما باتوجه به مفاد دستورالعمل بند چ ماده ۳۶ قانون احکام دائمی (که در آبان سال گذشته مصوب و لازم‌الاجرا شد)، در صورت صدور رأی قطعی، اسامی متخلفان منتشر می‌شود. در ضمن باتوجه به نوع تخلف این اشخاص (معاملات مبتنی بر اطلاعات نهانی)، این تخلف از مصادیق ماده ۴۶ قانون بازار و جرم محسوب می‌شود، بنابراین در صورت صدور رأی قطعی در سازمان بورس که می‌تواند شامل آرایی مانند سلب صلاحیت و جریمه نقدی باشد، متعاقبا موضوع از طریق مراجع قضایی به‌منظور رسیدگی کیفری موردپیگیری قرار خواهد گرفت.

عکس روز

برداشت گندم در لرستان

عکس: ایسنا

ویژه‌تر از خبر

مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس:

مصوبه‌ای برای افزایش نرخ گاز صنایع دریافت نکرده‌ایم

مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: درباره تصویر منتشرشده از مصوبه هیات‌وزیران در فضای مجازی در ارتباط با نرخ گاز خوراک پتروشیمی‌ها و سوخت صنایع در سال ۱۴۰۲، تاکنون مصوبه‌ای مبنی بر افزایش نرخ خوراک و گاز صنایع به سازمان بورس واصل نشده است.

به‌گزارش سازمان بورس، ولی‌اله جعفری با بیان اینکه سازمان بورس موافق افزایش نرخ گاز صنایع نیست، افزود: درباره تصویر منتشرشده از مصوبه هیات‌وزیران در فضای مجازی در ارتباط با نرخ گاز خوراک پتروشیمی‌ها و سوخت صنایع در سال ۱۴۰۲، تاکنون مصوبه‌ای مبنی بر افزایش نرخ خوراک و گاز صنایع به سازمان بورس واصل نشده است.

وی اظهار کرد: پس از انتشار تصویری با عنوان مصوبه هیات‌وزیران، به استناد دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات، با ناشران بورسی مکاتبه شد، اما باتوجه به اطلاعیه‌های منتشرشده از سوی تعدادی از ناشران، آنها نیز اعلام کردند تاکنون مصوبه مذکور به دست‌شان نرسیده است.

جعفری تاکید کرد: مطابق دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات، ناشران مسئولیت شفاف‌سازی درباره شایعات و همچنین افشای اطلاعات بااهمیت را برعهده دارند؛ در صورتی که ناشر مصوبه مذکور را دریافت کرده باشد، باید بلافاصله آثار مالی آن بر عملکرد سال ۱۴۰۲ را مشخص و برای استحضار سهامداران افشا کند.

جعفری بااشاره به اقدامات سازمان بورس درباره پیگیری اصلاح نرخ گاز خوراک و سوخت شرکت‌های پتروشیمی بیان کرد: سازمان بورس مکاتباتی را با مراجع ذی‌صلاح درباره ضرورت اصلاح فرمول تعیین نرخ خوراک گاز و سوخت داشته است؛ در این راستا، سازمان بورس جلساتی را با حضور ارکان بازار، کانون‌ها و نمایندگان ذی‌نفعان بازار برگزار کرد و جمع‌بندی‌های کارشناسی سازمان درباره لایحه بودجه به دولت منعکس شد.وی افزود: از موارد مهم در این جمع‌بندی‌ها، موضوع نرخ گاز طبیعی بود که پیشنهاد سازمان مبنا گرفتن فرمول با لحاظ تعدیلات لازم بود، چرا که بر این اعتقاد بودیم که نرخ هاب‌های مصرفی نمی‌تواند مبنای معقولی برای نرخ گاز طبیعی در کشور باشد.

جعفری در پایان این گفت‌وگو بیان کرد: تبصره ماده یک بخش الف قانون الحاق ۲ نیز تاکید دارد، نرخ خوراک گاز باید به‌گونه‌ای باشد که ایجاد انگیزه و امکان جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی را داشته باشد؛ از این‌رو پیشنهاد سازمان بورس مبنی بر لزوم اصلاح فرمول نرخ گاز طبیعی و اجتناب از تعیین نرخ ثابت به مراجع ذی‌ربط ارسال شده است.

احداث شهرک‌های صنعتی مشترک وارد فاز جدید شد

توسعه همکاری صنعتی ایران با چین

عکس: صمت

ایجاد شهرک‌های صنعتی مشترک بین کشورها همواره از منظر اقتصادی و صنعتی دارای اهمیت بسیار بوده و به نظر می‌رسد در آینده نزدیک باید شاهد ساخت شهرک‌های صنعتی مشترک ایران با کشورهای هم‌پیمان تجاری باشیم. تلاش برای ایجاد نخستین شهرک صنعتی مشترک بین ایران و دیگر کشورهای همسایه از سال‌ها قبل در جریان بوده، اما محصول همه این تلاش‌ها تاکنون به ایجاد چنین فضای صنعتی مشترکی منتهی نشده تا خلأ آن همچنان وجود داشته باشد. عراق، ترکیه و ارمنستان، از جمله کشورهایی هستند که مذاکرات برای ایجاد شهرک صنعتی مشترک با آنها طی سال‌های گذشته در دستور کار مسئولان اجرایی و صنعتی قرار داشته است. این مذاکرات از سال گذشته با رویکرد جدی‌تر دنبال شد و حتی تفاهمنامه‌های مشترکی هم با برخی از این کشورها درباره ایجاد شهرک صنعتی مشترک بین دو کشور به امضا رسید. هفته گذشته نیز مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران از آمادگی برای ایجاد شهرک‌های صنعتی تخصصی و واگذاری به شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران چینی خبر داد. صمت در این گزارش به مزایای احداث این شهرک‌های مشترک پرداخته است.

توسعه تعاملات دوجانبه و چندجانبه

امروزه تعاملات جهانی براساس ارتباطات دوجانبه و چندجانبه کشورها تنظیم‌شده و در این بین داشتن رابطه مناسب و تبادلات اقتصادی و سیاسی با همسایگان از اهمیت خاصی برخوردار است تا آنجا که این‌گونه روابط در توانمندی کشورها نقش بسزایی داشته و به رونق تولیدات داخلی، صادرات و چرخش بهتر زندگی مردم یک کشور کمک می‌کند. به‌گفته کارشناسان رابطه و تبادل اقتصادی با همسایگان منافعی دوطرفه از جمله امنیت جغرافیایی و اجتماعی بیشتر، سودآوری اقتصادی دوطرفه و مبارزه با قاچاق کالا را به همراه خواهد داشت.

از سوی دیگر، بسیاری پاشنه آشیل شهرک‌های صنعتی داخل کشور به‌ویژه در مناطق آزاد تجاری را واردات‌محور شدن این مناطق و تبدیل آنها به مراکز اقتصاد تجاری می‌دانند و بر تغییر این سیاست تاکید دارند. به اعتقاد آنها، باید پای واسطه‌ها از مناطق آزاد تجاری برچیده شده و این مناطق به مراکز تولید ملی تبدیل شوند، زیرا از قرار معلوم، عده‌ای در این مناطق رانت ویژه گرفته و سودی هم به مرزنشینان نمی‌رسد که این امر، احداث شهرک‌های صنعتی مرزی مشترک با کشورهای همسایه را دوچندان می‌کند.

حضور چین در شهرک‌های صنعتی ایران

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت از آمادگی این سازمان برای ایجاد شهرک صنعتی بزرگ در کشور برای استقرار سرمایه‌گذاران چینی خبر داد.

به گزارش سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، علی رسولیان در دیدار با معاون استاندار گواندوگ چین در حاشیه هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی صنایع کوچک و متوسط چین، افزود: با توجه به ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری و فناوری موجود در شرکت‌های چینی و نیز فرصت‌های سرمایه‌گذاری در ایران، این آمادگی وجود دارد تا شهرک صنعتی با همه زیرساخت‌ها را برای فعالیت شرکت‌های چینی آماده کنیم.

وی اظهار کرد: باتوجه به عزم رؤسای جمهور ایران و چین و در چارچوب سند توسعه همکاری‌های ۲۵ ساله، این آمادگی وجود دارد تا با برنامه عملیاتی در راستای توسعه، تعمیق و گسترش همکاری‌ها تلاش کنیم.

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران با اشاره به توانمندی‌ها و ظرفیت‌های موجود در استان گواندوگ به‌عنوان یکی از استان‌های مطرح صنعتی و بزرگ چین، ادامه داد: ظرفیت‌های مناسبی در حوزه‌های صنایع شیمیایی، پتروشیمی، خودرو، لوازم خانگی و انرژی‌های تجدیدپذیر در این استان وجود دارد که می‌تواند بسترساز تعاملات تجاری و صنعتی با جمهوری اسلامی ایران شود. درهمین حال معاون وزیر صنعت و فناوری اطلاعات چین در نشست سازمان همکاری‌های اقتصادی آسیا و اقیانوسیه (APEC) و درحاشیه هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی صنایع کوچک و متوسط چین در گوانگجو گفت: تعداد شرکت‌های کوچک و متوسط در چین افزون بر ۵۲ میلیون شرکت است و این شرکت‌ها ۵۰ درصد جی‌دی‌پی و ۶۰ درصد حجم و ۷ درصد نوآوری و ۹۰ درصد اشتغال را به خود اختصاص داده‌اند.

استقبال طرف‌های خارجی

مدیر توسعه صنعتی و فناوری سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی کشور گفت: برای ساخت شهرک صنعتی مشترک در مناطق مرزی نیازمند مجموعه اقدامات قانونی با کشورهای همسایه هستیم و تعامل اجرایی لازم باید فراهم شود. طهمورث لاهوتی‌اشکوری افزود: برای شناسایی موقعیت‌های مکانی مناسب جهت احداث شهرک‌های صنعتی در مناطق مرزی تلاش‌هایی انجام‌شد و مکان‌یابی‌ها با در نظر گرفتن موضوعات قانونی و زیست‌محیطی برای تسهیل استقرار سرمایه‌گذاران در دستور کار است.

وی با بیان اینکه احداث شهرک صنعتی مشترک با کشورهایی از جمله عراق و ترکیه نیز در همین راستا دنبال می‌شود و در دستور کار است، اضافه کرد: موضوع احداث شهرک‌های صنعتی مشترک همواره در دیدارها و مذاکرات بین‌المللی از سوی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران با توجه به همین توانمندی پیگیری و با استقبال طرف‌های خارجی روبه‌رو شده است.

مدیر توسعه صنعتی و فناوری سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی کشور تاکید کرد: این استقبال با توجه به سابقه بیش از ۵۰ ساله سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران در زمینه ایجاد و تامین زیرساخت‌های صنعتی بوده و باید به این نکته توجه داشت که صادرات خدمات فنی‌مهندسی در کنار تبادل فناوری زمینه توسعه بیشتر روابط تجاری را فراهم می‌کند.

الگوی مناسب برای توسعه روابط خارجی

به‌گفته بسیاری از کارشناسان، ساخت شهرک‌های صنعتی مرزی منجر به رونق تولید خواهد شد. شهریار حیدری، کارشناس امور مرزی در این‌باره گفت: در ایجاد شهرک‌های صنعتی موضوع تولید و توان فنی و سرمایه‌گذاری دو کشور مطرح است. بنابراین رونق تولید و جذب سرمایه یکی از نخستین دستاوردهای تحقق این برنامه بوده و می‌توان بر تاثیر مثبت این سازکار بر روابط اقتصادی، سیاسی، امنیتی دو کشور نیز تاکید کرد.

حیدری با اشاره به تجربه برخی از کشورها در ایجاد شهرک‌های مشترک در مناطق مرزی افزود: با توجه به توافق‌های حاصل شده بین ایران و کشورهای همسایه، ایجاد شهرک‌های صنعتی اثرات مثبت اقتصادی بر جای خواهد داشت. وی اضافه کرد: شهرک‌های صنعتی الگوی مناسبی برای توسعه روابط اقتصادی بین کشورها با محوریت همکاری فنی، صنعتی و جذب سرمایه هستند. در گام‌های بعد نیز می‌توان این شهرک‌ها را به مرزهای میانی برد و همکاری مشترک به دو کشور را از ایجاد یک شهرک به ۴ یا ۵ شهرک صنعتی افزایش داد.

این کارشناس امور مرزی درباره تاثیر ایجاد شهرک‌های صنعتی مرزی در اشتغالزایی بومی، تاکید کرد: ایجاد این شهرک‌ها بر رونق تولید و اشتغال به خصوص در مناطق مرزی افزوده و دستیابی به امنیت پایدار را برای این مناطق به ارمغان می‌آورد.

از اظهارات این کارشناس پیداست که هم مرزی با کشورهای همسایه فرصت توسعه را فراهم کرده و باید با توسعه زیرساخت‌های موردنیاز از این فرصت استفاده شود، زیرا ظرفیت شهرک‌های صنعتی در مناطق مرزی کشور به‌ویژه در استان‌های شمال‌غرب و شمال‌شرق بسیار قابل توجه است. بدین‌ترتیب در بخش واگذاری زمین شهرک‌های صنعتی مناطق مرزی به سرمایه‌گذاران منطقه نیز باید تسهیلات ویژه‌ای در نظر گرفته شود تا هنگام واگذاری اعمال شده و به توسعه اقتصادی استان‌های مرزی محروم منجر شود.

سخن پایانی

ایران با دارا بودن ۵۰۹ شهرک، ۳۴۰ ناحیه صنعتی، ۵ منطقه ویژه اقتصادی در حال بهره‌برداری، ۸۵ شهرک و ناحیه صنعتی تخصصی، ۶ شهرک فناوری، ۴۰ مرکز خدمات فناوری و کسب‌وکار، ۲ مجتمع فناوری اطلاعات و خدمات نرم‌افزاری، ۱۰۰ هزار و ۵۸ قرارداد منعقده و بهره‌برداری از ۴۹ هزار و ۸۸۲ واحد صنعتی و ۳۲۷۰ واحد کارگاهی، زمینه اشتغال مستقیم ۹۹۸ هزار و ۵۹۵ نفر را در سراسر کشور فراهم کرده، اما ایجاد شهرک‌های صنعتی مشترک با کشورهای همسایه می‌تواند تا حد زیاد به رونق اقتصادی داخلی منجر شود. همچنین ساخت شهرک‌های صنعتی مشترک با دیگر کشورها از این منظر مهم است که پس از ساخت چنین فضایی فرصت جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی، ایجاد فضای انتقال دانش و فناوری، افزایش صادرات، رونق بیشتر تولید و... پیش‌پای صنعت و تولید کشور خواهد بود.

فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صمت و روزگار معدن دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شماره کارت ۷۰۷۲- ۹۹۹۷- ۹۹۱۸- ۶۰۳۷ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۸۸۱۰۵۳۰۶ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:

۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.

۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰:۳۰صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	روزنامه صمت	روزنامه روزگارمعدن
۱ ماهه	۱۱۰,۰۰۰ تومان	۶۶,۰۰۰ تومان
۳ ماهه	۳۳۰,۰۰۰ تومان	۱۹۸,۰۰۰ تومان
۶ ماهه	۶۶۰,۰۰۰ تومان	۳۹۶,۰۰۰ تومان
۹ ماهه	۹۹۰,۰۰۰ تومان	۵۹۴,۰۰۰ تومان
۱۲ ماهه	۱,۳۲۰,۰۰۰ تومان	۷۹۲,۰۰۰ تومان

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صمت و روزگار معدن در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۸۸۱۰۵۳۰۶-۸ اطلاع دهند.

مشخصات مشترک
نام و نام خانوادگی:
عنوان موسسه:
تلفن ثابت یا تلفن همراه:
آدرس:
کدپستی:

آگهی مزایده عمومی تجدیدشده
شماره ۱۴۰۲/۰۱/ز (نوبت سوم)

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

شرکت معدنی وصنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد **"ماشین‌آلات راه‌سازی مستعمل موجود در انبارهای مجتمع"** خود را (به شرح ذکر شده در اسناد مزایده) از طریق مزایده عمومی واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مزایده به وبسایت این شرکت به نشانی **www.geg.ir** بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را دریافت نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت **۱۴:۰۰** روز **یکشنبه** مورخ **۱۴۰۲/۰۴/۲۵** در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از اقلام مربوطه روز **دوشنبه** مورخ **۱۴۰۲/۰۴/۱۹** مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های شرکت در مزایده بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مزایده تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت اول
م‌الف ۱۱۵

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان بوشهر

برابر رای **شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۴۰۰۲۰۰۰۰۲۳ مورخه ۱۴۰۲/۰۱/۱۶** هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی برازجان صرفات مالکانه و بلامعارض متعلق به **خانم زهرا بهزادی فرزند فرهاد به شماره شناسنامه ۵۴۷۰۰۳۹۳۵۸ و شماره ملی ۵۴۷۰۰۳۹۳۵۸ صادره از دشتستان** در یک سهم مشاع از سیزده سهم سهام ششدانگ به استثناء یک‌شانزدهم بهاء عرصه و اعیان **یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۱۵۴۸۰ مترمربع قسمتی از پلاک ۷۹۴۲ اصلی** واقع در بخش سه حوزه ثبت ملک برازجان روستای جمیله خریداری شده از **آقای فرهاد بهزادی** به ایشان واگذار گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ اولین انتشار آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مرجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجع ذیصلاح قانونی (دادگاه) نیست.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۴/۱۱ **تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۴/۲۶**

حمیدرضا باقرپور، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان دشتستان

آخرین اخبار و تازه‌ترین تحلیل‌ها را در پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید

www.Gostaresh.news

یادداشت

وضعیت مبهم و نامعلوم صنعت خودرو

صادق بشیری
منتقد صنعت خودرو

صنعت خودرو کشـور را بایـد از ابعاد گوناگون آن یعنی کیفیت، آمارتولید، واردات، قیمت، فروش، ایمنی و... بررسی کرد، چراکه در تمام این بخش‌ها مشـکلاتی دارد و تنها با بررسـی دقیق وهمه‌جانبه است که می‌توان درباره وضعیت کلی صنعت خودرو و بازار آن اظهارنظر کرد.

در واقع در کشور خودروسازی همچنان در ریل معیوبی در حال حرکت اسـت؛ بنابراین برای اینکه به مسیر درست برگردیم و چالش‌های این صنعت را پشت‌سـر بگذاریم باید ببینیم در صنعت خودرو کجا ایستاده‌ایم و برنامه آینده این صنعت رسیدن به کدام نقطه است.

البته ناگفته نماند بـا وضعیت کنونی، صنعت خودرو ما هر برنامه‌ای هم داشته باشد، مبتلا به چالش‌های متعددی است. بخش زیادی از مشکلات این صنعت، میراث عملکرد متولیان امر طی سـال‌های گذشـته است که همچنان این مشـکلات را بـا خود حمل می‌کند و در آینـده نیز گرفتار آنهـا خواهد بود. در این میان، انتظار این اسـت که صنعت خودرو، تصویری از آینده‌ای که قرار اسـت به آن برسـد را ترسیم کند.

ظاهـرا متولیان امر به‌تازگی متوجه شـده‌اند برای اینکه کمی بازار بسـامان شـود، چاره‌ای نیسـت جز اینکه تیراژ تولید بالا برود. البته به‌دلیل اینکه وضعیت و سازکار صنعت خودرو شفاف نیست، نمی‌توان به‌طور قطع گفت آیا افزایش تیراژ تولید محقق می‌شـود یا خیـر. صنعت خودرو ما یک صنعت مونتاژکار است، اما ای کاش فقط مونتاژکننده بودیم و در مونتاژکاری حرفه‌ای می‌شـدیم. اگر در مونتاژ به بلوغ می‌رسیدیم، چه‌بسا صنعت خودرو به ارزش‌افزوده بیشتری می‌رسید.

واقعیـت ایـن اسـت که بـرای صنعـت خودرو کشـور پس از سـال‌ها فعالیـت، هنوز هدف‌گـذاری خاصی انجام نشـده و زیرساخت‌های لازم برای پیشـرفت آن را نداریم. می‌توانسـتیم فقط تولیدکننده قطعات باشیم، اما باکیفیت بـالا و صادرات‌محـور فعالیت کنیم. در ایـن صورت، توان صادرات قطعات را داشـتیم و می‌توانستیم در تامین قطعه برای شـرکت‌های خارجی حرفی برای گفتن داشته باشیم. متاسـفانه در این مسـیر هم حرکت نکردیم و از این قافله هم عقب ماندیم.

از سـویی هم در حال حاضر خودروسازی ما در مصادره قطعه‌سازان است. برخی از قطعه‌سازان سهام خودروسازان را خریـداری کرده‌اند و اگر اراده کنند خطوط تولید خودرو متوقـف می‌شـود. آنها قطعات بدون کیفیـت را به صنعت خودرو تحمیـل می‌کنند. برخی از این قطعه‌سـازان فقط واردکننده قطعات هستند که به‌نوعی می‌توان گفت صنعت خودرو ما را مصادره کرده‌اند.

اینها چالش‌هایی است که باید صنعت خودرو را از دست آنها نجات دهیم تا این صنعت در آینده بتواند مسیر درستی را طی کند و کم‌کم به صنعتی واقعی تبدیل شود.

باید توجه داشـته باشـیم که مشـکلات صنعت خودرو کشور، طی سال‌ها این صنعت را درگیر کرده، پس یک‌شبه هم رفع نمی‌شـود و نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم صنعت خودرو به‌سـرعت از این گرفتاری‌ها نجات یابد. اگر وزارت صنعت، معدن و تجارت، یک استراتژی فازبندی‌شده تعیین و آینده صنعت خودرو را مشخص کند، می‌توان امیدوار بود کم‌کم این صنعت از این ریل معیوب خارج شود و به مسیر اصلی بازگردد. در شرایط کنونی، ایجاد تغییر جدی در این صنعت برای ارتقای آن بعید به‌نظر می‌رسد. وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌نوعـی در مقابل وضعیت صنعت خودرو عاجز مانده و بعضا در این راسـتا دسـتوراتی داده می‌شود که پذیرفته نیست. وزارتخانه باید پاسخگوی مسائل مربوط بـه صنعت خودرو باشـد و در دپارتمانی ویژه به موضوعات این صنعت رسیدگی و به وظایف قانونی خود در این زمینه را اعمال کند.

تمـام اینها در حالی اسـت کـه عرضه و تقاضـا در بازار خـودرو واقعی نیسـت و به‌نوعـی می‌توان گفـت به‌دلیل شـرایط اقتصادی که کشـور دارد، تقاضا غیرواقعی است، چون خودرو تبدیل به کالایی سـرمایه‌ای شده و هر کسی می‌خواهد سودی به‌دست بیاورد برای خرید خودرو ثبت‌نام می‌کند.

صنعت خودرو در مسیری اشتباه در حرکت بوده و مبتلا به مشکلات متعددی است که عمده دلیل آن هم به اقتصاد بیمار ما برمی‌گردد. در این اقتصاد که صنعت خودرو جزئی از آن است، اینکه انتظار داشته باشیم مشکلات این صنعت برطرف شود، قطعا انتظار بجایی نیست.

آنچه باعث می‌شـود یک بنگاه اقتصادی به فعالیت خود ادامه دهد، ثبات اقتصادی اسـت. وقتی ثبات وجود ندارد و همه چیز لحظه‌ای تغییر می‌کند، در اقتصادی که پایه‌های آن هـم محکم نیسـت، تمام مولفه‌ها به‌شـدت تحت‌تاثیر قرار می‌گیرند و در این بین، دسـتورالعمل‌های موقتی هم شرایط را بدتر می‌کنند. در بازار خودرو تقاضا واقعی نیست، مصرف‌کننده واقعی پولـی برای خرید خودرو ندارد و فقط دلال‌ها هسـتند که سـود می‌برند. آنها خودرو را خریداری کرده و با سـود قابل‌توجهی در بازار به فروش می‌رسـانند. شـاهد بودیم که در این بـازار واردات آزاد شـد، اما کاش به‌جای واردات خودرو تیراژ را بالا می‌بردند.

با توجه به آنچه گفته شـد، در حال حاضر وضعیت این صنعت همچنان مبهم و نامعلوم است و نمی‌توان درباره آن نظر قطعی داد.

۷۶۸ خودرو در حال ترخیص از گمرک

۷۶۸ دستگاه خودرو به ارزش ۱۲ میلیون دلار در مسیر ترخیص از گمرک هسـتند. به گزارش مهر، براساس اعلام گمرک ایران، در سه ماهه نخست سـال ۱۴۰۲ تعداد ۲۴۱ دستگاه خودرو به ارزش ۵ میلیون و ۶۰۰ هزار دلار وارد کشور شده است.

عمـده خودروهـای وارداتـی در ایـن مـدت شـامل آمبولانس و عمده‌تریـن برنـد خودروهـای سـواری متعلـق به برنـد زوتی (ZOTYE)، چانگان و بنز (آمبولانس) بوده است.

گمرک ایـران همچنین درباره خودروهای در جریان تشـریفات ترخیـص اعلام کـرد که از اول بهمن ۱۴۰۱ تـا ۳۱ خرداد ۱۴۰۲ براسـاس آخرین اطلاعات اسـتخراج شده از سـامانه آمار تجارت خارجی سازمان، تعداد ۷۶۸ دستگاه خودرو به ارزش ۱۲ میلیون و ۵۰۰ هـزار دلار به‌دلیل عدم‌دریافت مجوزهای ترخیص، عدم‌صدور کـد رهگیری بانک یـا عدم‌پرداخت حقـوق ورودی در حال انجام تشریفات ترخیص هستند.

همچنین عمده خودروهای سـواری در جریان تشریفات ترخیص در مدت موردبررسـی متعلق به گمرکات شـهید باهنر بندرعباس، غرب تهران و گمرک تهران هسـتند که به ترتیب سـهم هر یک از گمرکات یادشده ۴۸، ۳۰ و ۷ درصد از ارزش دلاری خودروهاست.

صمت در گفت‌وگو با کارشناسان از وضعیت واردات خودرو گزارش می‌دهد

داستان‌سرایی‌های بی‌پایان

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

اغلب کارشناسـان و صاحب‌نظران حوزه خودرو معتقدند واردات خـودرو تنها راهـکار کمک به بازار خودرو و برقـراری تعادل در آن نیسـت. البته بر این موضـوع نیز تاکید دارند کـه واردات صرفا در چارچوب و سازکار درست می‌تواند به تعادل بازار خودرو کمک کند. این اظهارات در حالی است که همواره متولیان امر و وزرای صمت در برنامه‌های پیشنهادی خود برای گرفتن رای اعتماد مجلس بر انجام واردات خودرو تاکید دارند و آن را یک راهکار برای حل مشکل بازار خودرو می‌دانند. وزیر جدید صمت نیز چنین رویکردی دارد و ضمن تاکیـد بر واردات خودرو، آن را ابزاری برای مبارزه با رانت و انحصار می‌دانـد. آیـا به‌راسـتی واردات بازار نابسـامان خودرو را بسـامان می‌کند و در وضعیت کنونی بهترین راهکار اسـت؟ واردات خودرو با چه سـازکاری می‌تواند به نفع بازار خودرو و در کل اقتصاد ما باشد؟ صمت در این گزارش برای پاسـخ به این پرسـش‌ها با کارشناسـان حوزه خودرو به گفت‌وگو نشسته که در ادامه می‌خوانید. با ما همراه باشید.

عکس: صمت

وعـده واردات تعداد زیادی خـودرو، برای آرام کردن بازار مطرح شده که هرچند در کوتاه‌مدت بازار را آرام می‌کند، اما در بلندمدت دیوار اعتماد مردم را از بین می‌برد

واردات بی‌برنامه منجر به ایجاد رانت می‌شود

مجتبـی نظری، کارشـناس حوزه خـودرو درباره تاثیـر واردات خودرو بر بـازار آن و اینکه آیا واردات خـودرو به کاهش انحصـار و رانت در بـازار خودرو کمـک خواهد کرد یا خیر، به صمت گفت: انحصار، رانت و واردات هر کدام موضوعاتی هسـتند که باید به‌صورت مجزا موردبررسـی قرار گیرند. واقعیت این اسـت که بهترین آمار واردات خودرو به کشـور در دوره‌ای کـه واردات خودرو آزاد بود، حدود ۸۰ هزار دستگاه ثبت‌شـده که براساس نیاز حدود یک و نیم میلیون خودرویی در کشور، چندان تاثیرگذاری هم نبوده اسـت. از سـویی هم باوجود اینکه حدود یک سال اسـت واردات خودرو آزاد شده، هنوز به‌معنای واقعی شاهد واردات خودرو نبوده‌ایم.

نظری با بیان اینکه در شـرایط کنونی، دو موضوع دربـاره واردات خودرو مطرح اسـت، اظهار کرد: اگر واردات خودرو اجرایی شود و تصمیم بر واردات تعداد قابل‌توجهی خودرو برای کمک به شرایط بازار باشد، باید توجه داشته باشیم که اولا بعد از کرونا در جهان کسری خودرو وجود دارد و بسیاری از خودروسازان بزرگ دنیـا در بازه زمانی طولانی خودروهای‌شـان را می‌فروشـند. پس نخسـت امکان‌پذیر بودن تهیه خودرو مهم است. موضوع دوم که باید مدنظر داشته باشـیم و واردات را دچار مشکل و در حقیقت ایجاد رانت می‌کند، عدم‌تناسب بین عرضه و تقاضاست. هر جا و برای هر کالایی، عرضه و تقاضا متناسب نباشد، رانت ورود می‌کند. به‌عنوان نمونه شاهد بوده‌ایم که در عرضه خودرو با عنوان طرح جوانی جمعیت رانت ایجاد شـد و خریدوفروش امتیاز خانواده‌های دارای فرزند شـکل گرفت و از این طـرح برای دپو خودرو در پارکینگ خانه‌ها استفاده شد. می‌توان گفت تنها طرح فروشی که کمتر رانت ایجاد کرد، عرضه خودرو در بورس بود. بر این اساس، اغلب خودروهایی که از خدمات پس از فروش اسـتفاده کردند، خودروهای عرضه‌شده در بورس بودند.

قوانین دستوری، رانت می‌آفریند

نظری ادامه داد: وقتی دولت با قوانین دستوری در بازار تفاوت قیمت ایجاد می‌کند، درنهایت رانت ایجاد می‌شـود. این رانت می‌تواند در خودروهای وارداتی هم اتفاق بیفتد؛ یعنی کسـانی عرضـه خودروهای وارداتی را به‌دسـت می‌گیرنـد و از قبل آن منافعی می‌برنـد. این پیامـد اجتناب‌ناپذیر اسـت، چراکه با واردات تنهـا ۱۰۰ تا ۲۰۰ هـزار خودرو و اینکه این تعداد کم هم عرضه مسـتقیم نـدارد، آنهایی که به خودرو نگاه سـرمایه‌ای دارند و همچنین کسانی که در ایـن بازه زمانی، نقدینگـی موردنیاز را در اختیار دارند، می‌توانند از این شرایط بهره ببرند که به‌نوعی رانت به‌شمار می‌رود. این روند در خودروهای لوکس بـالای ۴۰ هزار دلار برای بازار شکسـت سـنگینی خواهـد بود و در بـازار خودروهای زیر ۲۰ هزار دلار چندان تفاوتی شاهد نخواهیم بود.

نظری در پاسـخ به این پرسـش که واردات با چه سـازکاری می‌تواند به بازار خـودرو کمک کند و آیا موافق واردات اسـت یا خیر، اظهـار کرد: من موافق بازار آزاد هسـتم. واقعیت این اسـت که تعرفه‌های مسـتقیم و غیرمسـتقیم واردات در تمام کشورهای دیگر وجود دارد و هیچ کشوری به‌راحتی بازار خود را در اختیار محصولات کشورهای دیگر قرار نمی‌دهد. برخی کشـورها تعرفه مسـتقیم دریافت می‌کنند و برخی غیرمستقیم. مثلا چین تعرفه مستقیم دریافت نمی‌کند و اگر شـما بخواهید به این کشـور خودرو وارد کنید، به شـما این اجـازه را می‌دهد و حتی به شما کمک هم می‌کند؛ به‌شرط آنکه قطعه به داخل چیـن ببرید، خودرو تولید کنید. چین با این رویکرد بسـیار پیشرفت کرده و در ۴ تا ۵ سـال آینده بازار خـودرو جهان را به دسـت خواهد گرفـت. معمولا رانت‌هایی که ایجاد می‌شـود از قوانین و دخالت‌های نابجا سرچشـمه می‌گیرد. واردات خودرو می‌تواند به بازار خودرو کمک کند؛ به‌شـرط اینکه قبل از آن به قوانین عرضه و تقاضا توجه و سازکار واردات خودرو با تمام جزئیات آن را مشـخص کنیم. وی با اشاره به تغییـرات ایجادشـده در وزارت صمت و ورود دوباره شـورای رقابت به عرصه تصمیم‌گیـری درباره بازار خـودرو گفت: متاثر از این تغییـر و تحولات، حدود ۵ ماه در مسـیر عرصـه خودرو به بـازار مانع ایجاد شـد. وقتی ۵ ماه بازار را تشـنه نگـه داریم، به‌طبع شـاهد افزایش قیمت خودرو در بـازار خواهیم بود. در چند وقت اخیر شـاهد کاهـش قیمت‌ها بوده‌ایم کـه آن هم متاثر از عرضه نبود و بیشـتر تحت‌تاثیر تغییـرات اقتصاد کلان بود و اینکه نویدهایی به بازار رسـید که ارزش دلار موقتا کاهش پیدا کرد؛ یعنی به‌نوعی تفکر احساسی بود که بر بازار تاثیر گذاشت. پـس اگر قبل از ایـن واردات خودرو قوانین عرضه و تقاضا در بازار اصلاح شود، مفید است و کمک‌کننده خواهد بود.

دو نکته مهم در واردات خودرو

این کارشـناس صنعت خودرو ادامه داد: متولیان امر باید قبل از واردات خودرو به دو نکته بسیار مهم توجـه کنند. یک نکته خدمات پس از فروش خودرو اسـت. باتوجه به پیشـرفت‌های تکنولـوژی و اینکه در یک خـودرو بیش از ۴۰ بـرد کامپیوتری به کار رفته، پس تعمیرات آنها تخصصی است و باید از قبل تمهیداتی در این زمینه بیندیشند.

در دنیا حقی به‌نام حق مشتری وجود دارد؛ یعنی تولیدکننـده خـودرو باید بخشـی از هزینه مصرف و نگهداری خودرو را پرداخت کنـد. اگر در واردات خودرو به این موضوع توجه نکنیم، قطعا بـا بازاری روبه‌رو خواهیم شـد که خودروهای زیادی در آن وجود دارد، اما کارکرد آنها پایین است و در تعمیرگاه‌هـا یا پارکینگ‌ها خوابیده‌اند و منتظر ارائه خدمات هستند. پس یک موضوع خدمات پس از فروش اسـت که باید در یک چارچوب مشـخص ارائه شود. موضوع دوم مربوط به واردات خودروهای دسـت دوم اسـت که این روزها زیاد از آن صحبت می‌شـود. باید دربـاره واردات خودروهای فرسـوده بـه تمام جوانـب این موضـوع توجه شـود، چراکه اجرای نادرسـت آن درنهایت کشـور را به گورستان خودروهای دست‌دوم تبدیل می‌کند؛ همان‌گونه که در پاکستان شاهد بوده‌ایم.

دربـاره واردات خودروهای دسـت‌دوم به یکی از مواردی که باید توجه داشـته باشیم این است که در حال حاضر به‌دلیل افزایش قیمت‌تمام‌شده که منجر به افزایش قیمت خودرو در جهان شـده، همه سعی می‌کنند از خودرو در شرایط ویژه خودشان حداکثر اسـتفاده را ببرند؛ پس خودروهای دسـت‌دومی که صادر می‌کنند معمولا خودروهای فرسوده‌ای هستند که قابلیت اسـتفاده دوباره ندارند. شـاید ۱۰ سـال پیش می‌توانسـتیم در بازار دنیا خودروهای ۵ یا ۱۰ سال کارکرد خوب خریداری کنیم، اما در حال حاضر به‌دلیل فشار اقتصادی، وضعیت پس از کرونا، کمبود منابع و... کشـورها حداکثر استفاده را از خودروهای خود می‌کنند؛ از این‌رو این خودروها به‌عنوان خودرو دست‌دوم کمتر قابل‌استفاده هستند.

> باید درباره واردات خودروهای فرسوده به تمام جوانب این موضوع توجه شود، چراکه اجرای نادرست آن در نهایت کشور را به گورستان خودروهای دست دوم تبدیل می‌کند

چالش واردات خودور با تحریم و کمبود ارز

بابک صدرایی، کارشناس حوزه خودرو نیز درباره واردات خـودرو و تاثیری که این اقـدام بر کاهش رانـت و انحصار در بازار خودرو خواهد گذاشـت به صمت گفـت: اینکه هرکسـی از وزیر پیشـین تا جدیـد و نمایندگان پیگیر واردات خودرو هسـتند نشـان می‌دهد صنعت و بـازار خـودرو و آنچه در آن می‌گذرد، قدری جنبه سیاسـی پیدا کرده و هر کسی با این تفکر که به‌نوعی مقبول افتد با واردات خـودرو موافقت می‌کند، اما واقعیت این اسـت که در کشـور ارز نداریم. وقتـی ارز نداریم و حتی ارز موردنیاز خودروسـازان تامین‌نشده، واردات معنایی ندارد. ثانیا حتی اگر ارز هم داشـته باشـیم، چون تحت تحریم هسـتیم کسی به ما خودرو نمی‌دهد. ضمـن اینکه با توجه به شـرایطی که کشـورهای منطقه دارند و اینکه عرضه خودرو در دنیا با مشکل مواجه اسـت، چقدر خودرو می‌توانیم وارد کنیم که بتوانـد به‌معنای واقعی به تناسـب عرضه و تقاضا و به‌طور کلی وضعیت بازار خودرو کمک کند.

صدرایـی افـزود: سـال گذشـته وعـده واردات ۱۰۰ هزار خودرو داده شـد، امـا فقط یک‌دهم آن محقق شـده که آن هم هنـوز در گمرک ترخیص نشده است. گویی داستان‌سـرایی‌ها درباره واردات خـودرو پایانی ندارد. واردات خودرو، عزم راسـخ و برنامه‌ریزی و جهت‌گیری می‌خواهد و صرفا با حرف زدن محقق نمی‌شود. با این حال صحبت از واردات خودرو دسـت‌دوم هم می‌کنند؛ آن‌هم در شرایطی که هنوز مکانیسم واردات خودروهای صفرکیلومتر مشخص نیست و نتوانسته‌ایم در این بخش اقدامی انجام دهیـم. آنچه می‌توان از ایـن وعده‌ها نتیجه گرفت بیشتر بعد گفتاردرمانی موضوع است.

نباید قول واردات را بدهیم

این کارشناس حوزه خودرو ادامه داد: باید بپذیریم حتی اگر واردات خودرو آزاد شود، با محدودیت‌های ارزی و شـرایط تحریمی کشـور، نمی‌توانیم تعداد زیادی خودرو وارد کنیـم. در زمانی که نفت بدون تحریم فروخته می‌شد و همه‌چیز آزاد بود، ۶۰ هزار خودرو وارد می‌کردیم و در شرایط فعلی دادن وعده واردات ۲۰۰ هزار خودرو کمی دور از منطق اسـت. گذشته از تمام اینها، آیا گمرک ما ظرفیت پذیرش ۲۰۰ هـزار خـودرو را دارد. به‌جرأت می‌توان گفت چنیـن ظرفیتـی را نداریم و آنچه دربـاره واردات عن‌قریب تعداد زیادی خودرو می‌شـنویم، بیشـتر داستان‌سرایی است. هر وزیری هم که می‌آید برای اینکه مجلس را حساس نکند، چون واردات خودرو مصوبه مجلس اسـت، خود را پیگیر واردات خودرو معرفی می‌کند و برنامه خود را تحقق واردات خودرو می‌داند. با تمام اینها امیدواریم واردات خودرو انجام شـود، امـا باید واقع‌بینانـه نگاه کنیـم و خیلی به واردات خـودرو دلخوش نباشـیم، چون محدودیت داریم و به‌دلیل تحریم‌ها به ما خودرو نمی‌فروشند. علاوه بر مشکل تحریم، ارز هم نداریم. وقتی تامین ارز موردنیاز خودروسـاز به‌سـختی انجام می‌شود، وای بـه حال ارز واردات. وعده واردات تعداد زیادی خودرو، بـرای آرام کردن بازار مطرح می‌شـود که هرچند در کوتاه‌مدت موثر اسـت، اما در بلندمدت دیوار اعتماد مردم را از بین می‌برد. صدرایی در بیان راهکاری برای آرامش بازار اظهار کرد: واردات وقتی به بازار خودرو کشـور کمک می‌کند که چارچوب و سـازکار آن مشخص باشـد. پس از مشخص شدن چارچوب واردات نخسـت باید بـرای آن تامین ارز کنیـم، سـپس وضعیـت بـازار و امکان‌پذیر بودن واردات را بسـنجیم و به‌طور دقیق مشـخص کنیم چـه تعداد خودرو می‌توانیم وارد کنیم. می‌توانیم از کشـورهایی که در حال حاضر با آنها روابط حسنه و مـراوده داریم، خودرو وارد کنیم که البته به‌دلیل تحریم برندهای دست اول وارد بازار ایران نمی‌شود.

عملا نباید قول واردات را به مردم بدهیم، چون واردات زمانی محقق می‌شـود که هم ارز کافی داشـته باشیم و هم ارتباطات جهانی. وی در پایـان تاکید کرد: واردات بایـد در حجم زیاد و پیوسته انجام شود، اما اینکه بخواهیم بازار و مسائل آن را صرفـا بـا واردات خودرو حل کنیم، شـدنی نیسـت. یک بخش بازار مربوط به واردات اسـت و بسـیاری از مسائل در بازار خودرو وجود دارد که به مسائل سیاسی و اقتصاد کلان برمی‌گردد.

سخن پایانی

اینکه با یک راهکار به‌دنبال آرامش و بسـامان کردن بازار خودرو باشیم، رویکرد درستی نیست؛ از این رو نباید درمان درد نابسـامانی بازار خودرو را هـم واردات خودرو دید. واقعیت این اسـت که صنعت خودرو ما از تمام شـرایطی که بر اقتصاد حاکم اسـت، تاثیـر می‌پذیرد و تـا زمانی که به ثبات اقتصادی نرسیم، بازگشت آرامش به بازار و صنعت خودرو، دور از ذهن خواهد بود.

حقوق دولتی درآمد است یا سرمایه؟

عکس: آیدا فریدی

از نظر حقوقی معادن جزو انفال است و معدنکاران بخش خصوصی اساسا بهره‌بردار به شمار می‌روند. به عبارت دیگر بهره‌بردار مالک معدن نیست و مستاجر دولت به شمار می‌رود تا از ذخایر معدنی بهره‌برداری کنند.

بر اساس گزارش‌های منتشر شده حقوق معادن در سال ۱۳۹۹ معادل ۹۹۰ میلیارد تومان، سال ۱۴۰۰ معادل ۱۰ هزار میلیارد تومان و سال ۱۴۰۱ معادل ۴۰ هزار میلیارد تومان بوده و با افزایش دو برابری نسبت به سال قبل، ۸۰ هزار میلیارد تومان تعیین شده است.

اما یکی از مواردی که در این زمینه همواره محل مناقشه بوده است روش هزینه‌کرد درآمد حاصل از حقوق دولتی است.

با اینکه قانون معادن نحوه تخصیص این درآمدها و سهم هر بخش را مشخص کرده است اما به گفته فعالان حوزه معدن دولت مسئولیت خود را در این زمینه نادیده می‌گیرد و که این رویه به مشکلات حوزه معدنکاری از قبل ضعف و کمبود زیرساخت‌ها، معارضان محلی، کمبود اکتشافات، درگیری میان بخش معدن و سازمان محیط‌زیست و منابع طبیعی و... دامن می‌زند. در گزارش امروز صمت نگاهی داریم به اظهارنظرهای اخیری که درباره حقوق دولتی در رسانه‌ها منعکس شده است.

افزایش ۱۰۰ درصدی حقوق دولتی

معاون معادن و فرآوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: امسال افزایش ۱۰۰ درصدی در پرداخت حقوق دولتی داشته‌ایم اما سهم استان‌ها همچنان بسیار کمتر از قانون بازگشت ۱۵ درصد حقوق دولتی معادن است که امیدوارم این مهم در تعامل دولت و مجلس حل شود.

به گزارش معدن نیوز، رضا محتشمی‌پور گفت: حقوق دولتی مسئله‌ای عمومی بین مجلس شورای اسلامی و دولت است اما مسئله اینجاست که حقوق دولتی مندرج در قانون کمتر از آن چیزی است که ابلاغ شده و طی سال‌های گذشته عملکرد لازم را در این حوزه نداشته‌ایم. وی بابیان اینکه تغییر مثبتی در حقوق دولتی حاصل شده است اظهارکرد: در قانون تصویب شده است که حقوق دولتی مستقیم توسط خزانه کشور به خزانه معین استان‌ها پرداخت شود که این قانون‌نظارت‌پذیری استان و عملیاتی شدن بودجه در حوزه رفاهیات استانی را بسیار تسهیل می‌کند.

وی افزود: تغییری در قانون بودجه امسال اتفاق افتاده است که پیش‌تر آن را از مجلس خواسته بودیم و پیگیری اجرای آن هستیم. معاون معادن و فرآوری مواد وزارت صمت گفت: در این زمینه برگشت به عقب داشتیم و اختیاراتی از استان‌ها به وزارت صمت بازگشته است که موجب می‌شود هزینه کرد آنان با محدودیت مواجه شود.

محتشمی‌پور ادامه داد: رکن اصلی ما بودجه است لذا نمایندگان توجه داشته باشند که در زمان تدوین بودجه، مسائل استان‌ها لحاظ شود.

هیچ معدنی از پرداخت حقوق دولتی معاف نیست

وی بابیان اینکه قوه قضاییه اجازه اجرای اصل تفویض اختیارات به شورای معادن استان‌ها را نداده است، گفت: گزارش قابل توجهی از عملکرد تبصره ۵ (معافیت ۲۰ درصد حقوق دولتی) در استان‌ها نداشتیم. محتشمی پور ادامه داد: نمی‌توانیم معادن کوچک را از پرداخت حقوق دولتی جدا کنیم و این معادن از پرداخت حقوق دولتی معاف نیستند. وی با اشاره به اهمیت درآمدی معادن بزرگ برای کشور اظهارکرد: تاخیر در مزایده محدوده‌های معدنی برای چندین سال جایز نیست و باید به سرعت معادن را از حالت بلوکه خارج و آنها را فعال کنیم.

حقوق دولتی معادن باید سرمایه‌گذاری شود

رئیس سازمان نظام‌مهندسی معدن ایران گفت: نباید به حقوق دولتی معادن به چشم درآمد، بلکه به‌عنوان سرمایه نگاه شود و عایدات این بخش برای سرمایه‌گذاری در زمینه معدن مصرف شود.

به گزارش ایرنا، رضا بسطامی افزود: در سال ۹۸ در راستای عدالت‌محوری، موضوع فرموله کردن تعیین حقوق دولتی معادن از سوی شورای‌عالی معادن به این سازمان سپرده شد.

وی گفت: این موضوع مدتی مسکوت ماند تا اینکه مجدد در نیمه دوم ۱۴۰۱ در شورای‌عالی معادن مطرح و مقرر شد در ۸ گروه معدنی ازجمله آهن، طلا، مس، سرب و روی، مصالح ساختمانی، سنگ تزیینی و... با ۸ فرمول مجزا تعیین شود. این مسئول ابراز امیدواری کرد که در سال ۱۴۰۳ حقوق دولتی معادن به‌صورت عادلانه و فرموله تعیین شود.

مطالباتی که وصول شد

بسطامی یادآور شد: سال گذشته ۳۸.۵ هزار میلیارد تومان حقوق دولتی معادن وصول شد که بخش زیادی از آن مربوط به بدهی سال‌های قبل معدنکاران بوده است.

وی بیان کرد: از مجموع آنچه به‌عنوان حقوق دولتی به خزانه واریز می‌شود، باید ۶۵ درصد آن به وزارت صمت در راستای بسترسازی فعالی‌های معدنی بازگردد، ۱۵ درصد آن صرف فعالیت‌های عمرانی در شهرها و روستاهای مسیر معادن شود، ۱۲ درصد در اختیار سازمان منابع طبیعی قرار گیرد تا به بازسازی و احیا مناطق معدنی اختصاص یابد، ۵ درصد به صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی به‌منظور ارائه تسهیلات به واحدهای معدنی داده شود و ۳ درصد دیگر نیز به سازمان نظام‌مهندسی معدن برای انجام وظایف قانونی و نظارت بر فعالیت‌های معدنی تعلق گیرد که تاکنون سهم سازمان نظام‌مهندسی معدن پرداخت‌نشده است.

رئیس سازمان نظام‌مهندسی معدن ایران تاکید کرد: برای دستیابی به اعداد و ارقام عادلانه و مطابق فرمول در حقوق دولتی معادن، بهره‌برداران باید پایان هرسال بر مبنای مستندات به خود اظهاری برداشت معادن بپردازند. وی ادامه داد: در همین راستا، نقشه‌برداری برداشت معادن با پهپاد انجام می‌شود و خروجی برداشت‌ها در باسکول‌ها وزن می‌شود تا حجم برداشت‌ها به واقعیت نزدیک‌تر باشد.

وی تصریح کرد: اگر قرار است تعداد معادن، تولید، عملکرد و کیفیت محصولات معدنی ارتقا یابد، باید به حقوق دولتی به چشم سرمایه‌گذاری نگاه شود.

سرمایه‌گذاری در بخش معدن

بسطامی در ادامه بابیان اینکه سرمایه‌گذاری در حوزه معدنکاری بسیار سنگین و پیچیده است، خاطرنشان کرد: ایران دارای ظرفیت بسیار خوب معدنی است و با ۱۵ کشور اطراف خود مرز مشترک دارد، همچنین به دلیل امنیت بالا می‌تواند پذیرای سرمایه‌گذاری باشد.

وی افزود: سازمان نظام‌مهندسی آمادگی ارائه خدمات فنی و مهندسی هم در داخل کشور و هم به همسایگان و دیگر کشورها را دارد.

رئیس سازمان نظام‌مهندسی معدن ایران گفت: موضوع نظارت عالی در بخش معدن با وزارت صمت و سازمان‌های استانی آن است و در قانون، این سازمان به‌عنوان یار و همکار صمت در موضوع نظارت‌ها کمک‌رسانی می‌کند.

وی تاکید کرد: اگر سهم ۳ درصدی این سازمان از حقوق دولتی معادن پرداخت شود، می‌تواند در زمینه نظارت‌ها عملکرد قوی‌تری داشته باشد. بسطامی گفت: در همین راستا، شرح شغل ناظر در سازمان نظام‌مهندسی معدن در حوزه‌های اکتشافات، بهره‌برداری و کارخانجات در دست تعریف و بازنگری است.

هوشمند شدن خدمات نظام‌مهندسی

وی با اشاره به روزآمد شدن سامانه این سازمان، اظهارکرد: از ابتدای ۱۴۰۲ ارائه همه خدمات نظام‌مهندسی معدن از مکاتبات اداری گرفته تا ارائه خدمات، در این سازمان به‌صورت هوشمند و در بستر سامانه «سنم» انجام شده است و دیگر کار به‌صورت دستی و سلیقه‌ای انجام نمی‌شود.

این مسئول، همچنین تعیین حجم برداشت از معادن با استفاده از پهپاد را کاری بزرگ و پیچیده توصیف کرد که از سوی این سازمان در برخی استان‌ها اجرایی شده است.

سخن پایانی

به باور کارشناسان و فعالان حوزه معدن افزایش هزینه‌های مورد اشاره، معادن کوچک را بیشتر تحت تاثیر قرار می‌دهد. به‌ویژه در شرایط فعلی که معادن با مشکلاتی نظیر تحریم‌ها، کاهش رشد اقتصادی، عدم ثبات اقتصادی، استهلاک ناوگان ماشین‌آلات و... مواجهند.

در سال‌های گذشته نیز فعالان این حوزه بارها نسبت به اثرات منفی افزایش حقوق دولتی بر معادن کوچک هشدار داده‌اند اما تاکنون راه‌حلی برای عبور از این چالش پیشنهاد نشده است.

آگهی مزایده اموال غیر منقول شماره ۱۰۲-۱۴۰۲

سازمان امور مالیاتی کشور

نوبت اول

اداره کل امور مالیاتی استان گلستان بنابر اختیارات حاصل از مقررات آیین نامه اجرایی موضوع ماده ۲۱۸ قانون مالیاتهای مستقیم در نظر دارد به منظور وصول بدهی های معوقه مالیاتی شرکت خدمات پشتیبانی اداری خدمات برتر گنبد به شماره شناسه ۱۰۷۰۰۱۱۵۳۷۰ نسبت به برگزاری مزایده و فروش پلاک ثبتی عرصه و اعیان پلاک ثبتی ۵۲ ب فرعی از ۳۹۶۱ اصلی واقع در بخش ۱ گرگان یک قطعه ملک به مساحت ۳۰۴/۷۵ متر مربع به نشانی گرگان خیابان ولیعصر عدالت ۸ انتهای کوچه سمت راست جنب سوپر خندان مجتمع خدمات برتر که در قبال بدهی شرکت موصوف توقیف و بازداشت بوده را راس ساعت ۹ صبح روز یک‌سه‌شنبه ۱۴۰۲/۰۴/۲۸ از طریق مزایده (ارایه پاکتهای در بسته مهر و موم‌شده) در محل این اداره کل با موارد مندرج در برگه های شرایط مزایده به فروش برساند لذا متقاضیان شرکت در مزایده اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی می توانند پیشنهاد های خود را در پاکتهای دربسته به‌شرح مندرج در برگ شرایط مزایده حداکثر تا پایان وقت اداری (۱۴:۱۵) مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۷ به حراست اداره کل امور مالیاتی استان گلستان به نشانی ، استان گلستان ، شهرستان گرگان ،عدالت ۴۲ -خیابان آب -اداره کل امور مالیاتی استان گلستان -طبقه سوم -دفتر حراست تحویل نمایند

ردیف	نام مودی	شماره پلاک	مساحت اعیان (متر مربع)	میزان بدهی(ریال)	مبلغ پایه کارشناسی(ریال)
۱	خدمات پشتیبانی‌اداری خدمات‌برتر گنبد	۵۲ ب فرعی از ۳۹۶۱ اصلی واقع در بخش ۱گرگان	۳۰۴/۷۵	۴۰/۲۱۵/۲۳۶/۵۶۸	۸۰/۶۸۷/۵۰۰/۰۰۰

۱- رعایت کامل مفاد شرایط شرکت در مزایده الزامی است
۲- فروش ملک با وضعیت موجود بوده و بازدید از ملک مورد نظر الزامی است
۳- برای شرکت در مزایده تودیع سپرده نقدی و یا ضمانتنامه بانکی به میزان ۱۰ درصد قیمت پایه الزامی است
۴- متقاضیان جهت دریافت و تکمیل برگ شرایط مزایده می بایستی تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۷ به اجراییات امور مالیاتی گرگان- واقع در گرگان ، خیابان پاسداران -اداره امور مالیاتی گرگان- ساختمان ارزش افزوده- طبقه همکف و یا جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۱۷۳۲۲۵۵۵۹۱ تماس حاصل فرمایید

شناسه آگهی: ۱۵۱۹۵۷۴ م الف / ۱۳۰۲ اجراییات امور مالیاتی مرکز استان

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

شرکت توسعه، عمران و مدیریت منطقه گل‌گهر

به همراه ارزیابی فنی و بازرگانی اجرای شبکه توزیع برق شهرک صنعتی تخصصی گل گهر - فاز ۱

شرکت توسعه، عمران و مدیریت منطقه گل‌گهر در نظر دارد، اجرای شبکه توزیع برق شهرک صنعتی تخصصی گل‌گهر- فاز۱ را به شرکت‌های پیمانکاری ذیصلاح دارای حداقل رتبه ٤ رسته تجهیزات و تاسیسات و یا رتبه حداقل ٤ رسته نیرو (انتقال و توزیع برق) به انضمام کارهای مشابه واگذار نماید. لذا از متقاضیان دعوت به عمل می‌آید، جهت اخذ اسناد مناقصه از تاریخ ۱۴۰۲/۰٤/۱۱ به سایت این شرکت به آدرس www.ggz.ir مراجعه نمایند.

۱. آخرین زمان ارائه پاکت‌ها و پیشنهادات: ساعت ۱۳:۳۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰٤/۲۵
۲. شرکت در قبول یا رد پیشنهادات مختار است.
۳. سپرده شرکت در مناقصه: ٤۸،۵۲۱،۸۸۶،۷۳۸ ریال
٤. هزینه درج آگهی برعهده برنده مناقصه می‌باشد.
۵. کلیه مشخصات لازم در اسناد مناقصه ذکر گردیده است.
۶. تاریخ بازدید از پروژه: روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰٤/۱۷ راس ساعت ۱۰ صبح
۷. محل تحویل اسناد، پیشنهادات: سیرجان- کیلومتر ۵۰ جاده محور سیرجان- شیراز، شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر ساختمان‌های هلدینگ مستقر بر تپه، بلوک ۵ (دبیرخانه شرکت توسعه، عمران و مدیریت منطقه گل‌گهر)
۸. تلفن جهت هر نوع هماهنگی: ۰۹۱۳۲٤۵۷٤۰۲ آقای شامحمدی (به غیر از ایام تعطیل)

مدیریت حقوقی و قراردادها شرکت توسعه، عمران و مدیریت منطقه گل‌گهر

یادداشت

تامین‌کننده پشت دیوار بی‌مهری

نقی نبئی
کارشناس و فعال معدنی

مصرف‌کنندگان مواد معدنی، ماده خام و نیمه خامی را که واحدهای معدنی تولید می‌کنند، در واحدهای فرآوری خود به‌مصرف می‌رسانند. پس در واقع، این بخش از واحدهایی تشکیل شده است که تکمیل‌کننده زنجیره ارزش معدن هستند و به مواد اولیه خام ارزش‌افزوده می‌دهند.

بنابراین، بخش معدن موظف است که با تحویل مواد خام باکیفیت، همان‌طور که در تعهدات و قراردادها به آن اشاره می‌شود، حقوق مصرف‌کننده مستقیم تولیدات خود را رعایت کند تا واحدهای صنعتی بتوانند آن را به دیگر مصنوعات تبدیل کنند و به بازار بعدی و زنجیره‌های پایین‌دستی خود، ارائه دهند.

در عرف بازار و باوجود قوانین حمایتی این بخش، کفه ترازو حمایتی همواره به‌طرف مصرف‌کننده سنگینی می‌کند و حمایت‌های مختلفی از مصرف‌کننده‌های این بخش، که واحدهای فرآوری و متالورژی هستند، انجام می‌شود. به‌عنوان‌مثال می‌توان به الزامات موجود در صنایع فولاد، مس و حتی صنایع ساختمانی اشاره کرد که باعث شده همواره حقوق تامین‌کننده که بخش معدن است، به‌مخاطره بیفتد.

به‌عبارت ساده‌تر، بهره‌بردار معدن، خود در مقام مصرف‌کننده منابع و ذخایر معدنی است که متولی بخش معدن ارائه می‌دهد تا وی بتواند در نقش تولیدکننده ظاهر شود و مواد اولیه خام تا نیمه‌خام معدنی را به مصرف‌کننده بعدی زنجیره ارزش مواد معدنی ارائه دهد.

به این ترتیب، در ابتدای امر متولی این بخش، یعنی وزارت صنعت، معدن و تجارت، باید خدماتی باکیفیت در اختیار مصرف‌کننده که بهره‌بردار معدن است، قرار دهد. قوانین، مقررات، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌هایی که از مجلس، هیات‌وزیران و وزارت صمت بیرون می‌آید، از جمله این خدمات است که باید در آن مشکلات بروکراسی لحاظ شود و تضمینی برای امنیت سرمایه‌گذاری باشد. علاوه بر این، توجه به حمایت‌های مالی، به‌ویژه ارائه تسهیلات ارزان‌نرخ برای سرمایه‌گذاری یا حمایت‌های لجستیکی، به‌ویژه در زمینه تامین ماشین‌آلات و تجهیزات موردنیاز در استخراج و فرآوری‌های سر معدن، ضروری است و توقع می‌رود که متولی بخش معدن تامین آنها را برای مصرف‌کننده خود در نظر بگیرد. اما نقاط ضعف زیادی در این زمینه وجود دارد. علاوه بر این، صنایع پایین‌دستی که در اینجا در نقش مصرف‌کننده هستند، معمولا قدرت مالی و توان اجرایی بیشتر و نقش تاثیرگذارتری در تدوین قوانین و مقررات و حتی روش تامین مواد اولیه دارند. این امر موجب شده است به‌طورکلی، حقوق مصرف‌کننده این بخش همواره بیشتر مدنظر قرار گیرد و رعایت شود، اما در بسیاری موارد، حقوق تولید کننده که بخش معدن و ابتدای زنجیره تولید است، ضایع شود.

به‌عنوان‌مثال، قیمت‌گذاری مواد اولیه معادن یا تعیین عوارض صادراتی مواد اولیه خام یا محدودیت‌هایی که در زمینه گسترش بازار، به‌ویژه بازارهای خارجی برای بخش معدن ایجاد شده، محدودیت‌های فراوانی را برای تامین مالی معدنکار ایجاد کرده و همزمان باعث سودآوری بیشتر برای مصرف‌کننده شده است. پس می‌توان گفت در این حوزه‌ها حقوق مصرف‌کننده بیش از آن چیزی که انتظار می‌رفته، تامین شده است.

بنابراین، اشتباه بزرگی رخ داده، به‌ویژه در سال‌های اخیر که با قیمت‌گذاری دستوری بخش معدن آسیب‌های فراوانی دیده است. در حالی که بسیاری از کارشناسان معتقدند حمایت از مصرف‌کننده زمانی به تمام معنی تحقق پیدا می‌کند که از تامین‌کننده‌های مواد اولیه هم حمایت کافی صورت گیرد. هرچقدر حمایت از تامین‌کننده در این بخش بیشتر باشد، کیفیت مواد اولیه‌ای که تولید می‌شود، افزایش پیدا می‌کند. علاوه بر این، زمان تولید و نرخ تمام‌شده هم کاهش خواهد داشت. این اتفاق به خودی خود می‌تواند نقش مهمی در افزایش سود مصرف‌کننده ایفا کند، چرا که یکی از مهم‌ترین حقوق مصرف‌کننده این است که محصولی با کیفیت بالا و قیمت‌های رقابتی دریافت کند. خلاصه اینکه، هرچقدر حمایت در بخش قوانین و مقررات، مالی و لجستیکی از بخش معدن بیشتر شود، نفع اصلی را مصرف‌کننده نهایی می‌برد و حقوق مصرف‌کننده نهایی در این بخش با حقوق تامین‌کننده گره خورده، اما متاسفانه این مهم در سال‌های اخیر با مشکلات و موانع عدیده‌ای مواجه شده و جای تاسف است که تامین‌کننده‌ها همواره مورد بی‌مهری قرار گرفته‌اند.

فرآوری مواد معدنی افغانستان در ایران

به گفته استاندار سیستان‌وبلوچستان، این استان ظرفیت‌های فراوانی برای پیشرفت و توسعه دارد. به‌گزارش معدن‌نامه، محمد کرمی بااشاره به توافق‌های صورت‌گرفته با وزیر صنعت و تجارت افغانستان افزود: فرآوری مواد معدنی افغانستان در داخل ایران به‌دلیل وجود زیرساخت‌ها، استفاده از ظرفیت تجاری و مرزی، ایجاد شرکت‌های مشترک با قطر، چین و افغانستان و تعهدات لازم در حوزه حمل‌ونقل، بخشی از این توافقات است. وی ادامه داد: فعال بودن تمام کارگاه‌ها در زمینه راه‌آهن، فعالیت قرارگاه خاتم در حوزه ترانزیت شمال و جنوب و توسعه جاده‌های بین‌شهری و روستایی و ...، عامل گسترش صنعت حمل‌ونقل و به‌تبع آن، توسعه همه‌جانبه استان است. استفاده از لفظ محرومیت به‌هیچ‌عنوان شایسته استان سیستان‌وبلوچستان نیست. کرمی بااشاره به برخورداری از مرز آبی و زمینی، همجواری با چند کشور و برقراری ارتباط با کشورهای دنیا از طریق مرز آبی و بهره‌برداری از این ظرفیت‌ها گفت: برنامه‌ریزی برای توسعه با استفاده از این ظرفیت‌ها در حال انجام است. وی با نظر به اینکه سیستان‌وبلوچستان جوان‌ترین استان کشور است، افزود: نیروی انسانی ویژگی بسیار مهم و تاثیرگذاری در توسعه است. وی گفت: اقدامات لازم برای تبدیل مرزهای استان سیستان‌وبلوچستان به مرکز صادرات و واردات کشور در دستور کار مسئولان قرار دارد. استاندار سیستان‌وبلوچستان گفت: در زمینه معادن توافق با کشورهای آفریقایی، آغاز ساخت کارخانه‌های فرآوری، فعال کردن معادن مس و طلا، فعالیت ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره)، مجموعه هلدینگ فولاد و ... برای توسعه معادن و صنایع وابسته در حال انجام است.

گزارش صمت از تاثیر چالش‌های معدن بر زنجیره ارزش

تکلیف بخش معدن چیست؟

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

زنجیره ارزش (Value Chain) شامل تمامی فعالیت‌هایی است که یک بنگاه اقتصادی برای افزودن ارزش به کالا با خدمات خود انجام می‌دهد. به‌عبارت‌دیگر، از این مفهوم برای شرح تمام فعالیت‌های منجر به تولید محصول، از ابتدا تا انتها استفاده می‌شود. هرچه این فعالیت‌ها پیشرفته‌تر انجام شود، ارزش نهایی بیشتر خواهد شد. پس هدف از زنجیره ارزش در یک‌کلام پیشرفت است، که در نهایت سود بیشتر و توسعه کسب‌وکار را به‌دنبال می‌آورد.

از آنجایی که معدن صنعت مادر و سرزنجیره است، نقش انکارناپذیری تا مراحل پایانی تولید مواد و صنایع معدنی دارد، اما کارشناسان و فعالان این بخش چندی است که نسبت به آینده معدنکاری و ایجاد اختلال در فرآیند تولید هشدار می‌دهند.

در گزارش امروز صمت، ۲ کارشناس و فعال حوزه معدن به معرفی مهم‌ترین بحران‌هایی که امروزه این بخش با آن دست‌به‌گریبان است، پرداخته‌اند.

آنچه در ادامه می‌آید، خلاصه‌ای از چالش‌های سرزنجیره ارزش از منظر انوشیروان دلیریان و کامران وکیل است.

عکس: آیدا فریدی

تا زمانی که ما سیاست‌های کوتاه‌مدت و زودبازده را در بخش معدن و صنایع‌معدنی در دستور کار داریم، نباید به این فکر باشیم که قطار این صنعت روی ریل بیفتد و به‌درستی حرکت کند

بحرانی کم‌سابقه

انوشیروان دلیریان ـ کارشناس و فعال معدنی:

مسائل و مشکلاتی هم که امروزه در بخش معدن خود را نشان می‌دهند، به‌تدریج و از سال ۹۶ به بعد به‌صورت‌تصاعدی افزایش پیدا کردند و امروزه آن‌قدر فشار به بخش معدن بالا رفته که این بخش را درگیر بحرانی کم‌سابقه کرده است.

نخستین و شاید مهم‌ترین چالش، قطع ارتباط سیاسی و اقتصادی کشور ما با دیگر نقاط دنیا است. سرانجام ما باید به هر ترتیبی شده است، سایه تحریم‌ها را از سر کشور برطرف کنیم و تا زمانی که این مسئله رفع نشود و به‌همین‌ترتیب با مشکلات عدیده در زمینه نقل‌وانتقال پول، دسترسی به ماشین‌آلات و تکنولوژی روز دنیا روبه‌رو باشیم، به‌طورقطع سرمایه‌گذاری در این بخش انجام نخواهد گرفت، زیرا صنعت معدنکاری فعالیتی است که تقاضا، فروش و نرخ تمام‌شده آن از نرخ جهانی جدا نیست و اگر ما در این گردونه نباشیم و ارتباط مستمری با دیگر کشورها نداشته باشیم، راه به‌جایی نخواهیم برد. پس گام اول برای بهبود شرایط سر زنجیره، ایجاد رابطه موثر با دنیای خارج و رفع تحریم‌ها به‌ویژه تحریم‌های مرتبط با بخش معدن و صنایع‌معدنی است.

اقتصاد علمی ریاضی است

گام بعدی که به اقدام قبلی وابسته است، تلاش برای ایجاد ثبات اقتصادی است که مسئولیت اصلی دولت و بدنه اقتصادی آن است.

برای رشد و شکوفایی معدن نیازمند سرمایه‌گذاری هستیم و سرمایه‌گذار هم باید بتواند حداقل شرایط یک سال آینده خود را پیش‌بینی و براساس آن، مدل فعالیت خود را تعریف کند. باید بپذیریم که اقتصاد علمی است که با اعداد و ارقام سروکار دارد. وقتی در ابتدای سال معدندار با یک نرخ ارز روبه‌رو است و در پایان همان سال نرخ ارز ۱۰۰ درصد افزایش پیدا می‌کند، وقتی هر سال با یک نرخ تورم پیش‌بینی‌نشده، قوانین و مقررات متغیر و... مواجهیم، در عمل ریسک سرمایه‌گذار چندبرابر می‌شود. وقتی در یک فعالیت صنعتی و اقتصادی، مثل معدنکاری حداقل دوره بازگشت سرمایه ۳ساله است، روشن است که فرآیندی مبهم و غیرقابل‌پیش‌بینی در برابر سرمایه‌گذار وجود دارد و بااین‌حال، نمی‌توان انتظار داشت که فعالان در این صنعت دوام بیاورند و سرمایه‌گذاران دیگری هم وارد میدان شوند. به‌نظر من، گام بعدی بعد از رفع تحریم‌ها ایجاد ثبات اقتصادی حداقل در یک دوره سه‌ساله است تا بتواند این اعتماد را برای سرمایه‌گذاران به‌وجود بیاورد که می‌توانند در بخش معدن سرمایه‌گذاری کنند و سود حاصل از آن، سود اقتصادی معقولی باشد.

مورد دیگری که می‌تواند پیش‌زمینه موارد قبلی باشد، ایجاد امنیت است. کشور باید در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی امنیت داشته باشد و آن را در داخل و خارج از کشور حفظ کند تا زمینه ایجاد یک فرآیند اقتصادی مستمر و امیدوارکننده فراهم شود. به‌عبارت‌دیگر، باید بستری را فراهم کرد که تنش و ناسازگاری به‌حداقل برسد که وظیفه اصلی دولت به‌ویژه در زمینه‌های اقتصادی و صنایع مولد و مادر است.

در واقع ما باید یک‌بار برای همیشه تکلیف خودمان را با بخش صنعت و شرایط اقتصادی حاکم بر آن مشخص کنیم. تا زمانی که ما سیاست‌های کوتاه‌مدت و زودبازده را در بخش معدن و صنایع‌معدنی در دستور کار داریم، نباید به این فکر باشیم که قطار این صنعت روی ریل بیفتد و به‌درستی حرکت کند.

مدلی به نام چین

اگر مسیر حرکت این کشور را از دهه ۷۰ میلادی تا امروز دنبال کنیم، خواهیم دید که در گذشته‌ای نه‌چندان دور، این کشور هیچ جایگاهی در اقتصاد جهانی نداشت، اما با تکیه به سند راهبردی درست و اصولی و اجرای دقیق آن طی سالیان متمادی رشد اقتصادی صعودی را تجربه کرده است و براساس شاخص‌های اقتصادی پیش‌بینی می‌شود، به‌زودی (۲۰۲۸ تا ۲۰۳۰) از قدرت دوم اقتصادی جهان به سکوی اول برسد.

دولت باید هزینه و ریسک هزینه کردن برای فعالیت‌های تولیدی را بپذیرد. باید حداقل برای مدت ۳ تا ۵ سال سرمایه‌گذاران بخش دولتی، نیمه‌دولتی و خصوصی را به‌سمت توسعه زیرساخت‌ها سوق دهد.

خلاصه اینکه، برای دوره‌ای باید تمام فشارها و نقدها را بپذیرد و عزم خود را بر توسعه زیرساخت‌های مرتبط با صنایع مادر به‌ویژه معدن و صنایع وابسته جزم کند، به‌گونه‌ای که در پایان هر سال مشخص باشد که چه کارهایی باید انجام می‌شده و چه کارهایی انجام شده و مطابق برنامه است و کجا از برنامه عقب مانده‌ایم و باید برای جبران آن تلاش‌های‌مان را دوچندان کنیم. شفاف‌سازی و انجام کارهای زیربنایی طبق برنامه ازپیش‌تعیین‌شده، اعتماد بخش خصوصی و نیمه‌دولتی را جلب می‌کند و جذابیت سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد.

از طرف دیگر، می‌دانیم که بخش عمده‌ای از اقتصاد ما بانک‌محور است و بخش عمده‌ای از نقدینگی موجود در اقتصاد کشور ما در اختیار بانک‌ها است.

وقتی ما سیاست‌های انقباضی را بر اقتصاد کشور حاکم می‌کنیم، هدف این است که نقدینگی در اختیار بانک‌ها، در بخش تولید به‌ویژه تولید در صنایع مادر و مولد سرمایه‌گذاری شود و یکی از معضلاتی که تابه‌حال با آن دست‌وپنجه نرم کرده‌ایم، این است که بخش عمده‌ای از دارایی‌های بانک‌های ما در امر تولید صرف نشده و در بازارهای موازی سرمایه‌گذاری شده و این باعث شده است که آسیب جدی به اقتصاد وارد شود، چون بانک‌ها به بزرگ‌ترین ملاک و اشخاص حقوقی بدل شده‌اند که در بازارهایی پرسود نقش ایفا می‌کنند.

آماری از عمق فاجعه

یکی از مسائل مهم و بزرگی که بخش معدن ما را آزار می‌دهد، خروج نیروی انسانی ماهر است. آمار و ارقام، بیان‌کننده عمق فاجعه است. ما در بین ۹۰ و چند کشوری که درگیر فرار مغزها هستند، رتبه اول را به خود اختصاص داده‌ایم و گزارش‌ها نشان می‌دهد که زیان حاصل از خروج این سرمایه انسانی نخبه، سالانه چیزی معادل ۱۵۰ میلیارد دلار است.

در بخش معدن و صنایع‌معدنی، تعداد زیادی از نیروهای نخبه و توانمند ما از گردونه فعالیت مفید در کشور خارج شده‌اند. این واقعیت نشان می‌دهد که به‌این‌ترتیب در سالیان پیش‌رو دچار ضعف و نقصان خواهیم شد،همان‌طور که در حال حاضر هم با تبعات این مشکل روبه‌رو هستیم. یکی از وظایف اصلی دولت و به‌طورمشخص معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری بررسی و موشکافی این مسئله است. البته درست است که موارد و دلایل این خروج سرمایه انسانی نخبه شاید از بسیاری جهات روشن باشد، اما به‌گمان من باید برای شناخت کامل آن مطالعات آسیب‌شناسی انجام گیرد. می‌دانیم که بیکاری نیروی نخبه، سطح پایین درآمد نسبت به استاندارد جهانی، نارسایی مالی و اداری، کمبود امکانات تخصصی، علمی و بی‌ثباتی سیاسی، اجتماعی و اقتصادی از عوامل موثر در خروج سرمایه‌های انسانی کشور هستند که متاسفانه به‌سادگی هم جبران‌پذیر نیستند. جالب اینجا است که شرایط کشور ما امروزه بسیار مناسب‌تر و مساعدتر از یک سده گذشته است، اما نخبگان یک قرن پیش هرجا که تحصیل می‌کردند، باز به ایرانی به‌مراتب محروم‌تر و محدودتر از امروز، برمی‌گشتند و رسالت خود را به‌عنوان سرمایه انسانی کشور ایفا می‌کردند، اما امروزه امید و انگیزه بازگشت نزدیک به صفر است.

متولی بخش معدن در کشور وزارت صنعت، معدن و تجارت و به‌طور مشخص معاونت معدنی است اما عمده مشکلات این بخش هم از معاونت معدنی سرچشمه می‌گیرد

شرایط معدن بد نیست

کامران وکیل ـ کارشناس و فعال معدنی:

چشم‌انداز معدن که دلهره‌آور نیست. چشم‌انداز آینده معدن و نقش آن در زنجیره معدن همانی بود که قبلا بوده و در آینده هم به همان ترتیب پیش خواهد رفت.

به‌گمان من، اتفاقی که رخ می‌دهد برای صنایع معدنی بد نیست؛ به دلیل اینکه این صنایع مزیت‌های واقعی اقتصاد کشور هستند. مزیت‌های واقعی هرچقدر که اوضاع‌واحوال اقتصادی سخت‌تر و پیچیده‌تر شود، توان و قدرت خود را بیشتر نشان می‌دهند.

بنابراین این‌طور نیست که در این شرایط خاص، لطمه خاصی به بخش معدن وارد شود.

ناکامی در مهار تورم

نمی‌دانم دولت چرا در مهار تورم ناکام مانده است و چه اقداماتی و چگونه باید انجام شود، در شرایط تورمی معمولا حکمرانی تمهیدات مالی و اقتصادی خاصی می‌اندیشد، از جمله بازی با نرخ بهره و کارهایی ازاین‌دست، اما فکر نمی‌کنم دولت تا امروز برنامه‌ای برای مهار تورم داشته باشد.

شکی نیست که باید اسب تورم را مهار زد، اما دخالت دستوری روش مناسبی برای این کار نیست و هیچ‌وقت نتیجه مطلوبی به بار نیاورده است. مکانیزم بازار براساس عرضه و تقاضا، تولید، مصرف و تجارت آزاد است. وقتی دولت‌ها مداخله می‌کنند و بگیروببند راه می‌اندازند، ساختار اقتصادی غلطی شکل می‌گیرد که ایرادات آن هیچ‌وقت رفع نمی‌شود.

گره‌گشایی با عصای جادویی

یک زیرمجموعه اقتصادی خاص مانند معدن نمی‌تواند دخالت زیادی در رویه‌های کلان داشته باشد. سیاست‌گذاری دولت و خروجی فعالیت‌های این بخش در چند دهه گذشته نتیجه‌اش به امروز و شرایط فعلی رسیده است و مسلما به این سرعت هم نمی‌توان انتظار داشت دولت برنامه‌ای طراحی کند، سیاست یا برنامه‌ای بگذارد و ترفندی به کار گیرد که بتواند تغییر خاصی در وضع موجود ایجاد کند یا به‌قول‌معروف با عصایی جادویی گره همه مشکلات را باز کند.

در واقع، در بخش معدن خیلی نمی‌تواند و نباید ورود کند و سیاست‌گذاری‌های دولت در این بخش نمی‌تواند موثر باشد.

سرچشمه مشکلات معدن

معضلات بخش معدن، فعالیت این بخش اقتصادی را کند یا در برخی موارد متوقف کرده است.

اما به‌گمان من، ابتدا باید سیاست‌ها به‌درستی درک شود و به مرحله اجرا درآید و بعد اگر نواقصی دیده شد، درصدد اصلاح و بازنگری آن برآمد. شرایط فعلی بخش معدن و صنایع‌معدنی حاکی از آن است که دستگاه‌های سیاست‌گذار هم اشراف کاملی نسبت به موضوع ندارند و تصمیماتی هم که در این شرایط گرفته شود، نمی‌تواند راهگشا باشد و مخل فعالیت است و گرفتاری‌ها را بیشتر می‌کند.

وی افزود: متولی بخش معدن در کشور وزارت صنعت، معدن و تجارت و به‌طور مشخص معاونت معدنی است،اما وقتی عمده مشکلات از معاونت معدنی سرچشمه می‌گیرد، بنابراین خیلی نمی‌توان به بخش‌های دیگر امیدوار بود.

سخن پایانی

زنجیره ارزش معدن ظرفیت بسیار بالایی دارد که اگر درست تعریف و تکمیل شود، می‌تواند سود حداکثری و بستر توسعه کسب‌وکار را فراهم کند، اما در کنار تاکید بر توسعه زنجیره ارزش‌افزوده و جلوگیری از خام‌فروشی، باید موانع مهمی را که در مسیر رشد و بالندگی سرحلقه وجود دارد، برطرف کرد، زیرا که: «اگر باران به کوهستان نبارد/ به سالی دجله گردد خشک‌رودی».

برقراری روابط سوئیفت روسی با پلتفرم‌های داخلی

مدیرکل آسیای میانه، قفقاز و روسیه سازمان توسعه تجارت از برقراری روابط کارگزاری سوئیفت روسی با پلتفرم‌های داخلی خبر داد. به گزارش مهر، رحمت الله خرمالی مدیرکل آسیای میانه، قفقاز و روسیه سازمان توسعه تجارت در حاشیه نشست نمایشگاه کشورهای عضو اتحادیه اروسیا اظهار داشت: نمایندگی بانک روسی برای توسعه روابط تجاری میان ایران و روسیه راه اندازی شده که تسهیل کننده امور برای تجارت میان ایران با روسیه و کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا است. بر همین اساس ۵ بانک ایرانی برای همین منظور به عنوان کارگزار انتخاب شدند و عملیات بانکی را انجام خواهند داد.

مدیرکل آسیای میانه، قفقاز و روسیه سازمان توسعه تجارت افزود: علاوه بر کالاهای کشاورزی که ایران از گذشته به روسیه صادر می کرد با توجه به ضریب نفوذ بالایی که در این کشور داریم امیدواریم محصولات مختلف بیشتری به این کشور و دیگر کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا صادر کنیم. وی درباره وضعیت بهره گیری ایران از سوئیفت روسی گفت: روابط کارگزاری بانکی با پلتفرم‌های داخلی برقرار شده اما اینکه تبادلی صورت گرفته یا خیر هنوز اطلاعی نداریم و بانک مرکزی در این خصوص اطلاع رسانی خواهد کرد. خرمالی همچنین در مورد تجارت آزاد با اوراسیا و صفر شدن تعرفه تجاری ۹۰ درصد از کالاها در ارتباط با اوراسیا، تصریح کرد: ما نظر خود را در این ارتباط به اوراسیا ارائه داده‌ایم و اوراسیا به دنبال خروج برخی از کالاها از لیست ترجیحی است و با پایان کارهای تکنیکی، تجارت ترجیحی با این کشورها شکل می گیرد.

صمت موافقتنامه جدید اکو برای تسهیل فعالیت‌های گمرکی را بررسی کرد

همکاری تجاری به دور از تحرکات سیاسی

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی یا همان اکو، در تلاشند تا بتوانند توافقنامه‌هایی موثر جهت بهبود فعالیت‌های تجاری خود منعقد کنند و به سرانجام برسانند. باوجود بهره‌مندبودن کشورهای عضو این سازمان از موقعیت و فرصت استراتژیک، هنوز پس از سه دهه اکو نتوانسته قطب تجاری منطقه شود. اکو متشکل از ۸ کشور و با جمعیتی در مجموع بالغبر ۴۰۰ میلیون نفر است اما همچنان رویای تجارت کلان را در خواب می‌بیند. چالش‌های دیپلماتیک کشورهای عضو این سازمان و ناپایدار بودن روابط آنها، از دلایل اصلی پایین بودن حجم تجارت خارجی میان کشورهای عضو اکو است.بااین‌وجود، در پنجمین اجلاس کمیته همکاری گمرکی اکو، توافقنامه‌های این سازمان در مورد حوزه مقابله با قاچاق و تسهیل امور گمرکی مورد توجه قرار گرفت. کشورهای عضو اکو به این نتیجه رسیده‌اند باید تسهیل فرآیندهای نقل‌وانتقال کالاها و ترانزیت را در اولویت خود قرار دهند. علاوه بر آن مبارزه با اقتصاد پنهانی مانند قاچاق، از دیگر محورهای جدیدترین همکاری کشورهای اکو است. باوجود مثبت و مهم بوده برنامه‌های یاد شده، برخی از کارشناسان ارزیابی مثبتی از اجرا و نتایج آنها ندارند. باید دید در ادامه کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی، چطور این اهداف مثبت تدوین شده در تفاهمنامه‌های اخیر را به مرحله اجرا خواهند رساند. صمت در این گزارش، ضمن بررسی اهمیت مدیریت قاچاق و تسهیل فرآیندهای گمرکی، به شرایط فعالیت‌های تجاری کشورهای اکو و ثبات همکاری‌ها پرداخته و در این‌باره با کارشناسان گفت‌وگو کرده است.

کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی این ظرفیت را دارند تا از واحد پولی مشترک استفاده کنند؛ پول اکو، بانک اکو و تعرفه‌های ترجیحی اتحادیه اکو، همگی از ظرفیت‌های موجود برای انجام یک تجارت برد-برد است

تسهیل و توسعه تجارت الکترونیک، چشم‌انداز اکو

در پنجمین اجلاس کمیته همکاری گمرکی اکو که با حضور نماینده اتاق ایران در ترکیه برگزار شد، توافقنامه‌های این سازمان در مورد حوزه مقابله با قاچاق و تسهیل امور گمرکی مورد توجه قرار گرفت. به گزارش ایسنا، پنجمین اجلاس کمیته همکاری گمرکی اکو (ECCC) با حضور نمایندگانی از کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (ECO) از جمله نماینده امور بین‌الملل اتاق ایران و کمیته ملی ایرانی اتاق اکو برگزار شد. این اجلاس، رویداد مهمی برای کشورهای عضو اکو بود تا زمینه را برای گفت‌وگو و همکاری در مورد موضوعات گمرکی فراهم کند. در این اجلاس، نمایندگان سازمان‌ها و نهادهای ذی‌ربط در امور گمرکی از کشورهای عضو اکو، در مورد همکاری در «توافقنامه ایجاد و عملیاتی‌سازی بانک اطلاعاتی قاچاق و تخلفات گمرکی اکو» و «توافقنامه کمک‌های اداری متقابل در امور گمرکی اکو» سخنرانی کردند. هدف این موافقت‌نامه‌ها، ارتقای همکاری بین کشورهای عضو اکو در مبارزه با قاچاق و تخلفات گمرکی و ارائه کمک‌های اداری متقابل در امور گمرکی منطقه اکو است و سخنرانان اجلاس به این موضوع توجه ویژه داشتند.

شرکت‌کنندگان در نشست سپس در مورد همکاری در منطقه اکو برای ایجاد سیستم تبادل داده بین ادارات گمرک، تبادل الکترونیکی داده‌ها (EDI) و تجارت فرامرزی الکترونیک به بحث و گفت‌وگو پرداخته و در ادامه در خصوص اهمیت ایجاد سیستم تبادل اطلاعات امن و کارآمد میان ادارات گمرکات کشورهای عضو اکو، جهت تسهیل روابط تجاری و اقتصادی فی‌مابین بحث و تبادل‌نظر کردند. نمایندگان حاضر همچنین بر لزوم ترویج تجارت الکترونیک و تجارت فرامرزی الکترونیکی در تسهیل تجارت و کاهش هزینه‌های آن فی‌مابین کشورهای عضو تاکید کردند. حاضران در اجلاس در مورد نیازهای ظرفیت‌سازی در حوزه گمرک برای مقامات گمرکی کشورهای اکو بحث و تبادل‌نظر کردند. ایشان بر اهمیت ارائه آموزش و کمک‌های فنی به مقامات گمرکی و ترویج تبادل بهترین شیوه‌ها در میان آنها تاکید داشتند.

گره‌های اکو، بسیارند

محمود بهشتیان، کارشناس ارشد گمرک ابتدا به مزیت وجود اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای اشاره کرد و گفت: از دهه‌های گذشته تاکنون، اتحادیه‌های اقتصادی در مناطق مختلف براساس منافع جمعی شکل گرفتند. بهشتیان در گفت‌وگو با صمت افزود: سازمان همکاری اقتصادی یا همان اکو نیز بر همین اساس تشکیل شد. مهم‌ترین کاربرد اتحادیه‌های منطقه‌ای، توافقات و چارچوب‌های همکاری است که میان کشورهای عضو شکل می گیرد. در اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای، کشورها از مزیت‌هایی همچون معافیت‌های گمرکی در تجارت برخوردارند و همواره می کوشند تا بسترهای تجارت فی‌مابین اعضا را تسهیل و تسریع کنند. به این دلیل است که اغلب کشورها از حضور در اتحادیه‌های منطقه‌ای استقبال کرده و آن را به نفع فعالیت‌های اقتصادی خود می‌دانند. وی ادامه داد: باوجود مزیت‌های متعدد وجود اتحادیه‌های اقتصادی و تجاری منطقه‌ای، اگر وحدت رویه و همکاری‌های متقابل و باثبات بین کشورهای عضو برقرار نباشد، هیچ‌یک از اتفاقات مثبت مدنظر رخ نخواهد داد. این اتفاق برای اکو رخ داد و به دلیل وجود تنش‌های بالای دیپلماتیک میان ۱۰ کشور عضو این سازمان همکاری، اغلب توافقنامه‌ها و روندهای تجاری تدوین شده به در بسته خوردند. اجرای توافقات در اکو، مانند سایر اتحادیه‌ها نیست و گره‌های زیادی به طور معمول در این‌باره وجود دارد. کشورهای حاضر در این اتحادیه، با یکدیگر هماهنگی مناسب و رابطه باثباتی ندارند. تنش‌های سیاسی، عامل اصلی بی‌ثباتی روابط بین کشورهای عضو این سازمان بوده و نمی‌توان این موضوع را مشکلی سطحی دانست.

بهشتیان در ادامه صحبت‌های خود، اهمیت وفاداری کشورها به معاهده‌های مشترک را بالا توصیف کرد و گفت: مباحث مطرح شده در اجلاس اخیر کمیته همکاری گمرکی اکو، بر ضرورت افزایش ظرفیت مقامات گمرکی برای کشف و پیشگیری از تخلفات گمرکی، ترویج تسهیل تجارت و محافظت از مردم در برابر خطرات مرتبط با تجارت فرامرزی متمرکز بود. در گام نخست، اهداف و برنامه‌های عنوان شده، از ضرورت‌های توسعه تجارت بوده و توجه کشورهای عضو اکو به این مسائل، مثبت و قابل دفاع است. اما مشکل اساسی اینجاست تا به امروز اغلب تصمیمات اتخاذ شده در سازمان همکاری اقتصادی، به طور کامل اجرا نشده و گشایشی را برای کشورها به همراه نداشته است. این کارشناس خاطرنشان کرد: اگر کشورهای عضو اکو به دنبال دستیابی به نتایج موثر و بهبود روابط تجاری خود هستند، باید در ابتدا مشکلات اجرای برنامه‌ها را شناسایی و آن را برطرف کنند. با هر بار شکل‌گیری تنش میان کشورهای منطقه، فعالیت‌های ترانزیتی در محدوده اکو سخت‌تر می‌شود، هنوز تعرفه‌های تجاری در این سازمان همکاری به درستی تعیین اجرا نشده و موافقتنامه‌های اجرا نشده زیادی روی زمین هستند. علت اصلی این مشکلات، چالش‌های دیپلماتیک و وابسته نبودن اقتصاد کشورهای عضو اکو به یکدیگر است. اگر ۱۰ کشور عضو اکو، اقتصادهایی پیوسته داشتند و بهره‌مندی از منافع تجارت درون‌منطقه‌ای برای آنها اهمیت داشت، با ملاحظات بیشتری موانع تجاری را برطرف می کردند. بهشتیان در پایان افزود: با توجه به کارنامه فعالیت‌های اکو، نمی‌توان به اجرایی شدن موافقتنامه‌های گمرکی عنوان شده امیدوار بود. اما اگر بنا باشد تغییر رویه‌ای در روند تعاملات این کشورها ایجاد شده و ثبات بین تبادلات تجاری حاکم شود، در ادامه شاهد اتفاقات مثبتی خواهیم بود.

اجرای توافقات در اکو، مانند سایر اتحادیه‌ها نیست و گره‌های زیادی به طور معمول در این‌باره وجود دارد. کشورهای حاضر در این اتحادیه، با یکدیگر هماهنگی مناسب و رابطه باثباتی ندارند

امید به اکو زیاد است

فاطمه مقیمی، فعال بازرگانی در گفت‌وگو با صمت رویکرد متفاوتی به توافقات جدید اعضای اکو داشت و گفت: به طور کلی هر گونه توافقی که در زمره تسهیل امور تجاری و افزایش منافع اقتصادی کشورها انجام شود، مثبت بوده و باید از آن حمایت کرد. در چند مدت اخیر موافقتنامه‌ای در زمینه تسهیل مراودات گمرکی در منطقه اکو تدوین شده که به نظر می‌رسد کشورهای عضو این سازمان قصد دارند همکاری‌های خود را تقویت کرده و به یک وحدت رویه دست یابند. از این رو این موافقتنامه مثبت ارزیابی شده و اگر به شیوه‌ای صحیح و در مدت زمانی مناسب به اجرا درآید، می‌تواند ثمرات مطلوبی به همراه داشته باشد. بدیهی‌ترین این نتایج، بهبود وضعیت اقتصادی منطقه است. کشورهای عضو اکو می‌توانند در سایه توافقات منطقه‌ای، مراودات تجاری و اقتصادی خود را سامان داده و به سمت پیشرفت حرکت کنند. این فعال بازرگانی ادامه داد: اکو، یک بازار اقتصادی چند صدمیلیونی است که تجارت در این منطقه می‌تواند با سودآوری‌های جدی همراه باشد. از این رو هر گونه توسعه روابط با کشورهای منطقه تحت سایه اکو، تاثیرگذار است و باید از آن استقبال کرد. اتحادیه اروپا، یکی از نمونه‌های موفق همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای است. کشورهای عضو اتحادیه اروپا در ابتدا وحدت رویه‌ای را در بسیاری از فعالیت‌های تجاری و اقتصادی خود در پیش گرفته و با انجام اقداماتی همچون واحد پولی یکسان و استراتژی‌های تجاری هم‌مسیر، بسترهای توسعه روابط میان اتحادیه‌ای خود را تقویت کنند. آنها همچنین با اجرای مواردی همچون وضع تعرفه‌های تجاری مناسب برای کشورهای عضو اتحادیه اروپا، مسیرهای تجارت درون‌منطقه‌ای را برای یکدیگر باز کرده‌اند. این روند، یکی از مهم‌ترین و نتیجه‌بخش‌ترین استراتژی‌های اتحادیه‌ای و منطقه‌ای است.

منافع برد-برد اهمیت دارد

مقیمی در ادامه صحبت‌های خود خاطرنشان کرد: وحدت رویه و ایجاد اتحادهای تجاری فارغ از مسائل سیاسی روز، باعث شده تا کشورهای اتحادیه اروپا، از مزیت‌های این اتحادیه بهره‌مند شوند. از این رو کشورهای اکو باید اتحادیه‌ها و سازمان‌های تجاری موفق جهانی مانند اتحادیه اروپا را به‌عنوان سرمشق خود قرار دهند. کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی این ظرفیت را دارند تا حتی از واحد پولی مشترک استفاده کنند؛ پول اکو، بانک اکو، تعرفه‌های ترجیحی اتحادیه اکو، همگی از ظرفیت‌های موجود برای ایجاد یک تجارت برد-برد است.

رئیس بخش کارآفرینی و زنان اکو ادامه داد: یکی از عواملی که روابط تجاری کشورهای اکو را ملتهب می‌کند، چالش‌های دیپلماتیک است. به‌منظور رفع این چالش‌ها، به قطع راهبردهای کارآمدی وجود داشته و می‌توان به این وضع سامان بخشید. تا پیش از آغاز شیوع کرونا، ایران تلاش داشت تا به شیوه‌های مختلف همکاری و وحدت کشورهای عضو اکو را تقویت کند. به‌عنوان مثال اقدامات خوبی در بخش کارآفرینی و زنان اکو در حال انجام بود. اما در نهایت خلال این برنامه‌ها وقفه افتاد و به نتیجه مطلوب نرسیدیم. به‌طور کلی باید روابط بین کشورها به‌گونه‌ای باشد که برنامه‌های اقتصادی در اتحادیه‌های منطقه‌ای، فارغ از تحریکات و سیاست‌های بین‌المللی پیش روند. مقیمی ادامه داد: در نشست‌های مختلف اکو، تمامی کشورها به طور معمول حضور ندارند اما با همین کشورهایی که به طور ثابت حضور دارند نیز می‌توان به سیاستی رسید که فعالیت‌ها برپایه ثبات بیشتری باشند. در چنین شرایطی بستر و پایه تجارت در منطقه مستحکم‌تر شده و مشکلات حداقل خواهند شد. تحقق این هدف نیاز به اهتمام طرف‌های تجاری دارد؛ به عبارتی دیگر کشورها باید رسیدن به ثبات همکاری را در اولویت خود قرار دهند و به فکر منافع برد-برد باشند. تنها در این صورت می‌توان برنامه‌ریزی‌های گسترده‌تر در ابعاد وسیع‌تری داشت و گام به گام اقتصاد اتحادیه اکو را تقویت کرد.

سخن پایانی

اگر به آمار تجارت خارجی ایران در سال گذشته نگاهی بیندازیم، می‌بینیم میزان تعاملات تجاری ایران با کشورهای منطقه به‌ویژه کشورهای عضو اتحادیه‌های مهم اقتصادی منطقه‌ای، افزایش داشته است. آمار و ارقام منتشر شده از سوی سازمان گمرک و سایر نهادهای دولتی حکایت از رشد تجارت ایران با کشورهای عضو اتحادیه‌های اقتصادی اکو، اوراسیا و شانگهای دارند. این آمار نشان می‌دهد دولت سیزدهم توجه زیادی به ظرفیت‌های تجارت در منطقه دارد. اما در میان این اتحادیه‌های عنوان شده، اکو برای ایران اهمیت بیشتری دارد. در این راستا اگر دولت خواهان افزایش تبادلات اقتصادی با اعضای این اتحادیه است، باید ابتدا برنامه‌ای جدی برای افزایش بازدهی همکاری‌های اکو داشته باشد.

یادداشت

نگاه سنتی به صادرات اصلاح شود

محمدرضا مودودی
رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت

رویکرد دولت سیزدهم در توسعه روابط تجاری تغییر کرده و کشورهای جنوب شرقی آسیا، منطقه افریقا و کشورهای همسایه در اولویت روابط تجاری با ایران قرار گرفته‌اند. همچنین ایجاد تنوع در کالاها، فراهم کردن زیرساخت‌های تجاری و تعامل با بخش خصوصی نیز تعیین‌کننده راهبردهای توسعه تجارت با همسایگان خواهند بود، این در حالی است که پرونده تجارت خارجی ایران در سال گذشته با تراز منفی۶.۵ میلیارد دلاری بسته شد. تراز تجاری جریان صادرات و واردات را در یک دوره زمانی معین اندازه‌گیری می‌کند.

اگر ارزش صادرات کشوری نسبت به واردات آن بیشتر باشد، آن کشور دارای مازاد تجاری یا تراز تجاری مثبت است و متقابلا اگر کشوری بیشتر از ارزش صادرات خود واردات کند، دارای کسری تجاری یا تراز تجاری منفی است. بنا به آمار ارائه شده از وضعیت تجارت خارجی ایران در سال گذشته که توسط مرکز پژوهش‌های اتاق تهران منتشر شده، میزان صادرات ایران ۵۳.۲میلیارد دلار و میزان واردات، ۵۹.۷ میلیارد دلار بوده و با این حساب، کفه ترازو به میزان۶.۵ میلیارد دلار به سمت واردات سنگین است.آمار صادرات غیرنفتی سال‌های پیش نیز چنگی به دل نمی‌زند و به نظر می‌رسد تجارت خارجی قریب یک دهه است از نفس افتاده است! به گواه آمارها سال‌هاست صادرات غیرنفتی ما پشت سد ۵۰ میلیارد دلار متوقف شده و باوجود تمام شعارها و برنامه‌ها، توان شکستن این سد را ندارد. اما نکته دردناک این است که حتی درک این مهم که راه‌حل بسیاری از معضلات اقتصادی موجود، روان‌سازی و تسهیل فضای تجارت خارجی است نیز هنوز محقق نشده و اصراری جدی بر یافتن راه‌حل‌هایی جز آنچه علمی است و به تجربه در دنیا اثبات شده، وجود دارد! از سوی دیگر چند سالی است آمار واردات همسایگان از ایران، مسئولان را برآن داشته تا راهکار توسعه صادرات را در افزایش سهم ایران از بازار همسایگان بجویند. با توجه به این سیاست بیان چند نکته خالی از لطف نیست. فقط ۵ کشور نخست مقصد صادراتی ایران بیش از ۷۵ درصد کل بازار صادراتی ایران را در اختیار دارند. به‌عبارت دیگر، جغرافیای صادراتی ایران هنوز بزرگ‌تر از قبل نشده و گرچه این ۵ کشور از ظرفیت بالایی برای تجارت برخوردارند، اما رقابت در آن بازارها نیز بسیار سخت و حرفه‌ای است.افزایش سهم از ۲ به ۴ درصد بازار وارداتی همسایگان به‌معنی ۲ برابر کردن میزان فعلی صادرات غیرنفتی به همسایگان است.

در حال‌حاضر ارزش صادرات غیرنفتی ایران به همسایگان حدود ۲۵ میلیارد دلار است که تقریبا ۵۵ درصد کل صادرات غیرنفتی کشور را تشکیل می‌دهد؛ به‌عبارت دیگر برای ۲ برابر کردن این رقم، صادرات غیرنفتی فعلی باید به ۵۰ میلیارد دلار برسد.

اگر کشورهای مقصد متقاضی افزایش ۲ یا چند برابری واردات از ایران باشند، در کشور امکان و زیرساخت لازم برای توسعه صادرات بیش از این میزان فراهم نشده است. کاهش ارزش پول ملی و یارانه‌ای بودن مواد اولیه بسیاری از محصولات صادراتی در سال‌های اخیر نیز نتوانست آمار صادرات غیرنفتی ما را بهبود بخشد و هرگاه بستری برای صادرات مهیا می‌شد، به‌بهانه تنظیم بازار و پیشگیری از تورم و کمبود، صادرات آن اقلام ممنوع و بروکراسی صادرات کالای مربوطه پیچیده‌تر می‌شد. ارزش واردات همسایگان از دنیا حدود ۱۱۰۰ میلیارد دلار است که سهم ۵ کشور اول همسایه از آن (امارات، ترکیه، روسیه، عربستان و پاکستان) بیش از ۸۰ درصد است.

چنانچه بخواهیم ارزش صادرات خود به همسایگان را افزایش دهیم، تقریبا همین کشورها مستعد جذب هستند. حال پرسش کلیدی این است که چنانچه این پذیرش و ظرفیت وجود دارد، چرا تاکنون به‌کار گرفته نشده و اگر وجود دارد، برنامه‌های مشخص دولت برای گسترش نفوذ صادراتی در این بازارها چیست؟

سهم محصولات با فناوری بالا در سبد صادراتی ما بسیار پایین است، این در حالی است که در ترکیب سبد وارداتی این کشورها، محصولات فناورانه سهم بالایی دارند و ایران در این زمینه حرفی برای گفتن ندارد و غالب محصولات صادراتی ما یا محصولات سنتی هستند یا محصولات صنایعی که فناوری پایین یا متوسط دارند و برای افزایش صادرات هم باید به سرمایه‌گذاری فناورانه در تولید با مقیاس بین‌المللی فکر کرد و هم اینکه زیرساخت‌های لازم برای افزایش حجم تبادلات تجاری را گسترش داد. نکته مهم و مغفول دیگر، نگاه غالب به توسعه صادرات غیرنفتی است که متاسفانه هنوز همان نگاه سنتی صادرات محصول است و اهمیت ناچیزی برای صادرات محصولات دیجیتالی، گردشگری، توریسم درمانی، بلاک‌چین، اعزام نیروی کار و صادرات محصولات فرهنگی قائلیم، در حالی که امروزه این فعالیت‌ها نه‌تنها بیشترین سهم ارزشی را در بازار جهانی به خود اختصاص داده‌اند، بلکه در شرایط تحریمی فعلی نیز امکان رصد و تحریم آنها بسیار ناچیز است. این گویا از ذکاوت بالای طراحان تحریم بوده که می‌دانستند شکستن عادت‌های قدیمی برای ایرانیان بزرگ‌ترین مانع چالاکی، نوآوری، خلق و بهره‌گیری از فرصت‌ها و در نتیجه بی‌اثرسازی تحریم‌هاست!

چگونگی دریافت مجوز از درگاه ملی مجوزها

داود طبرسا، مدیر کل امور اقتصادی و دارایی استان تهران با اشاره به مهم‌ترین کارکردهای درگاه ملی مجوزهای کسب‌وکار کشور اظهار کرد: درگاه ملی مجوزها برای همه کسب‌وکارها، شرایط، مدارک، زمان و هزینه صدور مجوز را اعلام و به‌طور کاملا غیرحضوری درخواست مجوز را ثبت می‌کند و اطلاعات اولیه را از متقاضی می‌گیرد. سپس او را هدایت می‌کند تا از درگاه صادرکننده مجوز، فایل مجوز را به‌صورت غیرحضوری، طی زمان اعلامی دریافت کند. درگاه ملی مجوزها براساس ماده ۷ قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷ و اصلاحات بعدی آن، طراحی و راه‌اندازی شده است. وی با بیان اینکه اخذ استعلام برخط و شبانه‌روزی از مجوزهای صادرشده با استفاده از شناسه یکتا (QRCODE) امکان‌پذیر است، گفت: با الکترونیکی شدن فرآیند صدور مجوزها، همه امضاها از مجوزهای کسب‌وکار حذف خواهد شد. مهم‌ترین کارکردها و خدمات درگاه ملی مجوزها معرفی مرجع اصلی صادرکننده مجوز کسب‌وکار، ثبت درخواست متقاضیان دریافت مجوز به‌صورت کاملا الکترونیک، پشتیبانی و راهنمایی متقاضیان دریافت مجوز به‌صورت برخط در درگاه، ثبت شکایت متقاضیان در درگاه ملی و پیگیری توسط تیم حقوقی درگاه ملی مجوزها و نیز تعیین شعبه ویژه دادستانی در استان‌ها برای رسیدگی به تخلف دستگاه‌های صادرکننده است. به گزارش ایسنا، مدیر کل امور اقتصادی و دارایی استان تهران همچنین تعیین محدودیت زمانی برای صدور یا رد درخواست متقاضی، اعلام دلیل رد درخواست متقاضی، اخذ استعلام‌های پایه به‌صورت الکترونیک و غیرحضوری (احراز هویت، نظام وظیفه، ایثارگری، مالیات و...) بدون نیاز به کپی مدارک شناسایی و برگه اخذ استعلام از اداره‌ها و امکان دسترسی ۲۴ ساعته به فرآیند صدور مجوزها در درگاه ملی مجوزها به نهادهای نظارتی را از دیگر کارکردها و خدمات درگاه ملی مجوزها برشمرد.

کارمزد تراکنش‌های بانکی براساس مصوبه بانک مرکزی افزایش یافت

جبران هزینه‌ها از جیب مردم!

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

همه چیز از یک اصلاح شروع شد؛ اصلاح کارمزد تراکنش‌های خرید کارتی. درست زمانی که اصناف درگیر چالش‌های مالیاتی بودند، طرحی دیگر سدی جدید در برابر آنها ساخت. این واقعیت بر کسی پوشیده نیست که دریافت هر گونه خدمتی در اقتصاد مستلزم پرداخت هزینه است. از سوی دیگر مردم و شبکه بانکی از شبکه ایجادشده سود می‌برند، اما تصمیم اخیر در پی تقاضای شبکه بانکی اخذ شده است؛ درخواستی مبنی بر اینکه بیشتر درآمد آنها ناشی از ارائه خدمات باشد تا ناشی از سود. البته اصلاح نظام کارمزد مدت‌هاست که یکی از دغدغه‌های اصلی کارشناسان و متخصصان در صنعت بانکداری و پرداخت است. حال سوال مطرح این است که این افزایش کارمزد بابت ارائه چه خدماتی است؟ چه چیزی تغییر پیدا کرده است؟ صمت در این گزارش تاثیرات تغییر کارمزد خدمات بانکی را از نگاه کارشناسان بررسی کرد.

عکس: صمت

جزئیات کارمزد خدمات بانکی

مدیر اداره نظارت بر نظام‌های پرداخت بانک مرکزی درباره کارمزد خدمات و تراکنش‌های مالی گفت: براساس مصوبات شورای پول و اعتبار، بانک مرکزی نرخ خدمات حضوری و الکترونیکی شبکه بانکی را که آخرین بروزرسانی آن در سال ۹۹ انجام شد، بروزرسانی کرد. نرخ خدمات حضوری و الکترونیکی شبکه بانکی در سال ۱۴۰۰ هیچ تغییری نکرد و در سال ۱۴۰۱ تغییراتی انجام شد و آنچه که الان ابلاغ شده، مربوط به تغییر نرخ خدمات کارمزد بانکی در سال ۱۴۰۱ است که در ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۲ ازسوی بانک مرکزی ابلاغ شد. به گزارش خبرآنلاین، محمدرضا مانی یکتا افزود: بعد از ابلاغ بانک مرکزی، نرخ خدمات حضوری بانک‌ها از ۱۷ اردیبهشت امسال اجرا شد، اما یک مجموعه از خدمات بانکداری الکترونیک و بین شبکه بانکی نیاز به فراهم شدن زیرساخت‌هایی داشت که اجرا و ابلاغ آن از ۴ تیر ۱۴۰۲ عملیاتی شد. به‌گفته وی میانگین نرخ خدمات بانکداری الکترونیک در شبکه بانکی نسبت به سال ۱۳۹۹، ۲۰ درصد افزایش یافت. مدیر اداره نظارت بر نظام‌های پرداخت بانک مرکزی درباره نرخ انتقال وجه کارت به کارت اظهار کرد: قبلا کف این نرخ ۶۰۰ تومان بود که با ۲۰ درصد افزایش به ۷۲۰ تومان افزایش یافته و سقف آن هم بستگی به میزان مبلغ جابه‌جایی دارد. مانی یکتا همچنین درباره کارمزد تراکنش‌های خرید مربوط به پایانه‌های اینترنتی فروش یا فروش حضوری با استفاده از دستگاه کارتخوان (پوز) بیان کرد: در تراکنش خرید کارتی هیچ مبلغی به‌عنوان کارمزد از مشتری کم نمی‌شود، بلکه از دارنده دستگاه پوز کسر می‌شود که آن هم مبلغ ناچیزی است. به‌گفته این مقام بانک مرکزی به‌طور میانگین ۴۰ درصد افراد دارنده دستگاه پوز روزانه فقط هزار تومان و ۶۰ درصد دارندگان دستگاه پوز روزانه کمتر از ۲ هزار تومان کارمزد می‌پردازند. کسانی که به‌طور میانگین روزانه ۱۰ تراکنش داشته باشند با ضرب این رقم در ۱۲۰ تومان، ۱۲۰۰ تومان و کسانی که ۲۰ تراکنش داشته باشند، ۲۴۰۰ تومان کارمزد تراکنش پوز می‌دهند که ۶۰ درصد فروشندگان دارای پوز را شامل می‌شود؛ بنابراین این کارمزد اثر نگران‌کننده‌ای بر تراکنش‌ها نخواهد داشت. مدیر اداره نظارت بر نظام‌های پرداخت بانک مرکزی درباره اینکه برخی از مخاطبان می‌گویند برای انتقال پول از حسابی به حساب دیگر که مربوط به بانکی واحد ملی یا سپه باشد، مبالغی گرفته می‌شود، گفت: درباره انتقال وجه بین‌بانکی یا سامانه کارتی به مبلغ کف کارمزد ۲۰ درصد اضافه شده؛ یعنی از ۶۰۰ تومان به ۷۲۰ تومان افزایش یافته و برای بقیه مبالغ به‌صورت پلکانی اعمال می‌شود. مانی یکتا اضافه کرد: بانک‌ها مجاز هستند درباره همه نرخ‌های اعلام‌شده بانک مرکزی تا سقف ۳۰ درصد برای همه مشتریان، تا سقف ۴۰ درصد برای شرکت‌های دانش‌بنیان و تا ۱۰۰ درصد برای مستمری‌بگیران کمیته امداد امام خمینی(ره) تخفیف قائل شوند. وی درباره دریافت پول نقد از عابربانک‌ها گفت: برداشت وجه نقد از عابربانک‌ها تحت هیچ شرایطی کارمزد ندارد؛ یعنی فرق ندارد از عابربانک کارت همنام پول دریافت شود یا هر عابربانک دیگری. البته دریافت وجه نقد از شعبه به‌شرط اینکه کارت بانک دیگری باشد؛ به‌عنوان مثال اگر مشتری بخواهد با کارت بانک ملی از بانک سپه تا سقف ۱۵ میلیون تومان پول دریافت کند، این خدمات با دریافت کارمزد ارائه می‌شود. احسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی نیز درباره افزایش کارمزد تراکنش‌های کارت به کارت اظهار کرد: شرکت‌های دست‌اندرکار و شبکه بانکی از مدتی قبل متقاضی این بودند که بیشتر درآمدشان ناشی از خدمات باشد تا ناشی از سود. در همین راستا بانک مرکزی یکی از این محل‌ها را افزایش کارمزد کارت به کارت تعیین کرد. وی با بیان این جمله که میزان این کارمزدها مدتی است تغییر پیدا نکرده، عنوان کرد: این تغییر ناشی از ابلاغ مصوبه بانک مرکزی در حوزه کارمزدها برای تراکنش‌ها است. همچنین در مصوبه بانک مرکزی سقفی در نظر گرفته شده که اگر تراکنش از هر عددی بالاتر باشد، نباید میزان عوارض از سقف مصوبه بانک مرکزی افزایش پیدا کند.

تمایل به استفاده از پول نقد بیشتر می‌شود

مسعود دانشمند، فعال اقتصادی درباره اصلاح نظام کارمزد صورت‌گرفته به صمت گفت: کارمزد در مقابل ارائه خدمات دریافت می‌شود. سوال من این است که بانک چه می‌کند؟ چرا بانک باید از تراکنش‌ها کارمزد دریافت کند؟ بانک از محل پول‌های شهروندان که در آن سپرده‌گذاری شده، تسهیلات پرداخت و از این راه ۳۰ درصد سود دریافت می‌کند. در واقع پولی که مردم در قالب سپرده‌های جاری در بانک‌ها نگهداری می‌کنند، به شبکه بانکی این فرصت را می‌دهد که تسهیلات بیشتری بپردازند و از طریق آن کسب سود کنند، این در حالی است که وظیفه اصلی بانک‌ها دریافت سرمایه‌های مردمی و اعطای آن به صنعتگران، تجار و بازرگانان و سازندگان در قالب وام است. البته اگر سپرده‌های مردمی ثابت باشد، بخشی از سرمایه موجود در حساب باید به صاحب سپرده پرداخت شود؛ در غیر این صورت همه سرمایه‌های موجود در حساب در اختیار شبکه بانکی خواهد بود. وی با اشاره به تاثیرات اصلاح صورت‌گرفته و افزایش کارمزد خدمات بانکی اظهار کرد: دریافت کارمزد از تراکنش‌های بانکی فشار غیرمنطقی و مضاعفی به کسب‌وکارها وارد می‌کند. با این تصمیم بی‌شک به عقب بازمی‌گردیم و تمایل مردم به استفاده از پول نقد افزایش می‌یابد. اگر تمایل به استفاده از پول نقد بیشتر شود، تعداد مراجعه‌کنندگان به شبکه بانکی روزبه‌روز بیشتر می‌شود و به‌تبع آن نیاز شبکه بانکی به نیروی انسانی برای پاسخگویی به مشتریان افزایش می‌یابد و قطعا باید مقابل هر بانک یک پلیس بایستد. همچنین ممکن است شبکه بانکی قادر نباشد به درخواست بالای مردم برای دریافت پول نقد پاسخ دهد که پیرو آن هزینه‌های بانک افزایش خواهد یافت. با این حال بانک باوجود اینکه انجام تراکنش‌های غیرحضوری باعث صرفه‌جویی در هزینه‌های آنها شده، کارمزد نیز از مردم دریافت می‌کند. به‌نظر می‌رسد اصلاحیه اخیر آسیب‌های اجتماعی بسیاری نیز به همراه خواهد داشت و دوباره شاهد افزایش کیف‌قاپی‌ها خواهیم بود، این در حالی است که اکنون تعداد کارمندان بانکی کم و نوع عملیات بانکی نیز نسبت به گذشته آسان شده است.

ورشکستگی بانک‌ها

دانشمند با اشاره به آثار بد بازگشت مردم به معاملات نقدی برای بانک‌ها گفت: بی‌شک با اخذ کارمزد از تراکنش‌های خرید، تمایل مردم به استفاده از پول نقد افزایش پیدا می‌کند و در صورت کمبود با تجمع مردم مقابل بانک‌ها روبه‌رو خواهیم شد و در نهایت بانک‌ها به ورشکستگی می‌رسند. این طرح در حالی به اجرا در آمده که وقتی پول طی تراکنش بانکی جابه‌جا می‌شود، از نظام بانکی خارج نمی‌شود. همچنین استفاده زیاد از پول نقد باعث ایجاد هزینه مضاعف برای چاپ و نو کردن اسکناس‌های قدیمی می‌شود، این در حالی است که اکنون به‌دلیل تغییراتی که در نظام بانکی ایجاد شده، ضایعات پولی حدود ۸۰ درصد کمتر شده است.

وی ضمن انتقاد از روند فعالیت بانک‌ها بیان کرد: متاسفانه روش بانکداری ما بسیار قدیمی است و هیچ مشاوره مالی ازسوی بانک صورت نمی‌گیرد، چراکه سازکار مناسب آن را ندارد، این در حالی است که در بانکداری مدرن، بانک‌ها در تولید مشارکت می‌کنند. همچنین بانک‌ها در تمام دنیا تلاش می‌کنند پول در نظام بانکی باقی بماند و مردم تمایلی برای انجام فعالیت‌های روزانه با پول نقد نداشته باشند.

تشویق یا تنبیه!

این فعال اقتصادی با اشاره به اینکه بانک‌ها باید مردم را برای سپرده‌گذاری تشویق کنند، افزود: به‌زودی بانک‌ها به‌دلیل نارضایتی شهروندان از نوع خدمات‌دهی‌شان، به اعمال روش‌هایی به‌منظور تشویق آنها برای استفاده از خدمات بانکی روی می‌آورند. شبکه بانکی به‌جای فراری دادن سرمایه‌های مردم باید به‌گونه‌ای عمل کند که مردم اشتیاق بیشتری برای ذخیره کردن پول خود در بانک‌ها داشته باشند. قطعا کسانی که تراکنش مالی زیادی در روز انجام می‌دهند، باید از شبکه بانکی جایزه بگیرند، نه اینکه بخشی از پول حاصل از فعالیت اقتصادی خود را به بانک بپردازند.

> اینکه ادعا می‌کنند کارمزد تراکنش‌های بانکی مبالغ چشمگیری نیست، بسیار خنده‌دار است

هزینه‌ای که از جیب مردم جبران می‌شود

مرتضی افقه، کارشناس اقتصاد درباره اصلاح نظام کارمزد صورت‌گرفته به صمت گفت: همان‌طور که انتظار داشتیم دولت نتوانست به وعده خود مبنی بر جدا کردن سفره مردم از تحریم‌ها تحقق بخشد، اما اکنون با اجرای این قبیل طرح‌ها تنها سفره خود را آن هم از جیب مردم از تحریم‌ها جدا می‌کند. در اصل دولت با افزایش مالیات، نرخ خدمات و... هزینه ناکارآمدی نظام انتخاب و انتصاب، بهره‌وری پایین و سوءمدیریت‌های خود را از مردم می‌گیرد. بر این اساس از گذشته هم انتظار می‌رفت که بانک‌ها نیز به این سمت حرکت کنند، چراکه سیستم انتصابات آنها نیز چنین است. وی با انتقاد از شیوه خدمات‌دهی دولت اظهار کرد: متاسفانه دولت ما در پرداخت هزینه ازسوی مردم به مقایسه شرایط با کشورهای دیگر می‌پردازد، اما در ارائه خدمات این کار را نمی‌کند. اگر بهبود خدمات‌دهی احساس می‌شد، بی‌شک می‌توانستیم نقاط مثبتی را در نظر بگیریم، اما هیچ تغییر رویه‌ای ایجاد نشده است؛ در نتیجه این برنامه‌ها نه‌تنها هیچ اثر مثبتی بر زندگی مردم نخواهد داشت، بلکه آثار منفی آن در آینده بیشتر نمایان خواهد شد.

مردم به سمت پول نقد می‌روند

افقه ضمن تاکید بر اینکه با این روش قطعا مردم به سمت معامله با پول نقد می‌روند، افزود: در گذشته و پیش از راه‌اندازی شبکه الکترونیک بانکی، مردم پول نقد خود را به بانک می‌سپردند و در زمان نیاز برای دریافت آن به بانک مراجعه می‌کردند، به همین دلیل در گذشته تعداد کارمندان بانک و گیشه‌های بانکی بسیار زیاد بود تا عملیات دریافت و پرداخت پول نقد به‌راحتی پیش برود. حال تراکنش‌های بانکی جایگزین پول نقد شده و مردم برای انجام امور روزانه خود کمتر از پول نقد استفاده می‌کنند. حرف خنده‌دار نزنید! این کارشناس اقتصاد با اشاره به درآمد بالای حاصل از تراکنش‌های بانکی بیان کرد: اینکه ادعا می‌کنند رقم کارمزد این تراکنش‌ها چشمگیر نیست، بسیار خنده‌دار است، چراکه میزان تراکنش‌ها بسیار زیاد است.

بانک باید درآمدزایی داشته باشد

نظرات مخالف با افزایش کارمزد تراکنش‌های بانکی در حالی بیان شد که کامران ندری، کارشناس اقتصاد درباره اخذ کارمزد بانکی از تراکنش خرید کارتی به صمت گفت: این طرح تنها موجب می‌شود بانک‌ها درآمدزایی داشته باشند و تاثیر دیگری نخواهد داشت. به‌هرحال نظام بانکی به مشتریان خود خدماتی ارائه می‌دهد و دریافت کارمزد به این دلیل توجیه منطقی دارد؛ به‌معنای دیگر کارمزدی که بانک از مشتریان دریافت می‌کند ناشی از دریافت وام یا خریداری اوراق قرضه است که جزو درآمدهای بهره‌ای به‌شمار می‌رود اما بخشی از درآمد بانک‌ها کارمزدهایی است که عمدتا در این اشکال اخذ می‌شود. وی درباره جزئیات این طرح اظهار کرد: جزئیات چندانی از این طرح اعلام نشده، اما اخذ کارمزد به استراتژی بانک‌ها بستگی دارد. بانک‌ها در رقابت با یکدیگر امتیازاتی به مشتریان خود می‌دهند؛ گاهی اوقات می‌گویند کارمزد کمتری دریافت می‌کنیم یا کارمزد بیشتری. این موضوع بستگی به برنامه کاری بانک موردنظر دارد که چگونه برای خود درآمدزایی می‌کند. ندری ضمن بیان این مطلب افزود: به‌نظر می‌رسد بانک این رویکرد را در پیش گرفته که مردم هر روز تراکنشی دارند؛ پس از فروشنده کارمزد دریافت کند، زیرا بسیاری برای مدت طولانی نزد بانک سپرده‌گذاری نمی‌کنند و بر همین اساس بانک مبلغی را به‌عنوان کارمزد به خاطر نقل‌وانتقالاتی که انجام می‌دهد دریافت می‌کند تا درآمد داشته باشد.

سخن پایانی

جان کلام اینکه در حال حاضر هیچ چیز در خدمات بانکی تغییر پیدا نکرده است؛ جز پولی که قرار است از جیب مردم برود. همان مبلغی که به‌زعم برخی‌ها ناچیز می‌آید، می‌تواند آثار منفی بسیاری به همراه داشته باشد؛ در نتیجه بهتر است تا زمان زیای از این طرح نگذشته کمی به اصلاح آن بیندیشید!

گپ‌وگفت

هزینه‌های بسیاری صرف ارائه خدمات می‌شود

کیمیا ملکی: بانک مرکزی در راستای کارآمدتر شدن شبکه پرداخت الکترونیک و ارتقای سطح خدمات به کاربران، اصلاحاتی را در نظام کارمزد تراکنش خرید این شبکه اعمال و شیوه‌نامه جدید را ابلاغ کرد که از ۴ تیر ۱۴۰۲ به شکل گام به گام و برای پذیرندگان منتخب فاز نخست اجرایی شد.

این در حالی است که بسیاری از کارشناسان و فعالان صنعت، اصلاح نظام کارمزد بانکی را یک ضرورت می‌دانند و به‌اعتقاد آنها نظام کارمزد فعلی نه‌تنها نمی‌تواند به اقتصاد کشور و سیستم بانکی کمک کند، بلکه مانع رشد و توسعه نیز است. کارشناسان حوزه بانکی و فعالان صنعت پرداخت در این زمینه اظهارنظر کرده و معتقدند بخشنامه جدید بانک مرکزی می‌تواند گامی مهم در مسیر اصلاح نظام کارمزد باشد. در عین حال مخالفان بسیاری نیز برای این موضوع وجود دارد که معتقدند اصلاح نظام کارمزد بانکی می‌تواند آثار زیانبار بسیاری داشته باشد.

صمت برای بررسی بیشتر این موضوع به گپ‌وگفت با آلبرت بغزیان، کارشناس اقتصاد پرداخت.

نظر شما درباره اخذ کارمزد بانکی از تراکنش خرید کارتی چیست؟

در این موضوع که باید در ازای خدمات ارائه‌شده ازسوی نظام بانکی هزینه دریافت شود، شکی نیست. در تمام دنیا هم یکی از مهم‌ترین مسائلی که به بقای نظام بانکی کمک می‌کند، دریافت وجهی بابت ارائه خدمات است که از آن به‌عنوان کارمزد یاد می‌شود.

به‌نظر شما ارائه خدمات هزینه سنگینی برای بانک‌ها دارد؟

هزینه‌های بسیاری صرف ارائه خدمات می‌شود. بانک‌ها معمولا از طریق دریافت کارمزد بقا می‌یابند، چراکه بخش مهمی از هزینه‌های زیرساختی بانک‌ها مثل توسعه سیستم‌های مبادلاتی، طراحی اپلیکیشن‌ها و سامانه‌ها و نوسازی بانک و تجهیزات بانکی همه و همه از محل دریافت کارمزدها تامین می‌شود؛ بنابراین در تمام دنیا کارمزدها مخارج بانک را تامین می‌کنند.

به‌نظر شما این مبالغ می‌تواند درآمد خوبی برای بانک‌ها داشته باشد؟

مبلغ در نظرگرفته‌شده بابت کارمزد آنچنان نیز چشمگیر نیست. دریافت کارمزد، تاثیر قابل‌توجهی در بهبود وضعیت ناترازی بانک‌ها نخواهد داشت، چراکه ناترازی بانک‌ها متاثر از مصارف و تسهیلاتی است که بانک پرداخت کرده، اما طبق برنامه پس گرفته نشده، به همین دلیل می‌توان تاثیر مثبت اصلاح نظام کارمزد بانک‌ها را در قسمت‌های جزئی‌تر از جمله تجهیز و توسعه زیرساخت در شبکه و ارائه خدمات الکترونیکی در نظر گرفت. بانک‌ها نباید در اثر فشار و مشکلات مختلف به بنگاه املاک تبدیل شوند. فعالیت‌هایی چون خرید ملک از جمله مسائلی است که می‌تواند در صورت اصلاح نشدن نظام کارمزد بانک‌ها رخ دهد. در واقع روند درست این است که بانک‌ها با همان آورده‌های حاصل از ارائه خدمات بانکی از جمله کارمزد، بقا پیدا کنند.

اجرای این طرح چه اثرات مثبتی خواهد داشت؟

قطعا این طرح باعث تجهیز و توسعه شبکه‌ای امن و سریع خواهد شد که بدون شک برای هر دو طرف بانک و مشتری نتایج خوبی خواهد داشت.

لازم به ذکر است که صنوف مستثنا شده در گام نخست اجرای طرح یادشده عبارتند از نانوایی‌ها، سوپرمارکت‌ها و فروشگاه‌های محصولات غذایی و خواروبارفروشی، داروخانه‌ها، بیمارستان‌ها و خدمات درمانی، جایگاه‌های سوخت اتوماتیک و فروشندگان سوخت، فروشگاه‌های تجهیزات ساخت کاردستی و صنایع دستی هنری، حمل‌ونقل درون و حومه شهر، تاکسیرانی و کرایه اتومبیل، مدارس ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان، روزنامه‌فروشی‌ها و دکه‌های روزنامه، دفتر خدمات مخابراتی محلی و راه‌دور، انجمن‌ها و اتحادیه‌های مدنی، اجتماعی و موسسات خیریه، فروشگاه محصولات رسانه‌ای، کتاب، روزنامه، فیلم، موسیقی، عوارض راه، پارکینگ، پارکومتر و گاراژ، وجوه دولتی، قوه قضاییه و شرکت‌های خدماتی (آب، برق، گاز).

آمار خسارت سیل به بخش کشاورزی

به گفته مدیرکل مدیریت بحران و کاهش مخاطرات وزارت جهاد کشاورزی، وقوع سیل از فروردین تاکنون در ۲۰ استان کشور، ۱۰هزار و ۱۷۰ میلیارد تومان خسارت به بخش کشاورزی وارد کرده است.

حسین آهنی در گفت‌وگو با ایسنا، در پاسخ به این سوال که سیل اخیر چه خسارت‌هایی به بخش کشاورزی وارد کرده است؟ افزود: از فروردین تاکنون، چندین مرحله بارش داشتیم که برخی از آنها منجر به وقوع سیل شده است.وی بااشاره به وقوع سیل در ۲۰ استان کشور گفت: سیل در این ۲۰ استان، ۱۰ هزار و ۱۷۰ میلیارد تومان خسارت وارد کرده که این خسارت‌ها در ۴ بخش زراعت، باغبانی، دام، طیور، آبزیان، آب‌وخاک و امور زیربنایی و تاسیسات بوده است. مدیرکل مدیریت بحران و کاهش مخاطرات وزارت جهاد کشاورزی افزود: میزان این خسارت‌ها به تفکیک استان‌ها عبارت است از: آذربایجان‌شرقی ۱۳۷۷ میلیارد تومان، البرز ۳۴.۲ میلیارد تومان، ایلام ۷۰۹ میلیارد تومان، اردبیل ۱۹۷ میلیارد تومان، اصفهان ۱۱.۷ میلیارد تومان، تهران ۶۴.۴ میلیارد تومان، خراسان‌شمالی ۱۰۰۵ میلیارد تومان، زنجان ۴ میلیارد تومان، سمنان ۱۵۴۹ میلیارد تومان، قزوین ۳۴ میلیارد تومان، قم ۴ میلیارد تومان، کرمان ۱۹۷ میلیارد تومان، کردستان ۱۲۵۴ میلیارد تومان، کرمانشاه ۴۳۲ میلیارد تومان، گلستان ۸ میلیارد تومان، جنوب کرمان ۳۱۶ میلیارد تومان، لرستان ۲۳۲۲ میلیارد تومان، مازندران ۳۴۶ میلیارد تومان، مرکزی ۱۸۷ میلیارد تومان و هرمزگان ۱۸۱ میلیارد تومان. به‌گفته وی، براساس گزارش‌ها بیشترین میزان خسارت متعلق به بخش کشاورزی استان لرستان بوده است.

تدوین سند خودکفایی تولید قند و شکر در دستور کار

جلوگیری از کشت آزاد توجیه دارد؟

گروه کشاورزی
editor@smtnews.ir

ایران یکی از ۷ کشور جهان است که از نظر تنوع اقلیمی و عرض جغرافیایی، از شرایط تولید شکر از هر ۲ محصول چغندرقند و نیشکر برخوردار است؛ اما خلاف آمار جهانی سهم تولید شکر با پایه چغندرقند نسبت به نیشکر بیشتر است و حدود ۶۰ درصد از شکر تولیدی در ایران، از فرآوری چغندر حاصل می‌شود. از نظر تکنولوژی، صنعت شکر در کشور وضعیت خوبی ندارد. در ایران درمجموع ۲۵ کارخانه تولید شکر چغندری و ۹ کارخانه شکر نیشکری تاسیس شده است. عمده تولید شکر کشور در کشت بهاره اتفاق می‌افتد. از مجموع ۸ میلیون چغندر ورودی به کارخانه‌های قند و شکر، بیش از ۷ میلیون معادل ۹۰ درصد مربوط به کشت بهاره و مابقی مربوط به کشت پاییزه است. نیاز سالانه کشور به مصرف شکر حدود ۲ تا ۲.۵ میلیون تن،اما مقدار تولید سالانه حدود ۱.۶ میلیون تن است. در همین حال، وزارت جهادکشاورزی از مرداد سال گذشته، تدوین سند خودکفایی قند و شکر با تاکید بر کشت پاییزه و افزایش بهره‌وری در این بخش را در دستور کار دارد. صمت در این گزارش به شرایط روز تولید و بازار شکر پرداخته است.

میانگین افزایش نرخ خرید تضمینی چغندر قند در سال‌های گذشته کمتر از ۲۰ درصد بود، اما در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۰ نرخ خرید تضمینی چغندر با افزایش ۳۷ درصدی نسبت به سال گذشته، هزار و ۷۰۰ تومان برای هر کیلوگرم تعیین شد

مشکلات، سد راه خودکفایی

طی سال‌های اخیر این صنعت به‌واسطه واردات بی‌رویه، تکنولوژی قدیمی، هزینه مواد اولیه و همچنین نبود برنامه‌های مسنجم برای کشت دوفصلی دچار نقصان و زیان شده است. در این بین، برخی از تولیدکنندگان معتقد هستند که برای رسیدن به خودکفایی شکر، تا سال ۱۴۰۴ باید رویه مدیریت این حوزه تغییر کند، چرا که به باور این عده تصمیم‌گیری‌های نادرست و بی‌منطق از مهم‌ترین دلایل عدم‌خودکفایی در این صنعت است. برخی نیز معتقدند گاهی مسئولان بدون حضور تشکل‌های تخصصی تصمیماتی را می‌گیرند که در نهایت به ضرر تولید و تولیدکننده است.

از سوی دیگر، در حال حاضر ۶۰ درصد شکر موردنیاز کشور از طریق چغندر و ۴۰ درصد از طریق نیشکر تامین می‌شود. باتوجه به شرایط اقلیمی کشور، ۲ عامل خشکسالی و نبود فناوری‌های نوین باعث شده که نتوانیم آن‌طور که شایسته این صنعت است، در عرصه چغندر و نیشکر به شکوفایی لازم دست یابیم و در زمینه تولید و تامین شکر موردنیاز کشور خودکفا شویم، بنابراین واردات این کالا در مقاطعی از دغدغه‌های دولت به‌شمار می‌رود. به‌طورکلی در کشور حدود ۳۵ کارخانه تولید شکر وجود دارد که ۹۰ درصد از این کارخانه‌ها خارج از استان خوزستان واقع شده‌اند و عمدتا با چغندر بهاره محصول نهایی را تولید می‌کنند. چنانچه ذکر شد، مسئله خشکسالی تاثیر زیادی در تولید و بهره‌وری این صنعت دارد و متاسفانه این مسئله در هر ۲ نوع چغندر بهاره و پاییزه وجود دارد و از سویی، فناوری این صنعت قدمت ۶۰ ساله دارد و این موضوع تاثیر زیادی بر بازدهی این محصول گذاشته است. طی سال‌های اخیر بیشتر تمرکز کارخانه‌ها بر نوسازی و بازسازی بوده است و از واردات فناوری‌های نوین به‌دلیل تحریم و هزینه‌های بالا غفلت کرده‌اند. به هر روی، ۲ عامل خشکسالی و فقدان فناوری و مکانیزاسیون عوامل تاثیرگذار در عدم‌رشد این صنعت محسوب می‌شود.

الزام کشاورزان به کشت قراردادی چغندر

در چرخه تولید قند و شکر مهم‌ترین گام، تامین نهاده‌های اولیه آن یعنی چغندرقند و نیشکر است، به‌همین دلیل این صنعت وابستگی بسیار شدیدی به بخش کشاورزی دارد و توانایی‌ها و ظرفیت‌های موجود در زمینه زراعت این محصولات به‌شکل مستقیم روی این صنعت تاثیرگذار است. در این بین، سهم هریک از نهاده‌های چغندرقند و نیشکر در میزان تولید قند و شکر به‌ترتیب ۵۲ و ۴۸ درصد است.

باتوجه به سرانه مصرف شکر در کشور که حدود ۳۰ کیلوگرم برای هر نفر در سال است، میزان نیاز به شکر سالانه معادل ۲.۵ تا ۳.۵ میلیون تن برآورد می‌شود.

براساس آمارها در سال ۱۳۹۹ ، میزان تولید شکر یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن و واردات آن یک میلیون تن بوده است. باتوجه به اینکه، بررسی ظرفیت‌های طبیعی کشور نشان‌دهنده آن است که امکان خودکفایی قند و شکر در کشور وجود دارد، وزارت جهاد کشاورزی اقدام به تدوین سند خودکفایی قند و شکر با تاکید بر کشت پاییزه و افزایش بهره‌وری در این بخش کرده است.

با اجرای این طرح، ضمن خودکفایی در تامین شکر، در هر هکتار به‌اندازه ۳برابر شکر علوفه به‌دست می‌آید که موجب رونق تولید شیر و گوشت کشور خواهد شد. هدایت کشاورزان در راستای عقد قرارداد با کارخانجات قند برای کشت چغندر در قالب قرارداد و جلوگیری از کشت آزاد آن از جمله اقدامات در این راستا است.

اختلاف تولید و نیاز بازار شکر

سال گذشته شکر استحصال‌شده از چغندرقند و نیشکر تولیدی کشور یک‌میلیون و ۴۴۰ هزار تن بود. امسال هم باتوجه به شرایط اقلیمی و بارندگی پیش‌بینی می‌شود که حداقل دوباره به این عدد برسیم. براساس گزارش‌های منتشرشده از سوی وزارت جهاد کشاورزی پیش‌بینی می‌شود که کشت بهاره چغندرقند در سال زراعی جاری تا ۷۵ هزار هکتار باشد.

پیمان حصادی، مجری طرح گیاهان قندی وزارت جهاد کشاورزی درباره میزان تولید شکر در کشور به مهر گفت: سال گذشته شکر استحصال‌شده از چغندرقند و نیشکر تولیدی کشور، یک‌میلیون و ۴۴۰ هزار تن بود. امسال هم باتوجه به شرایط اقلیمی و بارندگی پیش‌بینی می‌شود که حداقل به این عدد برسیم. وی درباره نیاز سالانه کشور هم افزود: سالانه ایران به ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تن شکر نیاز دارد که باید باقی شکر موردنیاز وارد شود.

کاهش مصرف شکر

در ۲ سال اخیر باتوجه به قدرت خرید مردم، مصرف سرانه شکر در کشور کاهش پیدا کرده است که این موضوع در مقابل سایر کالاهای اساسی مانند لبنیات و گوشت نمی‌تواند پدیده بدی باشد، زیرا آمار دیابت در کشور بالا است. در حال حاضر سرانه مصرف شکر به‌ازای هر فرد ۲۴ کیلوگرم است که این عدد در سال‌ها قبل ۲۷ و پیش‌تر ۲۹ کیلوگرم بود.

مجری طرح گیاهان قندی وزارت جهاد کشاورزی عنوان کرد: تاکنون حدود ۷۰ هزار هکتار قرارداد کشت چغندرقند بهاره منعقد شده است و باتوجه به افزایش عملکرد تولید، پیش‌بینی می‌شود که نزدیک به ۵ میلیون تن محصول به‌دست آید. سال زراعی گذشته، میانگین عملکرد تولید چغندر پاییزه حدود ۶۶ تن در هکتار و چغندر بهاره ۵۸ تن در هکتار بوده است که در مجموع میانگین عملکرد تولید چغندرقند بهاره و پاییزه ۵۹ تن در هکتار بود و امیدواریم امسال نیز این میانگین تولید، باتوجه به شرایط آب‌وهوایی و سایر عوامل حفظ شود.

وزارت جهاد کشاورزی اقدام به تدوین سند خودکفایی قند و شکر با تاکید بر کشت پاییزه و افزایش بهره‌وری در این بخش کرده است

واردات شکر از ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱

براساس آمارهای موجود، میزان تولید داخلی شکر در سال ۱۴۰۰ ، حدود ۱.۶۱ میلیون تن برآورد شده است. در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ میزان تولیدات شکر روندی صعودی داشته‌اند، اما در سال ۱۳۹۷ به‌دلیل وقوع خشکسالی و به‌تبع آن، کاهش حجم تولید نیشکر، میزان تولید کم شده و در سال ۱۳۹۸ نیز با وقوع سیل و از بین رفتن بخش قابل‌توجهی از محصولات زراعی به‌ویژه چغندرقند، حجم تولید به‌شدت کاهش داشته است.

آمارهای ارائه‌شده در بخش واردات نشان می‌دهد که پس از چند سال که با افزایش تولید داخلی شکر، واردات این محصول روندی کاهنده را تجربه کرد و در سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ به زیر یک‌میلیون تن رسید و حتی در سال ۱۳۹۷ موفق به ثبت کمترین رقم واردات شدیم، اما در ۳ سال بعدی یعنی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ واردات شکر دوباره به بالای یک‌میلیون تن رسیده است. نکته قابل‌اعتنای دیگر، در همین جدول تغییر نسبت واردات دولتی به واردات کل است.

در این سال‌های تازه سپری‌شده که نرخ تبدیل دلار به ریال افزایش یافت و به‌ویژه پس از اینکه دلار ۴هزار و ۲۰۰ تومانی از واردات شکر حذف و نیز قیمت‌گذاری دستوری نیز بساطش برچیده شد، فعالیت بخش خصوصی در بازار واردات شکر کاهش چشمگیری را تجربه کرد.

ارقام رسمی نشان می‌دهند که در سال ۱۴۰۰ که ارز ارزان دیگر وجود خارجی نداشت، واردات دولت ۴برابر واردات بخش خصوصی شده است. به‌نظر می‌رسد بخشی از واردات شکر از سوی بخش خصوصی در سال‌های قبل از حذف دلار ترجیحی ثبت سفارش شده است.

باتوجه به گشایشی که در تنگنای ارزی در سال ۱۴۰۱ به وجود آمد، طبق پیش‌بینی برخی کارشناسان، زین پس واردات شکر می‌تواند با دست‌ودلبازی بیشتری از سوی دولت انجام شود و باید به این فکر بود که واردات شکر تولید داخل را با آسیب جدی روبه‌رو نکند. قیمت‌گذاری دستوری نیز می‌تواند انگیزه تولید داخلی را کاهش دهد.

طی ۲ تا ۳ دهه گذشته، نرخ حقوق ورودی شکر در ایران دستخوش تغییرات بسیاری شده است. طبق آمارهای انجمن صنفی کارخانجات قند و شکر ایران، در آغاز دهه ۸۰ تعرفه واردات شکر خام ۱۰۰ درصد و تعرفه واردات شکر سفید ۱۵۰ درصد تعیین شده بود؛ پس از آن هر سال این نرخ با تغییر همراه بوده و در برخی سال‌ها نرخ حقوق ورودی شکر خام حتی به تقریبا ۴ درصد و نرخ حقوق ورودی شکر سفید نیز به ۱۰ درصد رسید. با این حال طبق آخرین مصوبه دولت در ارتباط با تغییرات تعرفه‌ای (مربوط به ۰۱/ ۰۱/ ۱۳۹۵) نرخ حقوق ورودی شکر خام در ایران معادل ۲۶ درصد و نرخ حقوق ورودی شکر سفید معادل ۵۵ درصد است. با نگاهی به نرخ حقوق ورودی در کشورهای بزرگ تولیدکننده شکر، مشاهده می‌شود که بیشتر این کشورها حمایت‌های تعرفه‌ای بالایی نسبت به واردات شکر خود قائل شده‌اند. براساس آمارهای سازمان تجارت جهانی، نرخ تعرفه شکر در هند ۶۰ درصد، در چین ۵۰ درصد، در تایلند ۹۴ درصد و در برزیل ۱۶ درصد است.

سخن پایانی

میانگین افزایش نرخ خرید تضمینی چغندر قند در سال‌های گذشته کمتر از ۲۰ درصد بود، اما در سال ۱۴۰۰ ـ ۱۴۰۱نرخ خرید تضمینی چغندر با افزایش ۳۷ درصدی نسبت به سال گذشته، هزار و ۷۰۰ تومان برای هر کیلوگرم تعیین شد. علاوه بر این، در راستای کاهش هزینه‌های چغندرکاران، مقرر شد به‌ترتیب ۳۰۰ و ۴۰۰ تومان در هر کیلوگرم برای کشت‌های پاییزه و بهاره چغندر به‌عنوان کمک‌هزینه حمل به نرخ خرید تضمینی اضافه شود؛ یعنی به‌عبارتی، کمک‌هزینه حمل چغندر در کشت‌های پاییزه و بهاره به‌طورمیانگین نسبت به سال زراعی گذشته افزایش ۴۰ درصدی دارد. باتوجه به سرانه مصرف شکر در کشور که حدود ۳۰ کیلوگرم برای هر نفر در سال است، میزان نیاز به شکر سالانه معادل ۲.۵ تا ۳.۵ میلیون تن برآورد می‌شود. براساس آمارها در سال ۱۳۹۹ میزان تولید شکر یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن و واردات آن یک‌میلیون تن بوده است.

یادداشت

نقش تشکل‌های کشاورزی در برنامه هفتم

مراد محمدی، معاون توسعه تشکل‌های سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

توسعه جریانی است که بازسازی، اصلاح و ارتقای ساختار و نظام اقتصادی و اجتماعی یک کشور را به همراه دارد؛ افزون بر اینکه، بهبود شاخص‌هایی همچون میزان تولید و درآمد را در برمی‌گیرد و شامل ایجاد دگرگونی‌های اساسی در ساختارهای نهادی، اجتماعی، اداری و همچنین ایستارها و دیدگاه‌های عمومی مردم جامعه نیز می‌شود.

تجربه چندین برنامه توسعه نشان داده است که توسعه امری تنها دولتی نمی‌تواند باشد و در صورت کم‌توجهی به نقش مردم، برنامه توسعه نمی‌تواند پیشرفت پیش‌بینی‌شده را داشته باشد. بدین‌لحاظ حضور و مشارکت مردم؛ چه در مرحله تدوین و چه در مرحله اجرا و ارزیابی برنامه می‌تواند در موفق بودن برنامه نقش قابل‌توجهی داشته باشد.

اگرچه همه مردم در برنامه توسعه به‌طورغیرمستقیم ذی‌نفع هستند، اما در عین حال تک‌تک آنها توان و امکان حضور و مشارکت در برنامه‌های توسعه را به‌طورمستقیم ندارند. برای تحقق این حضور و مشارکت، ساختارهایی طراحی و رسمیت یافته‌اند که می‌توانند از طریق نهادهایی که در حوزه‌ها و بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی یا فرهنگی تشکیل می‌شوند، این امر مهم را اجرایی سازند. بدین‌لحاظ سازمان دادن مردم در قالب‌های مختلف تشکلی به‌عنوان نهادهای واسطه‌ای می‌تواند آنها را صاحب توان و ظرفیت لازم برای طرح نظرات، مسائل، مطالبات عمومی و اجتماعی و همچنین مشارکت عملیاتی در اجرای برنامه‌ها کند. هرکدام از تشکل‌ها، طیفی از افراد جامعه را نمایندگی می‌کنند و برآیند آنها کلیت جامعه را در برمی‌گیرد. آنها می‌توانند حضور و مشارکت مردم را در انجام امور فراهم آورند و با کنش جمعی که ایجاد می‌کنند، حضور و تاثیرگذاری نقش مردم را در برنامه توسعه به ظهور می‌رسانند. تجربه بسیاری از کشورها نشان داده است که جامعه توسعه‌یافته محصول مشارکت آگاهانه، هدفمند و مطالبه‌گر تشکل‌ها در عرصه‌های مختلف است. این امر از آنجا ناشی می‌شود که دولت‌ها به‌تنهایی قادر به انجام همه امور نخواهند بود و برای پیشرفت و توسعه همه‌جانبه لازم است، از حضور و مشارکت مردم در برنامه توسعه در قالب تشکل‌هایی که برخاسته از بطن مردم هستند بهره ببرند و آنها را با خود همراه کنند.

در ایران نیز قانون‌گذاران قانون اساسی با وقوف به نقش و اهمیت مشارکت مردم در فرازهای مختلف این قانون و از جمله در اصل سوم بندهای هشتم و پانزدهم، به‌روشنی و صراحت دولت را موظف کرده‌اند که در زمینه مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش و توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم، تمام توان خویش را به‌کار گرفته و آن را در عمل به اجرا درآورده است.

این مفاد قانونی و مواد قانونی متعددی که بعد از آن در زمینه مشارکت مردم در توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی به تصویب رسید، بسترسازی برای جلب مشارکت مردم در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را به‌وجود آورده‌اند. تحقق اجرای این مفاد قانونی مستلزم آن است که دولت در تمامی اقدامات، فعالیت‌ها و به‌ویژه برنامه‌های توسعه، سیاست‌ها و راهبردهای لازم را برای تحقق آنها به عمل آورد.

از مهم‌ترین ابزارها برای تحقق مشارکت و حضور مردم در امور مختلف، سازماندهی آنها در قالب‌های مختلف تشکلی از جمله اصناف، تعاونی‌ها، انجمن‌ها و سندیکاها است، این قالب‌ها می‌توانند برای مردم متفرق و پراکنده توان و امکان لازم را برای مشارکت در برنامه‌های توسعه را فراهم کنند.

بخش کشاورزی یکی از مهم‌ترین و تواناترین بخش‌های اقتصاد کشور است که تامین‌کننده حدود یک‌پنجم تولید ناخالص داخلی، یک‌سوم اشتغال و بیش از چهارپنجم نیازهای غذایی و نیمی از صادرات غیرنفتی است. این بخش در عین حال با مسائل و مشکلاتی روبه‌رو است که حل آنها سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مناسب در برنامه‌های توسعه از جمله برنامه هفتم را می‌طلبد.

بخش کشاورزی ضمن آنکه بخش اعظم آن تحت مالکیت مردم است، عمده آن نیز در اختیار طیف گسترده‌ای از کشاورزان خرده‌مالک است، از این لحاظ، شاغلان این بخش دارای نقش موثرتر و مهم‌تری در توسعه و پیشرفت این بخش هستند و توجه به جلب مشارکت و حضور آنها در تدوین و اجرای برنامه‌های توسعه بیش از پیش دارای اهمیت است و بدون مشارکت آنها تحقق بسیاری از اهداف برنامه امکان‌پذیر نیست. مشارکت مردم در بخش کشاورزی از طریق تشکل‌هایی است که در قالب‌های مختلف در این بخش شکل گرفته‌اند و فعال هستند. این تشکل‌ها به نمایندگی کشاورزان و بهره‌برداران بخش کشاورزی می‌توانند در تسهیل ارتباط بین دولت و مردم، اجرای مناسب سیاست‌ها و برنامه‌های موردنظر دولت، مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌ها، تسهیل در واگذاری مسئولیت‌های تصدیگری و بسیاری دیگر از امور به‌نحو بارزی منشأ اثر و زمینه‌ساز تحقق بسیاری از نیازها و خواسته‌های ملی کشور باشند. آنها می‌توانند در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه مشارکت فعال داشته و در راستای تحقق اهداف برنامه در زمینه‌های مختلف مرتبط با حوزه فعالیت‌شان تاثیرگذار باشند.

تشکل‌های کشاورزی با حضور و مشارکت در برنامه‌های توسعه از جمله برنامه هفتم بار اجرایی دولت را کاهش می‌دهند و می‌توانند برنامه را از یک برنامه دولتی صرف به یک برنامه دولتی مردمی تبدیل کنند، همچنین آنها می‌توانند با ایجاد همدلی، صمیمیت، تعاون، همکاری و مشارکت در میان اقشار مختلف بهره‌بردار و تولیدکننده در جامعه کشاورزی باعث مشارکت آنها در تحقق اهداف برنامه شوند و سرمایه اجتماعی را در بخش کشاورزی افزایش دهند.

یادداشت

لزوم صرفه‌جویی در صنایع پتروشیمی

جواد قیصریان
کارشناس صنایع پتروشیمی

مسلما هر واحد صنعتی بهینه‌سازی را یکی از اصول کاهش مصرف و هزینه می‌داند. موضوع این است که اجرای این موضوع تا چه حد ممکن و قابل‌اجرا است. در شرایط تحریمی نمی‌توان وارد رقابت در بازار آزاد شد. بهای کم‌نرخ انرژی و خوراک و همچنین نیروی انسانی ارزان‌تر، نرخ نهایی محصول را برای ورود به بازار جهانی رقابت‌پذیر می‌کند.

بسیاری از تجهیزات صنایع پتروشیمی، دستگاه‌های قدیمی هستند که دقیقا به‌سبب مصرف زیاد سوخت و خوراک در کشورهای پیشرفته از رده خارج شده‌اند. میزان مصرف انرژی صنایع پتروشیمی کشور بسیار بیشتر از صنایع کشورهای رقیب است که در صورت استفاده از خوراک با نرخ واقعی بعید است توان رقابت داشته باشند. تمامی کشورهای دارای ذخایر انرژی از این ذخایر به‌عنوان ابزاری برای فراهم آوردن سرمایه‌گذاری استفاده می‌کنند. ایران دارای ذخایر گازی قابل‌توجهی است که می‌تواند به‌عنوان یک فرصت برای سرمایه‌گذاری در حوزه پتروشیمی به آن نگاه کرد.

زمانی که نرخ خوراک صنایع پتروشیمی از ۸ سنت عبور کرد، در عمل واحدهای پتروشیمی با بحران روبه‌رو شدند، چرا که مزیت رقابت آنها کوچک‌تر شده بود. فرمول قیمت‌گذاری به کشورهای اروپایی و امریکای‌شمالی که در عمل مصرف‌کننده گاز هستند، گره خورده است. خوشبختانه بهای گاز در اروپا کاهش پیدا کرد و به‌سبب اینکه فرمول نرخ خوراک با اعمال تغییرات این قاره تعریف شده بود، در حال حاضر مناسب است.

بازار اروپا هم‌اکنون برای محصولاتی مثل متانول و اوره بسیار مناسب است، چرا که بسیاری از واحدهای صنعتی پتروشیمی اروپا در عمل تولید خود را به حداقل رساندند. بخش خصوصی باید بتواند از این فرصت برای ارزآوری هم که شده است، استفاده کند.

بخش قابل‌توجهی از درآمد پتروشیمی‌ها در توسعه صنایع پایین‌دستی هزینه می‌شود. اگر پتروشیمی‌ها توان خود را روی بهینه‌سازی بگذارند، سرعت تقویت صنایع پایین‌دستی کند می‌شود، پس بهترین راه‌حل این است که به‌صورت پلکانی بهینه‌سازی در صنعت پتروشیمی کشور اجرا شود.

صنعت پتروشیمی در چند دهه گذشته توسعه همه‌جانبه‌ای داشته است؛ توسعه و تحولاتی که با دیدگاه‌ها و مدیریت‌های متفاوت، سبب اشتباه‌هایی شده که عوارضش تاکنون در این صنعت باقی مانده است. صنعت پتروشیمی همیشه با این پرسش‌ها روبه‌رو بوده که آیا احداث این تعداد مجتمع پتروشیمی دور از محدوده‌های عملیاتی و صنعتی و پراکنده در شهرهای مختلف، اقدامی کارشناسی بوده است؟

از مهم‌ترین چالش‌ها و نگرانی‌ها درباره صنعت پتروشیمی، موضوع تامین خوراک و انرژی است، در حالی که بخش قابل‌توجهی از صنعت پتروشیمی باوجود دسترسی به منابع عظیم گازی در پارس‌جنوبی و تامین سوخت گاز و مشتقات آن، فعالیت خود را آغاز کرده‌اند.

گاز طبیعی، اتان، پروپان، بوتان، میعانات گازی و نفتا از جمله خوراک‌های اصلی برای مجتمع‌های پتروشیمی هستند که متناسب با موقعیت جغرافیایی، دسترسی به منابع سوخت و توجیه‌های اقتصادی هر کدام از این سوخت‌ها انتخاب می‌شوند. سهم گاز طبیعی در میان مجموعه خوراک‌های پتروشیمی‌ها قابل‌توجه است، اما در مقابل گاز مصرفی در بخش صنعتی و خانگی رقم قابل‌توجهی به‌شمار نمی‌آید.

طبق اعلام و ارقام اعلام‌شده کارشناسان بین‌المللی، صنعت پتروشیمی در جهان به‌طورمیانگین حدود ۱۵ درصد از منابع نفت و گاز خود را به‌عنوان خوراک وارد زنجیره ارزش و تولید محصولات با ارزش‌افزوده بیشتر در مجتمع‌های پتروشیمی می‌کند. پیش‌بینی آینده این صنعت هم نشان می‌دهد که این رقم به بیش از ۲۰ درصد هم خواهد رسید. با این حساب، سهم حدود ۵ درصدی گاز طبیعی و مشتقات آن در خوراک پتروشیمی‌های ایران رقم چندان زیادی نیست. از این‌رو، ضرورت دارد هرچه سریع‌تر فکری به حال کمبود انرژی و قطعی احتمالی گاز این صنایع شود.

مصرف آب در تهران رکورد زد

میزان مصرف آب در تهران همزمان با افزونی دمای هوا افزایش یافته است، به‌طوری که مصرف لحظه‌ای آب در پایتخت در روزهای اخیر رکورد زد، در حالی که حجم آب سدهای پنج‌گانه استان تهران نسبت به سال گذشته ۷ درصد کاهش دارد. به‌گزارش ایرنا، در روزهای گذشته و همزمان با افزایش دمای هوا، میزان مصرف آب در تهران افزایش چشمگیری داشته است. مصرف لحظه‌ای آب تهران در روزهای اخیر باز هم رکورد زد و عدد بی‌سابقه ۵۵ هزار لیتر بر ثانیه را به‌ثبت رساند، به‌طوری که در سال‌های گذشته بیشترین مقدار مصرف لحظه‌ای به ۵۲ هزار لیتر بر ثانیه رسیده بود. میزان مصرف آب این روزها در تهران به میزان ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون لیتر در شبانه‌روز رسیده است. این میزان مصرف آب در تهران در حالی است که حجم آب سدهای پنج‌گانه استان تهران از ابتدای سال آبی جاری تا ۲۷ خرداد، ۵۹۲ میلیون مترمکعب بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۷ درصد کاهش دارد. میزان بارندگی‌ها در تهران نیز از ابتدای سال آبی جاری (اول مهر ۱۴۰۱) تا ۲۶ خرداد در حالی به ۱۹۴.۲ میلیمتر رسیده که نسبت به دوره بلندمدت ۵۴ ساله با کاهش ۲۷ درصدی همراه شده است. شرایط سدهای تهران باتوجه به افزایش میزان مصرف آب ضرورت توجه به مدیریت مصرف را دوچندان می‌سازد.

صمت طرح آزمایشی تخصیص سهمیه سوخت با کارت بانکی را بررسی کرد

حذف کارت سوخت کلید خورد

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

تخصیص سهمیه سوخت با کارت بانکی به‌عنوان یک روش الکترونیکی و سریع برای پرداخت هزینه سوخت از آخر تیر اجرایی می‌شود. در این روش، هر فردی که در سامانه سوخت ثبت‌نام کرده باشد، می‌تواند با استفاده از کارت بانکی سهمیه سوخت خود را دریافت کند. به این ترتیب طرح آزمایشی تخصیص سهمیه سوخت با کارت بانکی و براساس کد ملی، مطرح شده تا کارت‌های سوخت فعلی حذف شوند. این طرح حداکثر تا پایان تیر در کشور به‌طورآزمایشی آغاز می‌شود.

در راستای این خبر، رضا نواز، سخنگوی صنف جایگاهداران سوخت کشور گفته؛ «هدف از ایجاد سامانه هوشمند سوخت از ابتدا این بوده که به‌ازای هر خودرو، سوختی را به‌صورت یارانه‌ای تخصیص دهیم، اما اکنون لازم است که با تکنولوژی‌های روز، نحوه توزیع سوخت را تغییر دهیم، چرا که در چند ماه گذشته چند میلیون کارت سوخت المثنی یا جدید صادر شده که هر کدام ۱۰۰ هزار تومان هزینه برای مردم داشته است؛ با این روند نه‌تنها مردم ناراضی می‌شوند، بلکه آن کسی که کارت را صادر می‌کند یا واردات تراشه انجام می‌دهد هم، متضرر می‌شود ؛ از همین رو برای پیاده‌سازی این طرح تا یک ماه دیگر یک جایگاه در تهران به‌صورت آزمایشی در نظر گرفته شده است.»

صمت در این گزارش زوایای مختلف این طرح را موردبررسی قرار داده است.

عکس: صمت

تلفیق کارت بانکی و کارت سوخت کار صحیحی نیست و باید با حذف کارت سوخت، مدیریت سهمیه فقط با کارت بانکی انجام شود

ابتدا زیرساخت‌ها فراهم شود

ابتدا باید بخش سیاست‌های قیمتی، بخش تک‌نرخی و زیرساخت‌های اتصال کارت سوخت به کارت بانکی بررسی شود و بعد از آن، بتوان آن را همزمان روی کارت بانکی پیاده کرد. باید زیرساخت این موضوع در سامانه موردنظر نیز فراهم شود تا همزمان با اینکه افراد کارت بانکی خود را برای پرداخت بهای سوخت می‌کشند، بتوانند میزان اعتبار خود را هم مشاهده کنند.

درباره استفاده از سیستم کارت بانکی برای تخصیص سهمیه سوخت، مباحث امنیتی و قضایی وجود دارد، چرا که اگر اتفاقی در سیستم شاپرک رخ دهد، مشکلات بسیاری را برای مردم رقم می‌زند. همچنین، در صورتی که کارت بانکی مشکلی داشته باشد، برای مثال از تاریخ انقضای آن گذشته باشد یا موجودی کافی نداشته باشد، افراد قادر به بنزین زدن با کارت بانکی خود نخواهند بود و باید از روش دیگری برای پرداخت هزینه بنزین استفاده کنند.

اکنون در بستر اینترنتی (برای تاکسی‌های اینترنتی)، اعتبار رانندگان شارژ می‌شود و براساس آن، سوخت‌گیری می‌کنند که سامانه‌اش در اختیار شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی نیست. در کل، بنزین زدن با کارت بانکی؛ یک روش راحت و سریع برای پرداخت هزینه بنزین است که امنیت بیشتری را برای شهروندان فراهم می‌کند. با این حال، باید به‌دلیل مشکلات فنی یا عدم‌پذیرش این روش در بعضی ایستگاه‌های سوخت، استفاده از پول نقد افزایش پیدا کند. مسلما نحوه سیاست‌گذاری‌ها در چنین موضوع مهمی باید کمی منسجم‌تر و یکپارچه‌تر باشد. اینکه هر سال یک طرح و ایده به‌طورسلیقه‌ای مطرح شود، بیشتر مردم را گمراه می‌کند و کاری از پیش نمی‌رود.

روش جایگزین برای تخصیص بنزین

مجید نیک‌فرد، کارشناس حوزه انرژی به صمت گفت: با حذف کارت سوخت در ایران، کارت‌بانکی به‌عنوان یک روش جایگزین برای تخصیص سوخت به کار می‌رود. با استفاده از کارت‌بانکی، می‌توانید به‌راحتی و با دسترسی آسان بنزین خود را تامین کنید و نیازی به حمل چند کارت ندارید. برای بنزین زدن با کارت‌بانکی، باید به یکی از پایانه‌های خدماتی مربوط به سامانه تخصیص سوخت با کارت‌بانکی مراجعه و مبلغ موردنیاز برای تامین بنزین را با استفاده از کارت‌بانکی خود پرداخت کنید. در صورتی که کارت‌بانکی شما با سامانه تخصیص سوخت مرتبط باشد، سهمیه سوخت شما نیز به‌صورت خودکار از حساب شما کم می‌شود.

این کارشناس افزود: استفاده از کارت‌بانکی برای تخصیص سوخت در ایران، مزایایی نظیر کاهش هزینه‌های مرتبط با پرداخت هزینه بنزین را دارد.

> با حذف کارت سوخت در ایران، کارت‌بانکی به‌عنوان یک ابزار جایگزین برای تخصیص سوخت به‌کار می‌رود

همچنین، این روش امنیت بیشتری را برای پرداخت هزینه بنزین فراهم می‌کند و به شما این امکان را می‌دهد که در هر زمان که بخواهید، بنزین خود را تامین کنید. باتوجه به حذف کارت سوخت در ایران، کارت‌بانکی به‌عنوان یک روش جایگزین مناسب برای تخصیص سوخت به شهروندان ارائه می‌شود که می‌توانند راحت‌تر سوخت‌گیری کنند.

دردسرهای طرح جدید

نیک‌فرد عنوان کرد: البته اگر این طرح به حذف کارت سوخت منجر شود، می‌تواند مشکلاتی را نیز ایجاد کند. با حذف کارت سوخت، سامانه تخصیص سوخت به‌صورت بانکی انجام می‌شود و رانندگان نیاز دارند از روش‌های جایگزین، سهمیه سوخت خود را دریافت کنند. این موضوع ممکن است باعث دشواری در دریافت سهمیه سوخت و طولانی شدن صف در پایانه‌های خدماتی شود. از طرفی، با حذف کارت سوخت، پایانه‌های خدماتی باید از تجهیزات الکترونیکی و نرم‌افزارهای جدیدی برای تخصیص سوخت استفاده کنند که ممکن است مشکلات فنی را برای آنها ایجاد کند.

این موضوع ممکن است نیازمند هزینه‌های بالا برای بروزرسانی تجهیزات و آموزش کارکنان پایانه‌های خدماتی باشد. همچنین، ممکن است برخی رانندگان و صاحبان خودروها با این تغییرات، آشنایی کافی در قبال استفاده از سامانه جدید را نداشته باشند و مشکلاتی در این زمینه را تجربه کنند. باتوجه به مشکلات مطرح‌شده، به‌نظر می‌رسد که حذف کارت سوخت، مسئله‌ای پیچیده و چالش‌برانگیز است که نیازمند راهکارهایی جدید برای تخصیص سوخت است.

وی گفت: در حال حاضر به‌طورخوشبینانه استفاده از کارت‌بانکی به‌جای کارت سوخت، به‌عنوان یک راهکار کاربردی و امن مطرح شده است. با استفاده از کارت‌بانکی، رانندگان می‌توانند راحت‌تر، بنزین خود را تامین کنند. همچنین، استفاده همزمان از کارت سوخت و کارت عابر منتفی می‌شود و اطلاعات راننده و حساب بانکی در امنیت بیشتری قرار می‌گیرد.

این کارشناس در پایان یادآور شد: در نهایت، باتوجه به مشکلات گفته‌شده، به‌نظر می‌رسد که حذف کارت سوخت، مسئله‌ای پیچیده و چالش‌برانگیز است که نیازمند راهکارهایی جدید و کارآمد برای تخصیص سوخت و حل مشکلات مرتبط با آن است.

مدیریت سهمیه سوخت با استفاده از کارت بانکی

فرامرز ادیب، کارشناس انرژی در رابطه با استفاده از کارت بانکی به‌جای کارت‌های سوخت به صمت توضیح داد: تجربه سالیان قبل و تکنولوژی‌های نوین نشان می‌دهد که مدیریت سهمیه سوخت با استفاده از کارت بانکی به‌صرفه‌تر، راحت‌تر و منطقی‌تر از روش استفاده از کارت سوخت است و با حذف کارت سوخت می‌توان کارت بانکی را جایگزین کرد.

این کارشناس توضیح داد: سامانه هوشمند سوخت عمر زیادی دارد و در بخش سخت‌افزاری به درجه استهلاک رسیده و خرابی تجهیزات مشهود است. وضعیت فعلی موجب نارضایتی مردم و مالکان جایگاه‌ها شده و صف‌های انتظار در پمپ بنزین‌ها را افزایش داده است.

او بااشاره به برخی پیچیده‌سازی‌ها خاطرنشان کرد: سنگ بزرگ علامت نزدن است و نباید کار دشوار شود، بلکه باید سهمیه در بستر سیستم بانکی انجام شود و لیتراژ سوخت‌گیری در همان سامانه ثبت شود و اصولا نیازی نداریم که برای تخصیص یارانه سوخت از کارت جداگانه‌ای استفاده کنیم و کارت بانکی نه‌تنها می‌تواند همان سهمیه را به‌صورت ریالی مدیریت کند، بلکه امکان رصد سوخت‌گیری‌ها هم وجود دارد، در این حالت مطمئنا یارانه سوخت منحرف نمی‌شود و امکان سوءاستفاده‌ها نیز کاهش می‌یابد.

تلفیق کارت بانکی و کارت سوخت صحیح نیست

او تاکید کرد: تلفیق کارت بانکی و کارت سوخت کار صحیحی نیست و باید با حذف کارت سوخت، مدیریت سهمیه فقط با کارت بانکی انجام شود و اگر قرار باشد سامانه هوشمند سوخت همچنان وجود داشته باشد و اطلاعات خودروها و کارت‌های بانکی به آن اضافه شود، کار پیچیده‌تر می‌شود و هزینه‌ها افزایش می‌یابد و بحث امنیت داده به‌وجود می‌آید.

به‌اعتقاد این کارشناس، استفاده از کارت بانکی به‌جای کارت سوخت، مزایایی را به‌همراه دارد که از جمله آنها می‌توان به صرفه‌جویی در هزینه‌های سامانه سوخت، کاهش صف‌های انتظار در پمپ بنزین‌ها و جلوگیری از نارضایتی مردم اشاره کرد. همچنین، این روش بهبود امنیت داده‌ها و جلوگیری از تقلب در سامانه سوخت را نیز با خود به‌همراه دارد. در سامانه سوخت فعلی، هزینه‌های زیادی برای تهیه، توزیع و نگهداری کارت سوخت وجود دارد. با استفاده از کارت بانکی به‌جای کارت سوخت، این هزینه‌ها کاهش خواهد یافت.

در پایان، ادیب بیان کرد که مردم در سال صدها میلیارد تومان برای دریافت کارت سوخت هزینه می‌کنند و تجهیزات سامانه سوخت بسیار مستهلک است، بنابراین به‌سرعت باید به‌سوی حذف کارت سوخت و جایگزینی کارت بانکی برویم، به‌شرطی که تلفیقی بین سامانه سوخت و کارت بانکی اتفاق نیفتد و هر کدام جداگانه کار خود را انجام دهند.

سخن پایانی

وعده استفاده از کارت‌بانکی به‌جای کارت‌سوخت سابقه‌ای چندساله دارد. کارشناسان درباره ادغام کارت‌های سوخت با کارت‌های بانکی می‌گویند که این موضوع با هدف حذف کارت‌سوخت، بدون تغییر سهمیه بنزین، همواره محل بحث و چالش بوده است.

آنها بااشاره به اینکه هدف از صدور کارت‌سوخت، تقسیم یارانه انرژی میان مردم است، می‌گویند، اگر بخواهیم این کار را فقط از طریق کارت‌سوخت انجام دهیم، مسیر طولانی و بسیار پرهزینه‌ای دارد که دستگاه‌های اجرایی را با چالش مواجه می‌کند.

همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره شد، استفاده از کارت‌سوخت مشکلاتی مانند واردات تراشه و هزینه‌های دیگر را به بودجه‌های عمومی کشور اضافه می‌کند؛ ضمن اینکه تجهیزات مربوط به سامانه هوشمند سوخت و مسیرهای مختلفی که این سامانه را حفظ کنند نیز، بسیار هزینه‌بر هستند و می‌توان آنها را حذف کرد. از طرفی، نباید فراموش کرد که طبق قانون بودجه در امسال تاکید شده است تا پایان شش‌ماهه اول امسال، حداقل ۹۰ درصد خودروهای بنزین‌سوز و ۹۵ درصد خودروهای گازسوز فقط باید از کارت‌های سوخت شخصی در جایگاه‌های سوخت استفاده کنند. مردم همچنان امیدوارند که با انجام هماهنگی‌های لازم میان دستگاه‌های ذی‌ربط، این اتفاق مهم که وعده‌اش از دولت قبل داده شده است، هرچه زودتر عملی و حداقل در این زمینه بخشی از مشکلات آنها درباره کارت‌سوخت خودروها، حل شود. همچنین، با این اتفاق کشور از واردات تراشه کارت‌سوخت بی‌نیاز و مشکل مردم برای دریافت کارت‌سوخت نیز حل و در زمان آنها برای سوخت‌گیری نیز صرفه‌جویی شود.

جزئیات برنامه ایران برای توسعه میادین مشترک با عربستان

مدیرعامل شرکت ملی نفت با بیان اینکه میدان مشترکی با عربستان که تاکنون تعیین‌تکلیف نشده باشد، نداریم، گفت: در شرایط فعلی که روابط جدیدی را با کشور عربستان آغاز کرده‌ایم، کارهای مقدماتی برای انجام همکاری‌های دوطرف آغاز شده است.

محسن خجسته‌مهر با اشاره به آخرین اقدامات شرکت ملی نفت برای توسعه میادین مشترک ایران و عربستان عنوان کرد: برای همه میادین مشترک ایران و عربستان برنامه تعریف شده و مصوبات لازم برای اجرای عملیات مختلف از جمله افزایش و نگهداشت تولید و توسعه جدید اخذ شده است. مدیرعامل شرکت ملی نفت گفت: در میدان نفتی فروزان، ۲ شرکت پتروپارس و تاسیسات دریایی مشغول فعالیت و تولید نفت هستند و به‌زودی خبر افزایش تولید جدیدی را در این میدان اعلام می‌کنیم. به‌گزارش فارس، وی افزود: قرارداد توسعه میدان گازی فرزاد امضا شده است و در حال ساخت جکت جدید هستیم که امیدواریم تا پایان امسال تکمیل می‌شود. خجسته‌مهر گفت: ما میدانی با عربستان نداریم که تاکنون تعیین‌تکلیف نشده باشد؛ ضمن اینکه در شرایط فعلی که روابط جدیدی را با کشور عربستان آغاز کرده‌ایم، ما کارهای مقدماتی برای انجام همکاری‌های فی‌مابین را هم انجام داده‌ایم. مدیرعامل شرکت ملی نفت بیان کرد: آمادگی کامل داریم که عملیات حفاری میدان آرش را آغاز کنیم و منابع مالی قابل‌توجهی را برای طرح توسعه این میدان در هیات‌مدیره شرکت ملی نفت مصوب کردیم و به‌محض آماده شدن شرایط کار را آغاز خواهیم کرد. وی اظهار کرد: طرح توسعه میدان گازی فرزاد الف نیز به هیات‌مدیره شرکت ملی نفت ارائه شده است و در آینده نزدیک ساخت جکت این میدان نیز شروع خواهد شد و برنامه‌های ما برای توسعه میدان فرزاد الف و ب، برنامه‌های جامعی هستند.

قانون «تنفس خوراک پتروشیمی‌ها» در انتظار اجراست

بازی برد ـ برد صندوق توسعه با تولید

گروه انرژی
editor@smtnews.ir

تیر ۹۸ در اوج تحریم‌های نفتی ایران، مجلس شورای اسلامی طرحی را با نام «توسعه صنایع پایین‌دستی نفت و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی» ارائه و تصویب کرد که به وزارت نفت اجازه می‌داد به روش‌های خاصی مقداری از نفت تحریم‌شده را به‌عنوان اهرمی برای تامین مالی احداث پروژه‌های پتروپالایشگاهی استفاده کند. در این طرح از «تنفس خوراک» برای سهامدارانی که در احداث پتروپالایشگاه‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنند، نام برده شد و در واقع، به دولت برای این کار اجازه قانونی داده شد. مصوبه‌ای که امروز اجرایی نشده و اجرای آن همچنان در انتظار برگزاری جلسه صندوق توسعه ملی با حضور رئیس‌جمهوری است.

قانون تنفس خوراک با کمک به تامین مالی احداث پتروپالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها، کشور را از بلای خام‌فروشی نجات می‌دهد و مزایایی از جمله ارزآوری و اشتغالزایی‌های مستقیم و غیرمستقیم خواهد داشت

«تنفس خوراک» چیست؟

تنفس خوراک عبارت است از اعطای خوراک بدون دریافت بهای آن، از زمان شروع بهره‌برداری طرح‌ها، به تعداد روزی که ارزش آن معادل حجم سرمایه‌گذاری ارزش‌گذاری‌شده در مجوز صادره باشد و به‌عنوان تسهیلات به شرکت مجری طرح محسوب می‌شود. به‌عبارت بهتر، تنفس خوراک نوعی تسهیلات غیرنقدی است که اجرای آن باعث می‌شود که سرمایه‌گذار سود بالایی را در مدت‌زمان کوتاهی به‌دست آورد.

بسیاری از کارشناسان معتقدند که قانون «تنفس خوراک» با کمک به تامین مالی احداث پتروپالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها، کشور را از بلای خام‌فروشی نجات می‌دهد و مزایایی از جمله ارزآوری، اشتغالزایی‌های مستقیم و غیرمستقیم و همچنین کنترل و هدایت نقدینگی را به‌همراه دارد.

دولت و صندوق توسعه ملی با فروش نفت به نرخ بین‌المللی به پتروپالایشگاه‌های داخلی از یک منبع دائمی درآمد بهره‌مند و در عمل تحریم‌های نفتی نیز خنثی می‌شوند. علاوه بر این، در قانون تنفس خوراک صندوق توسعه ملی روشی جدید در اعطای تسهیلات را پیش می‌گیرد و خلاف گذشته، دیگر قرار نیست مبلغی را به طرح‌های پتروپالایشی بپردازد، بلکه نفت تحریمی را که در مخازن بلااستفاده مانده است، به‌عنوان تسهیلات غیرنقدی در یک دوره تقریبا یک‌ساله به واحدهای پتروپالایشی می‌دهد و پس از آن بلافاصله این مبلغ را به‌صورت وام ۸ ساله با بهره ۴ درصد دریافت می‌کند.

این رویه خلاف رویه صندوق توسعه ملی در اعطای تسهیلات به سایر پروژه‌های زیرساختی کشور است که مستقیم از منابع صندوق توسعه پول برداشت می‌کنند و ممکن است پس از طی مدتی طولانی به بهره‌برداری نرسند.

تعلل جایز نیست

عضو کمیسیون انرژی مجلس با بیان اینکه قانون پتروپالایشگاه‌ها قانون مترقی است که متاسفانه در اجرا با مسئله روبه‌رو شده، گفت: دولت نباید بیش از این اجرای قانون را معطل بگذارد و باید هرچه سریع‌تر مجوز تنفس خوراک را به سرمایه‌گذاران بدهد.

مالک شریعتی‌نیاسر در گفت‌وگو با خانه ملت، با اشاره به دلایل عدم‌اجرای «قانون حمایت از توسعه صنایع پایین‌دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی» مرسوم به قانون پتروپالایشگاه‌ها، گفت: اگرچه قانون پتروپالایشگاه‌ها در مجلس دهم تصویب شد، اما در مجلس یازدهم مورداصلاح قرار گرفت که در این اصلاحات علاوه بر مشخص کردن سهم صندوق، نظام انتقال این زنجیره تنفس خوراک را شفاف و برخی از ابهامات را نیز برطرف کرد، اما متاسفانه قانون مذکور در اجرا با مشکلاتی روبه‌رو است، چرا که سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و عمومی همچنان معطل مجوز تنفس خوراک هستند.

نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس در مجلس شورای اسلامی ادامه داد: همچنین اگرچه هیات‌امنای صندوق ارائه تنفس خوراک را تصویب کرده و وزارت نفت می‌گوید که مانعی برای انجام آن ندارد، اما هنوز هم اجرایی نشده است.

وی افزود: قانون حمایت از توسعه صنایع پایین‌دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردم در مسیر خطا افتاده است و دولت نباید بیش از این، اجرای قانون را معطل بگذارد.

این عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی بیان کرد: همچنین مسئله مهم دیگر استفاده از بازار سرمایه است،چرا که طبق قانون باید حداقل ۳۰ درصد منابع سرمایه‌گذاری از محل سرمایه‌های مردمی و بازار بورس تامین شود. در حالی که تشکیل شرکت سهامی پروژه معطل مجوز تنفس خوراک مانده است، اما اگر این حداقل ۳۰ درصد از بازار سرمایه تامین شود، علاوه بر جذب نقدینگی می‌تواند بورس را رونق دهد و مانند لنگرگاهی بورس را از این نوسانات متعددی که مدام درگیر آن است، نجات دهد، بنابراین قانون پتروپالایشگاه قانون مترقی است که متاسفانه در اجرا دچار مشکل شده است.

سرمایه‌گذاران در انتظار اجرای قانون

محمدعلی قدیری، پژوهشگر اقتصاد انرژی نیز درباره روند و دلایل تصویب این قانون گفت: نمایندگان مجلس دهم با هدف هموار کردن مسیر توسعه ظرفیت پتروپالایشی و رفع گلوگاه‌های موجود، در سال ۱۳۹۸ «قانون حمایت از توسعه صنایع پایین‌دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی» را تصویب کردند. طرحی که در مجلس یازدهم تکمیل شد. آیین‌نامه اجرایی این قانون دی همان سال توسط رئیس‌جمهوری ابلاغ و در مرحله اجرایی قرار گرفته است.

قدیری افزود: پس از اعلان فراخوان وزارت نفت برای استفاده از مزایای این قانون، تعداد ۸ طرح پیشنهادی برای احداث پالایشگاه یا پتروپالایشگاه نفت‌خام و میعانات گازی توسط بخش‌های خصوصی و عمومی مجموعا با ظرفیت یک‌میلیون و ۴۶۰ هزار بشکه در روز و همچنین تعداد ۱۲ طرح ارتقای فناوری و بهینه‌سازی پالایشگاه‌های موجود توسط این وزارتخانه برگزیده شده‌اند.

مشوق پایان دوره احداث پتروپالایشگاه

این پژوهشگر اقتصاد انرژی درباره مفاد این قانون گفت: مشوق اعطای تنفس خوراک به طرح‌های احداث پتروپالایشگاه‌های جدید از جمله مفاد این قانون است که با هدف رفع بزرگ‌ترین مانع توسعه ظرفیت پتروپالایشی یعنی تامین مالی طراحی شده است. وی افزود: سازکار تنفس خوراک به این صورت است که پروژه‌های پتروپالایشگاهی جدید پس از احداث، از روز اول بهره‌برداری به تعداد روز، از تنفس در پرداخت هزینه خوراک بهره‌مند شوند که کل هزینه سرمایه‌گذاری آن پروژه به‌یکباره برگشت شود.

قدیری اضافه کرد: به‌عبارت دیگر، مشوق تنفس خوراک نوعی تسهیلات غیرنقد است که پالایشگاه پس از بهره‌برداری هزینه خوراک نفت خام ورودی را پرداخت نمی‌کند تا آنجایی که کل هزینه سرمایه‌گذاری آن پروژه به‌یکباره برگشت شود. سپس این مبلغ به‌صورت یک وام ۱۰ ساله با سود ۴ درصد به صندوق توسعه ملی بازگشت داده می‌شود.

وی بااشاره به نقش مهم قانون «تنفس خوراک» در جذابیت سرمایه‌گذاری گفت: با اجرای این قانون، دوره بازگشت سرمایه از حدود ۸ سال به یک سال کاهش پیدا می‌کند و موجب ارتقای IRR یا همان نرخ بازده داخلی پتروپالایشگاه هم می‌شود.

یکی دیگر از مزایای مهم تنفس خوراک، تسهیل ابزارهای تامین مالی به کمک آن است.

برخورداری از امتیاز تنفس خوراک تاثیر چشمگیری بر جذابیت و اقتصاد پروژه دارد؛ از جمله این تاثیرات می‌توان به کاهش دوره بازگشت سرمایه اشاره کرد

کدام مفاد قانون موجب جذابیت سرمایه‌گذاری می‌شود؟

برخی دیگر از مفاد این قانون که موجب جذابیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در این پروژه و همچنین رفع موانع پیش‌رو می‌شود، عبارتند از:

۱- اقتصاد آزاد پتروپالایشگاه‌ها: اجازه صادرات فرآورده‌های پتروپالایشگاهی برای طرح‌های موضوع این قانون نیز از جمله مفاد مهم و نقاط قوت قانون است که برای نخستین‌بار در کشور رخ داده است؛ چرا که همه پالایشگاه‌های فعلی کشور در فروش فرآورده‌های اصلی و برخی از فرآورده‌های ویژه به وزارت نفت وابسته هستند. این ماده از قانون باتوجه به تاثیری که در ارزآوری واحدهای پتروپالایشی دارد، موجب جذابیت برای سرمایه‌گذاران می‌شود.

۲- تامین پایدار خوراک: طبق ماده ۱۱ آیین‌نامه اجرایی این قانون وزارت نفت تا ۲۰ سال وظیفه تامین پایدار خوراک نفت طرح‌های پتروپالایشی را دارد.

۳- محصولات سنگین: یکی از دلایل حاشیه سود پالایشگاه‌های داخلی حجم بالای تولید فرآورده‌های سنگین در آنها است. به موجب این قانون تمام محصولات سنگین پالایشی که نرخ آنها کمتر از نفت خوراک باشد باید کمتر از ۷ درصد وزنی کل فرآورده‌های تولیدی طرح باشد.

۴- مکان‌یابی: شرط قرارگیری در نوار ساحلی ۲۰ کیلومتری جنوب کشور برای دریافت امتیاز تنفس خوراک.

۵- عدم‌تاخیر در اجرای پروژه و واگذاری سهام: لزوم قانونی پیشرفت پروژه در موعد مقرر و واگذاری حداقل ۳۰ درصد از سهام شرکت به مردم.

طرح اصلاح و الحاق چند تبصره به قانون حمایت از توسعه صنایع پایین‌دستی نفت‌خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی ۵ خرداد امسال در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید که در آن امکان تهاتر بدهی دولت به صندوق توسعه ملی با هدف تنفس خوراک پالایشگاه‌ها تا سقف ۳۵ درصد سهم ماهانه آن صندوق فراهم شده است.

طبق این بند از قانون امکان تخصیص بدهی‌های دولت به صندوق توسعه در راستای توسعه ظرفیت پتروپالایشی در کشور با استفاده از نفت تحریم‌شده موجود در مخازن نفتی یا نفت صادراتی به‌وجود می‌آید.

طبق قانون الحاقی، پتروشیمی‌های با خوراک پروپان و بوتان نیز همچون پالایشگاه‌های با خوراک نفت یا میعانات گازی می‌توانند در صورت احراز شرایط از تنفس خوراک بهره‌مند شوند. این موضوع کمک شایانی به تکمیل زنجیره ارزش پتروشیمی‌های خوراک گاز مایع در کشور می‌کند.

سخن پایانی

محاسبات نشان می‌دهد در یک بازه ۲۰ ساله، اعطای تنفس خوراک به حدود یک میلیون بشکه در روز طرح پتروپالایشی باعث افزایش بیش از ۱۲۰ میلیارد دلاری درآمدهای صندوق توسعه ملی می‌شود.

این افزایش به این دلیل است که نفت خام و میعانات گازی تخصیصی به پتروپالایشگاه‌های تازه‌تاسیس در حکم صادرات است و صندوق توسعه ملی سهم ۴۰ درصدی از آن دارد. برخی نیز معتقدند که برخورداری از امتیاز تنفس خوراک تاثیر چشمگیری بر جذابیت و اقتصاد پروژه دارد. از جمله این تاثیرات می‌توان به کاهش دوره بازگشت سرمایه اشاره کرد، در واقع این امتیاز می‌تواند بازگشت سرمایه طرح‌ها را از ۷ سال به یک سال کاهش دهد.

به عبارت دیگر، پتروپالایشگاه‌ها از چنان هزینه «سرمایه در گردش» بالایی برخوردارند که تنفس خوراک حدود یک‌سال برای آنها، موجب بازگشت کل هزینه سرمایه‌گذاری‌شده در طول دوره ساخت می‌شود و مدت بازگشت سرمایه طرح را از حدود ۷ سال به یک سال کاهش می‌دهد.

همچنین، تنفس خوراک با بازگشت کل سرمایه پروژه در سال اول بهره‌برداری نقش مهمی در بالا بردن حاشیه سود و جذابیت پروژه‌ها دارد، به‌طوری که در یک پتروپالایشگاه ۳۰۰ هزار بشکه‌ای، اعمال تنفس خوراک، نرخ بازده داخلی را بیش از ۹ درصد ارزی بهبود می‌بخشد.

دریچه

طلسم ۲۲ ساله فاز ۱۱ شکسته شد

فاز ۱۱ پارس‌جنوبی پس‌از ۲۲ سال بلاتکلیفی،سرانجام به نتیجه رسید، این طرح که حتی باوجود اجرای برجام و انعقاد قرارداد با شرکت‌های بزرگ نفتی جهانی، کاری برای توسعه و پیشرفت آن انجام نگرفته بود، اگر این بار هم، نبود تکنولوژی و شرایط پیچیده توسعه و تحریم‌های بین‌المللی دستاویزی برای تعلل در اجرایش می‌شد، شاید هنوز هم توسعه‌اش مغفول مانده بود و در اولویت نبود. در واقع، دولت کاری را که ظرف ۲۲ سال گذشته انجام نشده بود، ظرف ۲۰ ماه به سرانجام رساند.

ماجرای تعلل توسعه فاز ۱۱ چه بود؟

اواسط سال ۱۳۷۹ بود که شرکت ملی نفت ایران و شرکت توتال فرانسه برای توسعه بخش بالادستی فاز ۱۱ پارس‌جنوبی و همچنین ساخت یک کارخانه حدود ۱۰ میلیون تنی تولید ال ان جی تفاهمنامه همکاری امضا کردند. پس از امضای این تفاهمنامه، شرکت پتروناس مالزی هم برای توسعه فاز ۱۱ پارس‌جنوبی پیشقدم شد و با توافق سه‌جانبه، شرکت ملی نفت ایران (۵۰ درصد)، شرکت توتال فرانسه (۴۰ درصد) و پتروناس مالزی (۱۰ درصد)، توسعه بخش بالادستی و همچنین پایین‌دستی فاز ۱۱ پارس‌جنوبی را در اختیار گرفتند.

مطالعات فنی و مهندسی برای توسعه فاز ۱۱ ادامه داشت تا اینکه در سال ۱۳۸۵ پیشنهادهای فنی و مالی توسعه این پروژه بزرگ مطرح شد. در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷ به‌دلیل افزایش نرخ جهانی فولاد و هزینه اجرای این پروژه مرزی و مشترک، شرکت توتال فرانسه عهدشکنی و وقت‌کشی کرد و بعد از انجام مذاکرات طولانی و مخالفت شرکت ملی نفت ایران با پیشنهاد حدود ۱۰ میلیارد دلاری فرانسوی‌ها، توتال از اجرای فاز ۱۱ پارس‌جنوبی کنار رفت.

کلاف توسعه فاز ۱۱ پارس‌جنوبی همچنان سردرگم بود که در سال ۱۳۸۸، چینی‌ها برای توسعه این فاز مرزی با پیشنهاد مالی ۴ میلیارد دلار پیشقدم شدند. براساس قراردادی که شرکت ملی نفت ایران با شرکت CNPC امضا کرد، شرکت چینی موظف بود در مدت زمان ۵۲ ماه فاز ۱۱ را به تولید برساند، اما این شرکت نیز بعد از گذشت مدت زیادی از توسعه این فاز کنار گذاشته شد.

بعد از خلع ید شرکت چینی از طرح توسعه فاز ۱۱ پارس‌جنوبی در سال ۱۳۹۲ براساس تصمیمات مدیریتی اتخاذشده و به‌دلیل زمانبر بودن توسعه بخش خشکی و دریایی همزمان، قرار شد توسعه بخش دریایی به‌صورت مستقل و زودتر از بخش خشکی انجام شود. برنامه‌ریزی به‌منظور انتقال گاز این فاز با استفاده از ظرفیت‌های خالی پالایشگاه‌های موجود در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس هم در صورت به تولید رسیدن و توسعه بخش دریایی پیش از بخش خشکی انجام شده بود.

اردیبهشت ۱۳۹۲، تفاهمنامه توسعه دریایی این فاز میان شرکت نفت و گاز پارس و شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران با هدف ساخت و راه‌اندازی یک جکت، ۲ سکو و ۲ رشته خط لوله دریایی انتقال گاز به پالایشگاه خشکی امضا و اواخر مرداد ۱۳۹۲ نیز قرارداد توسعه این میدان در قالب بیع متقابل به شرکت پتروپارس واگذار شد.

در سال ۱۳۹۵، توتال بار دیگر برای توسعه فاز ۱۱ پیشقدم شد و موافقتنامه اصولی این طرح توسعه‌ای در همان سال و قرارداد آن ۷ ماه بعد در قالب شرایط عمومی، ساختار و الگوی جدید قراردادهای نفتی به ارزش ۴.۸ میلیارد دلار میان شرکت ملی نفت ایران و کنسرسیوم توتال فرانسه ۵۰.۱ درصد، شرکت ملی نفت چین سی‌ان‌پی‌سی ۳۰ درصد و پتروپارس ۱۹.۹ درصد امضا شد.

۲۹ مرداد ۱۳۹۷ توتال در پی ناتوانی از دریافت معافیت از تحریم‌های امریکا، از این قرارداد خارج شد و فرآیند انتقال مسئولیت توسعه این فاز به CNPC رسید.

پس از خروج توتال در عمل ۸۱ درصد قرارداد توسعه فاز ۱۱ پارس‌جنوبی به‌طور رسمی در اختیار شرکت ملی نفت چین قرار گرفت. ۱۴ مهر ۱۳۹۸ شاخه بین‌المللی شرکت ملی نفت چین هم از این پروژه کنار رفت و پتروپارس به‌تنهایی این پروژه را توسعه می‌دهد.

با روی کار آمدن دولت سیزدهم، استفاده از توان شرکت‌های ایرانی در دستور کار قرار گرفت و پتروپارس به‌عنوان شرکت اکتشاف و تولید ایرانی عهده‌دار توسعه فاز ۱۱ شد؛ فازی که به ۲ سکو برای تولید ۵۶ میلیون مترمکعب گاز در روز نیاز دارد، اما ساخت سکو حدود ۵ سال زمان می‌برد و با توجه به این موضوع، ابتکار جدیدی در شرکت ملی نفت ایران مطرح شد؛ جابه‌جایی یکی از سکوهای فاز ۱۲ که تولید آن دیگر اقتصادی نبود و نصب آن در موقعیت فاز ۱۱ تا برداشت گاز از این فاز با سرعت بیشتری همراه باشد.

آذر پارسال سکوی ۱۲C از موقعیت خود جدا شد تا با تکمیل حفاری چهار حلقه چاه، این سکو ۷ تیر در موقعیت فاز ۱۱ نصب شود و آماده تولید گاز و جبران بخشی از ناترازی در زمستان باشد.

با تکمیل این فاز و نصب سکوی دوم که البته در حال ساخت است، این طرح روزانه ۵۶ میلیون مترمکعب گاز، ۵۰ هزار بشکه میعانات گازی و ۷۵۰ تن گوگرد در روز تولید خواهد کرد که این خروجی به تامین نیازهای مصرف داخلی ایران و ظهور کشور به‌عنوان یک صادرکننده مهم منطقه‌ای کمک خواهد کرد.

در گفت‌وگوی صمت با کارشناس اقتصاد مطرح شد

بهره‌وری، حلقه مفقوده اقتصاد ایران

امیرعباس آذرم‌وند: براساس آمار بانک مرکزی، در سال‌های ۹۶، ۹۷ و ۹۸ هر سال تولید ناخالص به‌دست آمده در اقتصاد ایران نسبت به نیروی کار به کار گرفته شده کاهش یافته که به‌معنی کاهش بهره‌وری نیروی کار است. همچنین شاخص بهره‌وری نیروی کار در بخش صنعت پایین‌تر از همین شاخص در بخش کشاورزی بوده است.

هادی حق‌شناس که یک دوره در مجلس هم حضور داشته، با اشاره به نقش مدیریت بهینه در ارتقای بهره‌وری اظهار می‌کند: «ارتقای بهره‌وری به‌معنای استفاده بهینه از نیروی کار و سرمایه برای تولید یک کالا یا خدمت است. این استفاده بهینه باید به‌نحوی باشد که به‌سرعت خود را با بهبود کیفیت و کاهش نرخ تولیدات نشان دهد؛ بر همین اساس می‌توان گفت رشد بهره‌وری در گرو یک مدیریت درست و اصولی برای صرفه‌جویی در منابع و بارآوری بیشتر تولید است، به همین دلیل مدیران بیش از هر مقام دیگری در عدم رشد بهره‌وری، تاثیرگذار بوده‌اند.»

متن کامل گفت‌وگوی صمت با این کارشناس اقتصاد را در ادامه می‌خوانید.

عکس: صمت

اگر دلایل عدم ارتقای بهره‌وری در کشور را به‌طور ریشه‌ای بررسی کنیم، در نتیجه آن به عامل «مدیریت ناتوان» می‌رسیم

◉ بهره‌وری شاخص مهمی برای برنامه‌ریزی‌ها بر پایه رشد اقتصادی محسوب می‌شود. باتوجه به شرایط روز رشد شاخص بهره‌وری چگونه خواهد بود؟

بنا بر آمارهایی که جسته و گریخته منتشر می‌شوند و جهت‌گیری‌های فکری در سیاست‌گذاری‌های کلان کشور باید تصریح کنم همچنان بیشتر توجه دستگاه اجرایی به مسائل و شرایط عمومی است تا شرایط اختصاصی و ویژه هر بخش.

در موارد گوناگونی شاهد بوده‌ایم که برای انتصاب مدیران به‌جای آنکه توانایی‌ها و تخصص آن مدیر را مد نظر قرار دهند، فردی را انتخاب می‌کنند که در یک کلام آدم خوبی است؛ حال آنکه خوب بودن افراد هر قدر مهم باشد، برای توسعه اقتصادی کافی نیست و برای این امر نیاز به افراد ماهر داریم. هرچند من فکر می‌کنم تن دادن به تضادی خودساخته که میان تعهد و تخصص دست به انتخاب می‌زند، اشتباه است و نباید در این دام افتاد، اما چنانچه وسواس بیشتری به خرج داده شود می‌توان آدم‌های خوبی را که همزمان متخصص و متعهد هستند، برای مدیریت اقتصادی کشور انتخاب کرد و همزمان هر دو مولفه عمومی و فنی افراد را برای انتخاب سمت‌های‌شان در اولویتی برابر قرار داد.

لازم به تاکید می‌دانم که منظورم از مهارت تنها یک مدرک تحصیلی یا فارغ‌التحصیلی از دانشگاهی معتبر نیست؛ گرچه اینها هم مهم هستند، اما منظور من از متخصص، فرد حاذقی است که می‌تواند در مواقع بحرانی و توفانی، با اتخاذ تصمیمات درست، بار مشکلات را کم کند و هر جایی که ممکن بود، حداکثر استفاده را برای رشد کشور مدنظر داشته باشد. به‌عنوان جمع‌بندی باید گفت حلقه گمشده اقتصاد ایران در چند دهه گذشته، باتوجه به وضعیت مدیریتی بنگاه‌های اقتصادی، بهره‌وری بوده و هست و سرآغاز عدم توفیق دولت‌ها در دستیابی به اهداف چیزی جز ناتوانی مدیران منصوب نبوده است.

◉ هرچند برخی از بنگاه‌های بزرگ و به‌اصطلاح ابربنگاه‌ها سود فراوانی در این سال‌ها به‌دست آورده‌اند، اما همچنان روند رشد بهره‌وری سرمایه نیز مأیوس‌کننده است. چه چیزی مانع رشد بهره‌وری سرمایه در ایران است؟

از آنجایی که اقتصاد ایران در بخش سرمایه (اعم از تامین، تجهیز و حتی جذب آن) دچار مشکل است، نمی‌توانیم استفاده بهینه از سرمایه‌های موجود داشته باشیم، به همین دلیل گاهی مشاهده می‌کنیم در ساختمانی بهترین تجهیزات بیمارستانی و پزشکی نصب شده، اما چون مدیری باکیفیت در رأس آن مجموعه نیست، نمی‌تواند نیروی انسانی لازم، یعنی پزشک، پرستار و بهیار را جمع کند و به همین دلیل این سرمایه‌ها حداقل استفاده را دارند و گاه حتی بلااستفاده می‌مانند.

◉ با اینکه وضعیت کشور از ابتدای دهه ۹۰ نامناسب بوده، رشد بهره‌وری نیروی کار بیش از دیگر عوامل تشکیل‌دهنده بهره‌وری بوده است. می‌توان به این روند ادامه داد؟

اگر رشد اقتصادی کافی در کشور اتفاق نیفتد، رشد بهره‌وری نیز کوتاه‌مدت و مقطعی خواهد بود. با این همه باید توجه داشت در این سال‌ها، نیروی کار اعم از کارگر تا مهندس که می‌توانستند تولید استاندارد را انجام دهند افزایش درآمد نداشتند. منظور از افزایش درآمد تنها دستمزدها نیست. هنگامی‌که بنگاهی دچار رکود می‌شود، سود آن کم می‌شود و صاحب بنگاه نیز مبالغی را که به‌عنوان پاداش به کارکنان می‌پرداخت، دیگر نمی‌پردازد یا با تمام توان مقابل افزایش دستمزدها می‌ایستد. این بیشتر محصول رکود تورمی حاکم بر اقتصاد است. افزایش بهره‌وری نیروی کار، مولفه تعیین‌کننده‌ای در یک اقتصاد است و ارتقای این شاخص در گرو مهارت‌آموزی نیروی کار، استفاده از ابزار و فناوری روز و مدیریت بهینه بنگاه است.

◉ شاخص‌های مختلفی در زمینه نرخ بهره‌وری ایران مطرح شده‌اند. شما عملکرد دولت‌ها را در کدام بخش از عوامل مختلف بهره‌وری موفق‌تر می‌دانید؟

هرچند در مجموع عملکرد دولت‌های ایران در ارتقای بهره‌وری مناسب نبوده، اما اگر به جزئیات توجه کنیم، مشاهده می‌کنیم اقتصاد ایران بیش از هر چیزی به سرمایه‌های فیزیکی و فناوری توجه جدی دارد؛ به‌عبارت ساده‌تر هرچه ارتقای بهره‌وری عوامل انسانی مانند نیروی کار که از اثرگذارترین عوامل بهره‌وری کل عوامل تولید است، مورد بی‌توجهی دولتمردان قرار می‌گیرد، استفاده از سرمایه‌های فیزیکی با وسواس دنبال می‌شود. می‌توانیم این‌طور ادعا کنیم که در ایران همواره دولت‌ها در تلاش بوده‌اند که به هر نحوی، سرمایه سخت‌افزاری را ایجاد و آن را حفظ کنند، به همین دلیل با یک مقایسه ساده می‌توانیم مشاهده کنیم که یکی از بهترین سایت‌های کامپیوتری نهادهای اجرایی جهان را ایران دارد یا به‌طور مثال لوکس‌ترین و پهناورترین ساختمان‌ها و گاه برج‌های کشور نیز به دولت تعلق دارد و به‌تعبیری دولت برایش مهم است که مدیرانش در چه فضایی کار می‌کنند.

حتی اگر کمی دقیق‌تر به وضعیت کلان کشور بنگریم، خواهیم دید که ما در سال‌های پس از پیروزی انقلاب، خطوط ریلی، فرودگاه و بنادر فراوانی ساختیم و جزو کشورهایی هستیم که بیشترین تعداد فرودگاه را به‌نسبت کلانشهرهای خود دارد؛ یعنی چنان به توسعه سخت‌افزاری توجه شده که میزان فرودگاه‌های کشور به‌مراتب بیش از نیاز برای سفرهای هوایی است، به‌همین دلیل باوجود اینکه ۶۰ فرودگاه در ایران ساخته شده، تمامی برآوردها گواهی می‌دهند تنها ۵ فرودگاه، آن هم با اغماض، توجیه اقتصادی دارند و مابقی این سخت‌افزارهایی که زیر فشار تحریم و جنگ منابعش تامین شده، با حداقل ظرفیت کار می‌کنند.

به این اعتبار می‌توانیم تاکید کنیم که در زمینه توسعه سخت‌افزاری، دولت‌های ایران، با تمام توان و بدون هیچ محدودیتی اقدام به برنامه‌ریزی کردند، در حالی که تحریم‌ها به‌شدت درآمدهای حاصل از فروش نفت و گاز ایران را محدود کرد. در چنین شرایطی کسری بودجه دولت امری بدیهی است. در هر صورت برای سخت‌افزار کشور اغلب بودجه کافی اختصاص داده می‌شود و در هر شرایطی پروژه‌هایی کلان به بهره‌برداری می‌رسند.

◉ برخی‌ها نیز از استفاده حداقلی از همین سخت‌افزارهای موجود گله دارند. واقعا توسعه سخت‌افزاری کشور قابل‌اعتنا بوده است؟

حرف من این بوده که در توسعه سخت‌افزاری کشور نسبت به دیگر عوامل بهره‌وری موفق‌تر عمل شده، وگرنه نکته‌ای که شما گفتید نیز کاملا درست است. در واقع ما از امکانات موجود در کشور هم به‌درستی و با حداکثر امکان استفاده نمی‌کنیم و همین نکته تبدیل به عامل کاهنده نرخ رشد بهره‌وری کشور می‌شود. منظور من عملکرد مناسب در قیاس با کشورهای موفق نبود، بلکه صرفا این عامل را با دیگر عوامل مقایسه کردم. متاسفانه ما در استفاده از سرمایه‌های موجود و منابع انسانی کشورمان، بی‌برنامه عمل می‌کنیم و به همین دلیل دیده می‌شود که دیگر کشورها بیش از ما برای نیروی انسانی ماهر یا نخبه ایرانی برنامه دارند. باید توجه کنیم تحریم‌های ظالمانه ضربات سنگینی را به پیکر اقتصاد ایران وارد کرد که یکی از آنها، استفاده حداقلی از بنگاه‌های اقتصادی و تولیدی کشور است. آمار منتشرشده نشان می‌دهد دست‌کم نیمی از توان بالقوه تولید، بالفعل نمی‌شود که این امر ناشی از کاهش سرمایه‌گذاری و دیگر مسائل است، اما این امر نشان می‌دهد در ایران بهره‌وری از بنگاه‌های موجود در پایین‌ترین سطح ممکن قرار دارد. فرقی هم نمی‌کند که این بنگاه اقتصادی، محل تولید فولاد، آلومینیوم، سیمان یا خودرو باشد یا اینکه یک آزادراه یا فرودگاه؛ این زیرساخت‌ها با هزینه‌های گاه گزاف برای کشور فراهم شده‌اند که چون به‌طور کامل استفاده نمی‌شوند، سودی هم برای رشد اقتصادی یا رشد اشتغال کشور ندارند.

◉ با این حساب همیشه اهدافی که برای ارتقای این بخش در نظر گرفته می‌شود با میزانی که در عمل محقق می‌شود، فاصله زیادی دارد. اهمیت این مولفه در اقتصاد ایران چیست؟

من اگر بخواهم به عوامل و مولفه‌هایی که در اقتصاد ایران به اندازه کافی موردتوجه قرار نگرفته‌اند، اشاره کنم، بی‌شک بهره‌وری جزو مثال‌های اصلی خواهد بود. بهره‌وری به‌واقع حلقه مفقوده اقتصاد کشور ما است و باوجود تاکید موکد بر ارتقای این مولفه در ۶ برنامه پنج‌ساله توسعه، هنوز تا رشد کامل بهره‌وری در کشور فاصله زیادی باقی مانده است. اهمیت بهره‌وری به‌حدی نیست که تصور کنیم مدیران کشور از آن مطلع نیستند؛ وقتی پس از ۳۰ سال برنامه‌نویسی در کشور، از مجموع ۸ درصد رشد هدف‌گذاری شده برای تولید ناخالص داخلی، ۲.۵ واحد آن ناشی از ارتقای بهره‌وری هدف‌گذاری شده، یعنی مسئولان کشور به‌خوبی از نقش چشمگیر این مولفه در ایجاد رشد پایدار باخبر بوده و هستند. مشکل این است که هنوز توفیقی در عملیاتی کردن آن دیده نشده است.

◉ تحریم‌ها، ابزاری است ازسوی ایالات متحده که به‌اصطلاح کشورهای غیرهمسو با خود را تنبیه کند. یکی از عوارض این سیاست، سلب توان استفاده از همه ظرفیت‌های موجود در اقتصاد کشورها است. می‌توان ادعا کرد باوجود اهمیت این مسئله به‌خوبی از سرمایه‌های کشور اعم از سخت‌افزاری تا نرم‌افزاری، برای توسعه و آبادانی استفاده نمی‌شود؟

بله؛ کاملا با شما موافق هستم و نه‌تنها کسی نمی‌تواند ادعا کند که در ایران از سرمایه‌های سخت‌افزاری موجود حداکثر استفاده صورت می‌گیرد، بلکه بر عکس، همه اتفاق‌نظر دارند که بخش مهمی از این سرمایه‌ها بدون هیچ استفاده‌ای، به امان خدا رها شده‌اند. من فکر می‌کنم برای پاسخ به این سوال، باید ببینیم سرمایه‌های موجود در دست چه کسانی است و متولی آنها کیست؟ به‌عبارت ساده‌تر دلیل اینکه از این سرمایه‌ها به‌خوبی استفاده نمی‌شود، وجود مدیران ناتوانی است که امکان مدیریت بهینه منابع کشور را ندارند.

◉ مثالی هم برای این نکته دارید؟

در این باره می‌توانیم مثال‌های فراوانی بیاوریم. همین تغییرات پی در پی دولت سیزدهم در سطوح ارشد مدیریت اقتصادی حکایت از بی‌ثباتی دارد. بگذارید با مثالی مشخص‌تر مسئله را باز کنم. وزارت آموزش و پرورش از بزرگ‌ترین و راهبردی‌ترین وزارتخانه‌های ایران است که از وقتی ابراهیم رئیسی سکان امور را به‌دست گرفته، دو سرپرست و یک وزیر را به خود دید. این تغییرات پیاپی و ناتوانی در توافق بر سر یک گزینه میان مجلس و دولت، در دورانی که قدرت به‌اصطلاح «یکدست» شده پیش از هر چیز نشان می‌دهد در این وزارتخانه حیاتی، مدت‌هاست توجهی به ارتقای بهره‌وری در حوزه آموزش عمومی نمی‌شود، زیرا مسئله تعیین وزیر هم به کلافی سردرگم برای دولتمردان و مدیران این وزارتخانه تبدیل شده است.

◉ به نقش مدیران اقتصادی در عدم تحقق اهداف بهره‌وری اشاره کردید. یک مدیر چگونه می‌تواند مانع رشد بهره‌وری شود؟

واقعیت این است که ارتقای بهره‌وری به‌معنای استفاده بهینه از نیروی کار و سرمایه برای تولید یک کالا یا خدمت است. این استفاده بهینه باید به‌نحوی باشد که به‌سرعت خود را با بهبود کیفیت و کاهش نرخ تولیدات نشان دهد؛ به‌عبارتی می‌توانیم بگوییم رشد بهره‌وری در گرو یک مدیریت درست و اصولی برای صرفه‌جویی در منابع و بارآوری بیشتر تولید است، به همین دلیل مدیران بیش از هر مقام دیگری در عدم رشد بهره‌وری، تاثیرگذار بوده‌اند. مثلا ما بارها مشاهده کرده‌ایم که دولت‌ها بدون هیچ توضیحی مدیران بنگاه‌های بزرگ کشور را عزل و فردی دیگر را نصب می‌کنند. عرف است که دولت چنانچه می‌خواهد در میان وزرا یا رؤسای نهادهای اصلی چون سازمان برنامه تغییری انجام دهد، توضیحی برای عموم بدهد، اما برای مدیران اقتصادی چنین تشریفاتی هم وجود ندارد و دولت به‌راحتی این تغییرات را انجام می‌دهد. انتظار می‌رود هنگام تغییرات مدیریتی توضیح داده شود که مدیر تازه منصوب‌شده چه توانایی‌هایی داشته که از نظر مدیران ارشد کشور، لایق ارتقا است.

◉ برخی این را به رویکرد ایدئولوژیک نظام تصمیم‌گیری نسبت می‌دهند و می‌گویند از ابتدای انقلاب توجه به مسائلی جز تخصص و توانایی پررنگ‌تر شده است. مشکل از کجاست؟

من کاری به صحبت‌های دیگران ندارم و هر کس خودش بهتر می‌تواند مواضعش را تبیین کند، اما نمی‌توان نادیده گرفت که در تعیین مدیران و رؤسای بخش‌های مهم گاه شرایط عمومی فرد را بیشتر لحاظ می‌کنند تا توانایی و تخصص او را. هنگامی‌که مدیران بنگاه‌های بزرگ و مادر تولید از میان افرادی انتخاب می‌شوند که بیش از هر چیز افکار مطلوب سیستم را دارند، در بررسی اهلیت و توانایی آن مدیر، تردید ایجاد می‌شود و همین سبب می‌شود مدیران در جایی قرار بگیرند که واقعا جای آنها نیست.

به‌باور من اگر دلایل عدم ارتقای بهره‌وری در کشور را به‌طور ریشه‌ای بررسی کنیم، در نتیجه آن به عامل «مدیریت ناتوان» می‌رسیم. برای فهم بهتر چرایی بهره‌وری کمتر از انتظار در ایران یک مثال ورزشی می‌زنم. امروز در ورزش کشور ما بازیکنان و مربیان زیادی که خارجی هستند به فعالیت می‌پردازند و به‌طور کلی استفاده از شهروندان دیگر کشورها در ورزش ایران، به امری پذیرفته تبدیل شده، اما حتی نمی‌توانیم تصور کنیم که مدیران خارجی موفق به ساختار مدیریتی اقتصاد ما راه پیدا کنند.

نوبت دوم
م‌الف ۱۶۴

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان بوشهر

برابر رای شماره ذیل هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی شبانکاره تصرفات مالکانه و بلامعارض متقاضی ذیل محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مرجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

۱. رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۴۰۰۸۰۰۰۱۲۸ تصرفات مالکانه و بلامعارض متقاضی خداخواست جعفری فرزند عبداله کدملی ۶۱۰۹۶۸۰۱۵۱ در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۸۸۴۰۱ مربع پلاک ۱۱۰۳ فرعی از ۷۳۶۷ اصلی مفروز و مجزی شده از پلاک ۷۳۶۷/۱۶۳ اصلی واقع در بخش سه شبانکاره قریه خریداری از مالک رسمی محرز گردیده است.

۲. رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۴۰۰۸۰۰۰۱۲۹ تصرفات مالکانه و بلامعارض متقاضی خداخواست جعفری فرزند عبداله کدملی ۶۱۰۹۶۸۰۱۵۱ در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۳۹۹۶۵ مربع پلاک ۱۱۰۴ فرعی از ۷۳۶۷ اصلی مفروز و مجزی شده از پلاک ۷۳۶۷/۱۶۳ اصلی واقع در بخش سه شبانکاره قریه خریداری از مالک رسمی محرز گردیده است.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۳/۲۷ — تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۴/۱۱

الهمراد رزمجو، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک واحد شبانکاره

راه‌اندازی بازار «نوآفرین» ویژه دانش‌بنیان‌ها

به گفته مدیرعامل فرابورس ایران، راه‌اندازی بازار نوآفرین ویژه پذیرش شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور، برنامه‌ریزی برای توسعه شرکت‌های سهامی عام‌پروژه و فعال‌سازی بازار سوم از جمله برنامه‌های فرابورس در امسال هستند. به‌گزارش روابط عمومی فرابورس ایران، محمدعلی شیرازی در مجمع عمومی عادی سالانه فرابورس گزارشی از عملکرد این شرکت در سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۱ ارائه کرد و افزود: از جمله استراتژی‌های شرکت فرابورس می‌توان به تقویت رقابت‌پذیری از طریق تعمیق بازار، تلاش برای تکمیل نظام تامین مالی کشور و توسعه بازار اولیه اشاره کرد. همچنین، نوآوری و توسعه تکنولوژی از طریق ایجاد بستر برای توسعه فین‌تک‌های تخصصی بازار سرمایه از دیگر استراتژی‌های فرابورس است. شیرازی در ادامه بااشاره به اینکه، شرکت فرابورس بیشترین درآمد خود را از طریق کارمزد معاملات محقق کرده است که ۶۱ درصد کل درآمد شرکت را شامل می‌شود، ادامه داد: کارمزد بازار متشکل ارزی ۲۲ درصد و حق عضویت کارگزاران ۱۱ درصد از درآمد شرکت را تشکیل می‌دهند.

رویدادهای مهم سالی که گذشت

مدیرعامل فرابورس در بخش دیگری از سخنان خود در تشریح رویدادهای مهم سال گذشته گفت: در سال ۱۴۰۱ تعداد ۷ مجوز برای سکوهای تامین مالی جمعی و ۳ موافقت اصولی برای این سکوها صادر شده است. شیرازی با بیان اینکه در سال گذشته ۱۷ شرکت عرضه اولیه شدند و ۳ سهم از بازار پایه به بازارهای اول و دوم ارتقا یافتند، گفت: در سال مالی مذکور، ۲۰ شرکت و یک شرکت سهامی عام‌پروژه پذیرش شدند که از مجموع پذیرش‌ها، ۳ شرکت دانش‌بنیان بودند.

تامین مالی جمعی، راه پرپیچ‌وخم سرمایه‌گذاری در اکوسیستم نوآوری

مردم فناوران را نمی‌شناسند

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

یکی از سیاست‌های صندوق نوآوری و شکوفایی در حمایت مالی از شرکت‌های دانش‌بنیان و طرح‌های نوآورانه، به‌ویژه برای طرح‌های به‌نسبت کوچک، «تامین مالی جمعی» است. در قالب این ابزار، اشخاص علاقه‌مند، اعم از حقیقی و حقوقی، فارغ از سن، جنس و موقعیت جغرافیایی می‌توانند از طریق سکوهای معتبر و موردتایید فرابورس ایران، در تامین مالی طرح‌های نوآورانه مشارکت کردند و در سود و زیان آنها شریک شوند. این روش تامین مالی به‌ویژه از آن‌رو حائزاهمیت است که منابع تازه‌ای، فراتر از منابع بخش دولتی یا عمومی موجود و با ماهیت بخش خصوصی و مردمی به زیست‌بوم دانش‌بنیان و استارت‌آپی کشور تزریق می‌کند. به‌گفته علی وحدت، رئیس سابق صندوق نوآوری و شکوفایی یکی از عناصر مهم در موفقیت تامین مالی جمعی، جلب اعتماد مردمی است که قرار است در طرح‌ها سرمایه‌گذاری کنند، چون در این ابزار، سرمایه مردم در معرض ریسک قرار می‌گیرد و به هر دلیل، ممکن است طرح سرمایه‌پذیر به موفقیت نرسد و سرمایه‌گذاران دچار زیان شوند. به‌همین‌دلیل، ما در صندوق نوآوری و شکوفایی برای تشویق مردم به سرمایه‌گذاری در طرح‌های فناورانه و نوآورانه، به تضمین سرمایه مردم فکر کردیم و توانستیم با ابزار بیمه اصل سرمایه، خیال سرمایه‌گذاران را راحت کنیم.

صمت در این گزارش به راهکارهای افزایش سرمایه‌گذاری و اهمیت جذب سرمایه مردمی در اکوسیستم دانش‌بنیان پرداخته است.

وقتی صحبت از سرمایه‌گذاری مردمی در اکوسیستم دانش‌بنیان می‌شود، پیش از هر اقدامی باید فرهنگ دانش‌بنیان و ترویج آن در جامعه توسعه داده شود

راه‌های بقای اکوسیستم نوآوری

در سال‌های اخیر با توسعه اکوسیستم کارآفرینی شرکت‌های نوپا در ایران و افزایش تعداد شرکت‌های نوپا در کشور، زمینه ایجاد اشتغال و به ظهور رسیدن ایده‌های نوآورانه جوانان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی فراهم شده است. بیشتر ایده‌ها و فعالیت‌های اکوسیستم موجود روی فعالیت‌های خدماتی مانند فروش و حمل‌ونقل و به‌صورت آنلاین متمرکز شده‌اند و باتوجه به موفقیت چند شرکت در این حوزه‌ها، بیشتر افراد جدیدی که می‌خواهند به اکوسیستم وارد شوند، به همین حوزه‌ها تمایل دارند. این موضوع بی‌شک شکست را در این حوزه‌ها بالا برده است و از سوی دیگر، می‌تواند منجر به سرخوردگی کارآفرینان از یک‌سو و همچنین کاهش اثرات اقتصادی و ایجاد اشتغال در اکوسیستم شود. هدایت و حمایت از کارآفرینان و به‌ویژه سرمایه‌گذاران جدیدی که به اکوسیستم وارد می‌شوند، به سمت حوزه‌های کمتر موردتوجه و با ظرفیت بالا و اثرات اجتماعی و اقتصادی و ملی بالا در شرایط کنونی هم به بقای اکوسیستم کمک خواهد کرد و هم اثرات آن را افزایش می‌دهد.

مردم قابل‌اعتمادتر هستند

داوود اولیایی، فعال دانش‌بنیان در زمینه سرمایه‌گذاری در گفت‌وگو با صمت گفت: وقتی صحبت از سرمایه‌گذاری مردمی در اکوسیستم دانش‌بنیان می‌شود، پیش از هر اقدامی نیاز به توسعه فرهنگ دانش‌بنیان و ترویج آن در جامعه داریم. در واقع، قبل از آن باید مفهوم اکوسیستم استارت‌آپی و دانش‌بنیان برای مردم جا بیفتد، در حالی که هنوز مفهوم اکوسیستم دانش‌بنیان برای آحاد مردم کشور جا نیفتاده است.

وی افزود: در واقع، مردم عادی نگرشی درباره سرمایه‌گذاری روی اکوسیستم دانش‌بنیان ندارند و اگر هم بخواهند سرمایه‌گذاری کنند، ترجیح می‌دهند در حوزه‌های دیگری نظیر خرید طلا یا ملک سرمایه‌های‌شان را صرف کنند.

به‌گفته اولیایی، جمع‌آوری سرمایه‌ها و حمایت‌های مردمی از اکوسیستم دانش‌بنیان باید بر طبق یک ساختار نظام‌مند جلو برود که در بطن آن از حمایت‌های دولتی برخوردار باشد. برای مثال، باید برای مردم محسوس باشد که سرمایه‌گذاری روی اکوسیستم دانش‌بنیان تا چه میزان می‌تواند سرمایه آنها را زیاد کند.

اولیایی گفت: باید ساختاری به‌وجود بیاید تا عموم مردم بدانند که در چه حوزه‌هایی و با چه میزان سوددهی می‌توانند سرمایه‌گذاری کنند و در غیر این صورت، شناختن همه دانش‌بنیان‌ها برای آحاد مردم امری بیهوده است. در واقع، اکوسیستم استارت‌آپی معمولا باید برای اقشار جوان دانش‌آموزی و دانشگاهی شناسانده شود و از فعالیت‌های آنها برای این قشر بیشتر گفته شود، نه آنکه افرادی که سن بالایی دارند و نمی‌توانند شناخت کافی از فناوری کسب کنند. اما برای جذب سرمایه‌گذاری مردمی را درگیر موضوعاتی کنند که تاثیر مستقیم و غیرمستقیم بر زندگی آنها می‌گذارد. برای مثال، در استان سیستان‌وبلوچستان باتوجه به معضلاتی که دارند، می‌توان استارت‌آپ‌هایی را مشخص کرد و با اطلاع‌رسانی جامع به مردم در قالب صندوق‌های گفته‌شده به جمع‌آوری سرمایه‌گذاری‌های مردمی پرداخت. در واقع، باید این روند به‌صورت هدفمند و زیرنظر صندوق‌های مالی ادامه پیدا کند. اولیایی گفت: مردم عدد می‌شناسند و برای این شناخت نیازمند فرهنگ‌سازی مفهوم دانش‌بنیان در قالب‌های عددی هستیم. حتی اقشار تحصیلکرده هم در جریان اکوسیستم نیستند، به‌ویژه در کشورمان که میزان فقر بالا است و بیشتر مردم در تلاش برای گذراندن امور روزانه خود هستند؛ اما برای استفاده از سرمایه جمعی در اکوسیستم دانش‌بنیان باید صندوق‌های جمعی در قالب طرح‌هایی ایجاد شوند که در قالب استان‌ها به فعالیت بپردازند.

صندوق‌های مردم‌نهاد، یک راهکار سرمایه‌گذاری

این فعال دانش‌بنیان تاکید کرد: چنین روندی موجب شکوفایی ظرفیت‌های منطقه‌ای در استان‌های مختلف کشور هم می‌شود. برای مثال، از آنجایی که ۵۶ ظرفیت مدنی کشور در استان سیستان‌وبلوچستان قرار دارد، اما نخستین چیزی که از اشتغال مردم می‌توان فهمید؛ قاچاق سوخت است. در همه‌جای دنیا، مسئولیت اجرای یک ساختار وقتی به مردم واگذار شده، بهتر جواب داده است تا هنگامی که دولت دست اندر کار است. در واقع، باید با عمومی‌سازی این صندوق‌ها در میان مردم اکوسیستم دانش‌بنیان را مردمی‌تر و نقش دولت را از حامیان مالی تبدیل کرد، اما دخالت‌های آسیب‌زننده آن در این اکوسیستم باید حذف شود. وی افزود: برای مثال، صندوق نوآوری و شکوفایی باتوجه به بودجه‌هایی که دارد، می‌تواند تعداد زیادی از شرکت‌های دانش‌بنیان را پوشش دهد، اما به‌دلیل رسوخ فرآیندهایی که ناشی از تصمیمات غلط دولتی است، معمولا بودجه‌ها به‌سختی به دانش‌بنیان‌ها تعلق می‌گیرد، چرا که همه‌چیز به‌نظر مدیر مربوطه وابسته است و این روند براساس نظر شخصی و نه استانداردهای حمایتی جلو می‌رود.

> جمع‌آوری سرمایه‌ها و حمایت‌های مردمی از اکوسیستم دانش‌بنیان باید طبق یک ساختار نظام‌مند جلو برود که در بطن آن از حمایت‌های دولتی برخوردار باشد

قانون جهش دانش‌بنیان، یک گام مهم

یکی از سیاست‌های کلان اقتصادی، افزایش سرمایه‌گذاری در راستای گردش پول به‌منظور افزایش تولید داخلی است. سیاوش صمیمی، مدیر طراحی و توسعه ابزارهای سرمایه‌گذاری صندوق نوآوری و شکوفایی در گفت‌وگو با صمت بااشاره به رفع موانع سرمایه‌گذاری بانک‌ها در اکوسیستم دانش‌بنیان گفت: تاکنون روال اصلی در خدماتی که بانک‌ها به شرکت‌های دانش‌بنیان می‌دادند، این‌گونه بود که آنها نمی‌توانستند سرمایه‌گذاری و مشارکت داشته باشند، نه در این حوزه، نه در سایر حوزه‌های غیربانکی؛ بنابراین، تنها تسهیلات با نرخ‌های ترجیحی و صدور ضمانتنامه و به‌طورکلی ابزارهای مبتنی بر بدهی، موضوع تعامل سه‌طرفه بانک‌ها، صندوق نوآوری و شکوفایی و شرکت‌های دانش‌بنیان بود. روش تعامل نیز به این صورت بود که صندوق نوآوری و شکوفایی بخشی از منابع پولی خود را در حساب جاری برای مدتی معین و در عوض بانک مربوطه تسهیلات با نرخ‌های کمتر در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان قرار می‌داد یا الزام به مسدودی حساب را برای آن شرکت مرتفع می‌ساخت و نظایر آن.

وی افزود: منع بانک‌ها از سرمایه‌گذاری در حوزه‌های غیربانکی در قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴ اتفاق افتاده بود و آنها اجازه سرمایه‌گذاری در هیچ حوزه غیربانکی اعم از اینکه ساختمان و راهسازی باشد یا صنایع تولیدی را نداشتند که البته همچنان هم این اجازه را ندارند و به‌لحاظ اقتصادی به‌طورکامل هم منطقی است، اما طبق ماده ۱۸ قانون جهش تولید دانش‌بنیان (مصوب اردیبهشت امسال)، این اجازه به بانک‌ها داده شد که در طرح‌های دانش‌بنیان را سرمایه‌گذاری کنند، با این شرط که به‌طورحتم با همراهی و مشارکت صندوق نوآوری و شکوفایی این اتفاق بیفتد. این روند که تا چندی پیش از سوی بانک مرکزی به‌عنوان تخلف بانک‌ها در نظر گرفته می‌شد، با تصویب قانون و البته پس از ابلاغ سازکارهای اجرایی آن به‌عنوان فعالیت قانونی بانک‌ها تلقی خواهد شد. به‌گفته مدیر طراحی و توسعه ابزارهای سرمایه‌گذاری صندوق نوآوری و شکوفایی، سرمایه‌گذاری بسان ارائه وام نیست که دارای نرخ باشد و شخص دریافت‌کننده پول، بدهکار و بانک تنها طلبکار باشد؛ سرمایه‌گذاری به‌معنی مشارکت و شریک شدن است، یعنی آنکه بانک و صندوق نوآوری و شکوفایی منابع مالی در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان یا نوآور و فناور فعال در حوزه اقتصاد دانش‌بنیان قرار می‌دهند و در عوض، سهام آن شرکت را در اختیار می‌گیرند و عضوی از سهامداران می‌شوند، با همان حق و حقوق اعلامی در قانون تجارت. سیاوش صمیمی ادامه می‌دهد: در سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاران که در اینجا بانک‌ها و صندوق نوآوری و شکوفایی هستند، با کارآفرینان و سایرین شراکت دارند و همگی در سود و زیان متناسب با سهام در اختیار شریک هستند؛ البته ذکر این نکته هم ضروری است که این سرمایه‌گذاری به‌صورت‌مستقیم اتفاق نمی‌افتد و از طریق نهادهای واسط مثل صندوق‌های سرمایه‌گذاری جسورانه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک، عملیاتی خواهد شد. به‌گفته صمیمی، سازکار اجرای قانون جهش دانش‌بنیان این‌گونه است که طرح‌ها و شرکت‌های فعال در حوزه‌های اولویت‌دار، در صدر لیست سرمایه‌گذاری قرار بگیرند.

شرکت‌های نوپا هم حمایت مالی می‌شوند

صمیمی درباره سرمایه‌گذاری روی شرکت‌های نوپا و تازه‌تاسیس در اکوسیستم دانش‌بنیان گفت: بخش دیگری از سیاست‌های صندوق نوآوری و شکوفایی به حمایت از شرکت‌های کوچک‌تر و نخبگان اختصاص دارند. تاسیس ۲ صندوق نیکوکاری را مدنظر قرار دادیم که منافع به‌دست‌آمده از این ۲ صندوق، یکی به بنیاد ملی نخبگان و دیگری به صندوق نوآوری و شکوفایی می‌رسد و می‌تواند در قالب کمک‌های بلاعوض مورداستفاده قرار گیرد. از موضوعات دیگری که می‌تواند منجر به سرمایه‌گذاری در اکوسیستم دانش‌بنیان شود؛ کمک به توسعه تامین مالی جمعی است که مناسب برای شرکت‌هایی است که به‌دنبال سرمایه در گردش با دوره بازپرداخت یک‌ساله هستند. در این روند، صندوق، ضمانت شرکت متقاضی را برعهده می‌گیرد و بانک‌ها بخشی از منابع موردنیاز خود را از طریق سکوهای تامین مالی جمعی تامین می‌کنند.

شرکت‌های هدف، اولویت‌بندی می‌شوند

وی بااشاره به روند اختصاص این نوع منابع به شرکت‌های دانش‌بنیان گفت: برای اجرایی‌سازی این سرمایه‌گذاری‌ها و تفاهمنامه‌های منعقدشده در سال‌های گذشته، منابع موردتفاهم از طریق نهادها و ابزارهای تعریف‌شده به شرکت‌های دانش‌بنیان یا شرکت‌های فعال در حوزه دانش‌بنیان تخصیص می‌یابد. شیوه ارزیابی و تصمیم‌گیری برای تخصیص هم، مطابق اصول حاکمیت شرکتی نهادهای سرمایه‌گذاری یا قوانین بالادستی است، اما به‌هرحال با تزریق منابع تجمیع‌شده پیرو این تفاهمنامه‌ها که رقم آن بالغ بر ۴۰ هزار میلیارد تومان است و به‌مرور جمع‌آوری و تشکیل می‌شود، به زیست‌بوم نوآوری و دانش‌بنیان کشور، بازیگران عرضه‌کننده منابع بیشتر می‌شوند و شانس شرکت‌ها در تامین و کسب منابع مالی افزایش می‌یابد. در این شرایط، به‌طورطبیعی شرکت‌های توانمند و با چشم‌انداز رشد بهتر، زودتر از این خدمات بهره‌مند خواهند شد.

سخن پایانی

سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه شاهد طیف گسترده‌ای از مشکلات هستند، به‌همین‌دلیل باید یک نهاد حاکمیتی وجود داشته باشد که به‌عنوان هماهنگ‌کننده رابط این‌دو قرار گیرد و این ۲ گروه را به زبان مشترک در سازمانی واحد که سازمان بورس باشد، برساند. گفتنی است، این نهاد می‌تواند صندوق نوآوری و شکوفایی که نهادی برای تامین سرمایه اکوسیستم دانش‌بنیانی در کشور است، باشد. در حال حاضر، نبود زبان مشترک میان استارت‌آپ‌ها، بزرگ‌ترین مسئله پیش‌روی سازمان بورس برای فعالیت استارت‌آپ‌ها هستند.

یادداشت

رانت چالش بزرگ سرمایه‌گذاری

امیرحسین برنابی ـ فعال در زمینه تجاری‌سازی تولیدات دانش‌بنیان

برخی از فعالان اقتصادی معتقدند در ایران بستر لازم برای سرمایه‌گذاری وجود ندارد و البته این امر به قدرت بسیار کم بخش خصوصی برمی‌گردد. به‌عبارت دقیق‌تر، درآمد و پول از جیب مردم بیرون نمی‌آید،بلکه از چاه‌های نفت که منبعی خدادادی است، خارج می‌شود. به‌همین‌دلیل، اقتصاد نفتی نمی‌گذارد سرمایه‌گذاری راه خودش را برود. همچنین، فرهنگ کارآفرینی و تعامل با فناور و سرمایه‌گذار در کشور ما جا نیفتاده است. در واقع، مدیران اجرایی آموزش لازم برای سرمایه‌گذاری روی یک کار جدید را ندیدند و اصلا فرآیند ارزش‌گذاری در مسیر تجاری‌سازی صورت نمی‌گیرد.

هر محصول فناورنه‌ای که دانش‌بنیان‌ها تولید می‌کنند، محصولش دارای ارزشی است، اما زیرساخت‌های تجاری‌سازی در کشور ما وجود ندارد. معمولا با روش‌های قدیمی ازکارافتاده، محصولات دانش‌بنیان‌ها را ارزش‌گذاری می‌کنند که اصلا استانداردهای امروزی را ندارند. از اساس زیرساخت ارزش‌گذاری به‌ویژه برای دارایی‌های نامشهود در کشور وجود ندارد. از طرفی، همکاری‌های دولتی هم زمینه رشد و توسعه دانش‌بنیان‌ها را فراهم نمی‌کند؛ چرا که بارها و بارها ثابت شده است که دولت برای کیفیت محصول پول نمی‌دهد و خودش راه را برای تقلب باز می‌گذارد و حتی اجبار می‌کند. وقتی مدیران بازرگانی تصمیم‌گیر نهایی خریدها هستند و چون تامین مالی کافی نمی‌شوند، می‌خواهند از مسیر رانت به این اهداف دست پیدا کنند، چگونه می‌توان از سرمایه‌گذاری حرف زد؛ ابتدا باید تغییر بزرگ نگرشی در لایه مدیران میانی انجام شود. خوشبختانه داستان‌های موفقی می‌توان از سرمایه‌گذاری روی شرکت‌های دانش‌بنیان روایت کرد. معمولا این شرکت‌ها در زمینه فناوری‌های نرم نظیر فناوری اطلاعات فعالیت می‌کنند. با نگرش نقادانه می‌فهمیم که مشکلات مربوط به سرمایه‌گذاری در کشور قابل‌حل هستند، اما آن روندی که اجازه ورود سرمایه‌گذاران به دنیای نوآوری را نمی‌دهد، شرایط سیاسی اقتصادی و اجتماعی حاکم در کشور است که ریسک سرمایه‌گذاری را بسیار بالا می‌برد و نمی‌گذارد که فرآیند تجاری‌سازی و سرمایه‌گذاری شکل بگیرد. امروزه در کشور سرمایه‌گذاران توانایی پیش‌بینی حداقلی هم برای ورود به عرصه دانش‌بنیان‌ها را ندارند و همین انگیزه‌ای برای سرمایه‌گذاری باقی نمی‌گذارد وگرنه مشکلات موجود جهانشمول و قابل‌حل است.

امروزه در ذهن سیاست‌گذاران نگرش توسعه‌ای به اکوسیستم دانش‌بنیان از راه سرمایه‌گذاری وجود ندارد. ناگفته نماند که کرونا و تحریم باعث شد که کمی به دانش‌بنیان توجه شود. به‌عبارت دیگر، تحریم و کرونا برای هر قشری هم که آسیب‌زا بود، برای دانش‌بنیان‌ها به‌دلیل توجه مدیران دولتی به محصولات آنها رویکردهای مثبت داشت.

در این میان، افرادی هم هستند که فرصت‌های سرمایه‌گذاری را به‌خوبی شناسایی می‌کنند و در این مسیر برنده می‌شوند و می‌دانند که چه نوع از محصول نوآورانه موردنیاز مردم با شرایط فعلی خواهد بود. برای مثال پلتفرم‌هایی که در حوزه خدمات جمعی تولید شده‌اند یا اپ‌هایی که به‌عنوان بازار فروش آنلاین شناخته می‌شوند؛ نمونه‌ای از موردهای موفقی است که سرمایه‌گذاری روی آنها در کشور جواب داده است. برخی نیز معتقدند به‌دلیل بی‌ثباتی سیاست‌ها و نبود نگاه مسالمت‌جویانه با فناوری در بدنه تولید، سرمایه‌گذاری در این اکوسیستم را شبیه یک سراب کرده است. در واقع، فناوری‌گریزی در نهادهای گوناگون دولتی موج می‌زند. همچنین، گریز ذاتی صنایع کشور از فناوری‌های نوین، باعث شده است که دانش‌بنیان‌ها نتوانند تمام توان بالقوه خود را بالفعل کنند.

یادداشت

صنعت موتورسیکلت و قانون پیچیده هوای پاک

بهمن ضیاءمقدم
دبیر انجمن صنعت موتورسیکلت ایران

یکی از مشکلات تولیدکنندگان موتورسیکلت، مربوط به قانون هوای پاک است. این صنعت از سال ۱۳۹۷ به بعد که قانون هوای پاک اجرا شد، در تامین گواهی اسقاط مشکلات زیادی داشت.

در نهایت پس از چند ماه، از سوی سازمان حفاظت محیط‌زیست از واحد حقوقی دفتر ریاست‌جمهوری، موافقت استفاده از برگه معادل خودرو برای واحدهای تولیدکننده موتورسیکلت گرفته شد و حالا از برگه معادل استفاده می‌شود که البته افزایش نرخ قابل‌توجهی داشته و این افزایش نرخ ازسوی مراکز اسقاط، فشار زیادی به تولیدکننده وارد کرد.

یکی از اهداف قانون هوای پاک این بود که موتورسیکلت‌ها و خودروهای فرسوده جمع‌آوری و موتورسیکلت و خودرو نو تولید و شماره‌گذاری شوند که عملا این اتفاق نیفتاد.

در ماده ۸ قانون هوای پاک اعلام شده بود، مالکان موتورسیکلت‌ها و خودروها موظفند پس از رسیدن وسیله نقلیه آنها به سن فرسودگی، نسبت به از رده خارج کردن و اسقاط آنها اقدام کنند. این تاکید برای مالکان بوده، اما متاسفانه به‌دلایلی، ماده ۸ را باطل کردند. حالا باوجود اینکه دیگر سن فرسودگی نداریم، تکلیف از روی دوش مالک برداشته و بر عهده تولیدکننده گذاشته شد.

در ماده ۱۰ نیز آمده بود برابر هر موتورسیکلت نو شماره‌گذاری‌شده باید یک موتورسیکلت از رده خارج شود که ما تاکنون از برگه معادل استفاده کرده‌ایم و با یک برگه اسقاط خودرو می‌توانستیم ۷ موتورسیکلت نو شماره‌گذاری کنیم.

در ماده ۱۲ قانون هوای پاک هم آمده بود که تولیدکنندگان باید در یک دوره سه‌ماهه، ۱۰ درصد تولیدات‌شان را به تولید موتورسیکلت‌های برقی اختصاص دهند که این هم به‌نوعی غیرقانونی بود، زیرا نمی‌توان به تولیدکننده تکلیف کرد چه موتوری تولید کند و تولید بستگی به بازار تقاضا دارد. اگر بازار تقاضا، موتورسیکلت برقی را بپذیرد، برای تولیدکننده فرقی ندارد؛ می‌تواند ۱۰۰ درصد تولیدش را برقی کند، اما زمانی که شرایط فراهم بوده و تولیدکننده تقاضایی برای این محصول داشته باشد.

واقعیت این است که از سال ۱۳۹۷ تاکنون، بخش زیادی از موتورهای برقی که تولید شده در انبار کارخانجات باقی مانده، چراکه موتورسیکلت بیشتر توسط قشر ضعیف برای کسب درآمد استفاده می‌شود و موتورسیکلت برقی جوابگوی کار آنها نیست. حداکثر پیمایش موتورسیکلت‌های برقی زیر ۱۰۰ کیلومتر است و شارژ مجدد آنها ۸ ساعت زمان می‌برد. از یک سو این مسئله باعث شد استفاده از موتورسیکلت برقی کم شود و از سوی دیگر، طبق قانون هوای پاک، تکلیف شده بود کارخانجات تولیدکننده موتورسیکلت ۱۰ درصد تولیدشان را به تولید برقی‌ها اختصاص دهند؛ در غیر این صورت برای شماره‌گذاری یک موتورسیکلت نو باید ۳ برگه گواهی اسقاط ارائه دهند.

این قانون، مهر ۹۷ ابلاغ و یک آبان ۹۷ اجرا شد؛ یعنی تا اجرا فقط یک روز فاصله وجود داشت. فرصتی برای آمادگی به تولیدکننده ندادند و قابل اجرا بودن یا نبودن آن بررسی نشد که در نهایت این تصمیمات کارشناسی‌نشده مشکلاتی را ایجاد کرد. این قانون بسیار پیچیده بود که قابلیت اجرا نداشت، اما صنعت موتورسیکلت درگیر آن شد.

در نهایت این‌گونه شنیده شد که باید یک‌چهارم تولید، برگه گواهی اسقاط ارائه شود؛ یعنی با هر گواهی اسقاط موتورسیکلت، ۴ موتورسیکلت نو و با هر برگه اسقاط خودرو، ۲۸ موتورسیکلت نو شماره‌گذاری خواهد شد.

هنوز این قانون ابلاغ نشده، اما شنیده‌ها حاکی از این است که در شورای نگهبان تایید شده که یا باید این اتفاق بیفتد یا اینکه تولیدکننده معادل یک‌ونیم درصد نرخ محصول را پرداخت کند تا درآمدهای به‌دست آمده از این بخش، صرف جمع‌آوری موتورسیکلت‌های فرسوده شود.

به‌نظر من، روش دوم به نفع تولید است، چون برگه اسقاط خودرو گران‌تر تمام می‌شود. حتی اوایل امسال، نرخ برگه اسقاط به ۲۵ میلیون تومان هم رسیده بود که توجیهی نداشت و فقط روی کاغذ بود.

ظرفیت تولید موتورسیکلت در کشور بالاست و تولید داخل توان پاسخگویی به نیازهای بازار را دارد. امسال به چند علت در بازار موتورسیکلت شاهد افزایش تقاضا بوده‌ایم؛ از یک سو نوسانات نرخ ارز باعث شده فروشندگانی که حتی تقاضا هم ندارند، برای دپو محصول، اقدام به خرید موتورسیکلت کنند و از سوی دیگر، باتوجه به افزایش چندبرابری نرخ خودرو، گرانی قطعات، وضعیت ترافیک و... برخی از مردم به خرید موتورسیکلت گرایش پیدا کرده و به متقاضیان این بازار افزوده شده‌اند.

اینکه آلایندگی موتورسیکلت را ۷ تا ۸ برابر خودرو می‌دانند، کارشناسانه نیست و البته در بین موتورسیکلت‌ها بیشترین میزان آلودگی را موتورسیکلت‌های کاربراتوری ایجاد می‌کنند که راه‌حل دارد و دولت می‌تواند حمایت کند و تسهیلات ویژه‌ای به دارندگان موتورسیکلت‌های کاربراتوری اختصاص دهد تا بتوانند موتورسیکلت‌های خود را انژکتوری کنند که آلایندگی کمی دارد.

امسال محصولی از خط تولید خارج نمی‌شود

گروه صنعتی ایران خودرو اعلام کرد که نوع و تیراژ محصولات تولیدی براساس برنامه بازاریابی و فروش تعیین می‌شود و در سال جاری برنامه‌ای برای توقف تولید محصولی در دستور کار ندارد.

به گزارش خبرخودرو، گروه صنعتی ایران خودرو اظهار کرد: نوع و تیراژ محصولات تولیدی براساس برنامه بازاریابی و فروش تعیین می‌شود و در سال جاری برنامه‌ای برای توقف تولید محصولی در دستور کار قرار ندارد.

به گزارش خبرخودرو، پس از انتشار فهرست تولیدات خودروسازان در خردادماه امسال و آمار تجمعی از ابتدای سال تا پایان خردادماه، آمار تولید برخی محصولات گروه صنعتی ایران خودرو نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهشی و برخی دیگر نیز افزایشی بوده است.ایران خودرو تاکید کرده، نوع و تعداد خودروهای تولیدی براساس برنامه بازاریابی و فروش بوده و بر همین اساس، در ماه‌های آینده سال نیز این آمار دستخوش تغییرات خواهد شد.

این خودروساز عنوان کرده، در سال جاری هیچ برنامه‌ای برای توقف تولید محصولی در دستور کار قرار ندارد و تولید خودروها براساس سفارش و خرید مشتریان ادامه خواهد داشت.گفتنی است، طبق جدول آمار تجمعی تولید خودرو توسط وزارت صمت منتهی به خرداد، گروه صنعتی ایران خودرو با تولید حدود ۱۲۸ هزار دستگاه خودرو در بخش سواری، رشد قابل قبولی نسبت به سال گذشته به ثبت رسانده است. برنامه تولید محصولات طبق برنامه‌ریزی بازاریابی و فروش ایران خودرو به‌صورت ماهانه تعیین و در دستور کار قرار می‌گیرد.

جایگاه صنعت خودرو در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ بررسی شد

هدف‌گذاری برای نرسیدن

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

براساس سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ صنعت خودرو برای دستیابی به جایگاه نخست منطقه، رتبه پنجم آسیا و رتبه یازدهم در جهان با تکیه بر توسعه رقابت‌پذیری، هدف‌گذاری شده است. تحقق اهداف یادشده در ۳ بخش قابل پیگیری است که شامل تولید سالانه ۳ میلیون دستگاه خودرو، صادرات یک میلیون خودرو و بومی‌سازی پلتفرم‌های تولید خودرو می‌شود. در حالی‌که تنها ۲ سال تا پایان اعتبار سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ باقی مانده، میزان تحقق اهداف این برنامه، مهم‌ترین سوال کارشناسان است. سند چشم‌انداز با برنامه‌ریزی ۲۰ساله قرار بود در قالب ۴ برنامه پنج‌ساله توسعه، اقتصاد ایران را به جایگاه‌های یادشده برساند که شواهد حاکی از عقب‌ماندن از اهداف این برنامه بلندمدت است. بسیاری از اهداف بالادستی محقق نشده که کارشناسان علت اصلی این امر را عدم‌بازنگری در اهداف این برنامه بلندمدت می‌دانند. این گروه معتقدند برای تحقق اهداف بلندمدت باید استراتژی‌های جایگزین و رویکرد بازنگرانه داشته باشیم که متاسفانه چنین سازکاری در سند چشم‌انداز دیده نمی‌شود. صمت در این گزارش به بررسی میزان تحقق اهداف صنعت خودرو در سند ۱۴۰۴ پرداخته است. با ما همراه باشید.

عکس: صمت

به‌دلیل محدودیت ناشی از تحریم‌ها نمی‌توانیم استانداردهای بین‌المللی تولید خودرو را به‌طور رسمی دریافت کنیم

صنعت خودرو در مسیری متفاوت

صنعت خودرو کشور فاصله زیادی با اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ دارد و مسیری متفاوت را در پیش گرفته است. بعد از تدوین این برنامه بلندمدت صنعت خودرو ما تغییرات بسیاری داشته که بر میزان تحقق اهداف سند ۱۴۰۴ تاثیرگذار بوده است. از یک سو ظرفیت بازار خودرو ایران به‌دلیل کاهش قدرت خرید مردم، افت محسوسی داشته که این موضوع در بررسی آمار تحویل خودروها به‌ویژه در چند سال گذشته، کاملا مشهود است؛ هرچند در دو سال اخیر، تقاضاهای زیادی به این بازار وارد شده‌اند که عمدتا به‌دلیل کاهش ارزش پول ملی و تغییر وضعیت خودرو به یک کالای سرمایه‌ای رخ داده و همین نیز وضعیت خاصی را بر بازار و صنعت خودرو ما حاکم کرده است.

از سوی دیگر، تمرکز بر شعار داخلی‌سازی حداکثری، آهنگ بروزسازی خودروهای بومی را کند کرده و این موضوع مانع اصلی حضور گسترده در بازارهای صادراتی شده است. تولید سالانه ۳ میلیون خودرو و صادرات حدود یک میلیون دستگاه از این تعداد بدون‌شک صنعت خودرو ما را از هر گونه تامین ارزی بی‌نیاز می‌کرد و حتی موجب درآمدزایی ارزی برای کشور می‌شد، اما واقعیت این است که حتی در وقت‌اضافه هم دستیابی به این آمار بسیار بعید به‌نظر می‌رسد و نیازمند ارتباط سازنده با جهان در حوزه خودرو است. در کل به‌نظر می‌رسد در شرایط کنونی با نگاهی واقع‌گرایانه مبتنی بر نوع ارتباط سیاسی و اقتصادی با کشورهای منطقه و جهان باید سند جدیدی تنظیم شود و مسیر حرکت به سمت آن بیش از سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ زیر ذره‌بین، کنترل‌شده و مبتنی بر برنامه‌ریزی با در نظر گرفتن سخت‌ترین شرایط باشد.

اهدافی که محقق نمی‌شود

محمدحسین پروانه، کارشناس حوزه خودرو درباره میزان تحقق اهداف صنعت خودرو در سند ۱۴۰۴ به صمت گفت: در سند ۱۴۰۴ برای صنعت خودرو، تولید سالانه ۳ میلیون خودرو و صادرات یک میلیون دستگاهی یا حدود ۳۰ درصدی هدف‌گذاری شده، اما در بخش تولید خودرو در نهایت تا پایان برنامه در سال ۱۴۰۴ کمتر از ۵۰درصد اهداف این سند محقق خواهد شد. یکی از دلایل محقق نشدن بخش زیادی از اهداف این سند چشم‌انداز به زمان تدوین آن برمی‌گردد. سند ۱۴۰۴ زمانی تدوین شد که کشور تحریم نبود و در صنعت خودرو به‌طور خاص شرکای خارجی با ما همکاری می‌کردند و به‌نوعی کارها پیش می‌رفت، اما وقتی شرایط کشور تغییر کرد و ما شاهد اعمال تحریم‌ها بودیم در اهداف و استراتژی‌های این برنامه بازنگری نشد.

در ادامه این روند و با شدت گرفتن تحریم‌های بخش صنعت، چالش‌های جدی برای صنعت خودرو کشور ایجاد شد که آن را از مسیر تحقق اهداف از پیش‌تعیین شده، دورتر کرد. در واقع جایی که نیاز بود اهداف این صنعت باتوجه به وضعیت خاصی که برای کشور ایجاد شده بود، اصلاح یا جایگزین شود این اقدام انجام نشد و این‌گونه است که در حالی که زمان زیادی تا پایان برنامه نمانده، کمتر از ۵۰ درصد اهداف صنعت خودرو در این سند محقق شده که سطح قابل‌قبولی نیست.

این کارشناس صنعت خودرو با اشاره به اینکه بعید است در ۲ سال باقیمانده در تحقق اهداف این سند شاهد اتفاق خاصی باشیم، اظهار کرد: وزارت صنعت، معدن و تجارت در این مدت تلاش‌های زیادی کرده و می‌کند؛ هرچند تاکنون نتیجه چشمگیری را در تحقق اهداف برنامه ۱۴۰۴ شاهد نبوده‌ایم.

هدف صادرات یک میلیون خودرو

وی افزود: یکی دیگر از اهداف صنعت خودرو، تحقق صادرات یک میلیون خودرو در سال است که اگر بخواهیم این هدف محقق شود باید جدا از زیرساخت‌های صنعت و توان تولید، مواردی مانند نقل‌وانتقالات و استانداردها را هم در نظر بگیریم. از یک سو تاکنون در زمینه استانداردها به‌طور جدی با کشورهای دیگر وارد مذاکره نشده‌ایم تا استانداردهای خودرویی ما برای آنها پذیرفته شود و از سوی دیگر، به‌دلیل محدودیت‌های مربوط به تحریم‌ها نمی‌توانیم استانداردهای بین‌المللی را به‌طور رسمی دریافت کنیم. در زمینه نقل‌و انتقالات مالی هم مشکلاتی داریم که مسیر صادرات خودرو را برای ما بسیار پیچیده کرده است. ضمن اینکه ارائه خدمات لیزینگ در کشورهای دیگر برای ما امکان‌پذیر نیست.

پروانه در ادامه با اشاره به اینکه بسیاری از موارد هم از حیطه اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت خارج است، گفت: واقعیت این است که برخی از اقدامات مربوط به حاکمیت بوده و در حوزه اختیارات وزارت صنعت، معدن و تجارت نیست. تمام این موارد و مشکلاتی که طی این مدت به‌طور خاص کشور با آنها درگیر شد، دست به‌دست هم دادند تا در نهایت درصد کمی از اهداف سند ۱۴۰۴ در صنعت خودرو آن هم در سطح بسیار ضعیفی محقق شود. این کارشناس حوزه خودرو در جمع‌بندی دلایل محقق نشدن اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، ادامه داد: در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ علاوه بر اینکه خود سند در شرایط غیرتحریمی نوشته و تدوین شده، ملاحظات فنی هم موردتوجه قرار نگرفته است. ضمن اینکه اهداف در این برنامه، در قالب اهداف کلی بوده و در جزئیات نقشه، راهبردها مشخص نیست که می‌توان گفت یکی از دلایل بسیار مهم دور از دسترس بودن اهداف این سند است. به‌نوعی می‌توان گفت اینکه اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ بسیار کلی هستند و راهبردها تفکیک نشده‌اند، آنها را دور از دسترس کرده است.

پروانه درباره بومی‌سازی پلتفرم‌های تولید خودرو به‌عنوان یکی از اهداف مهم صنعت خودرو در سند ۱۴۰۴ نیز اظهار کرد: درباره بومی‌سازی پلتفرم‌ها، قدری مسئله متفاوت است. پلتفرم‌های گوناگونی مانند پلتفرم موتور، گیربکس و... در کشور تا حد خوبی داخلی‌سازی شده، اما اینکه این پلتفرم‌ها دیگر در کشور مادر استفاده نمی‌شوند و خودروسازی‌های جهان، از فناوری‌های بسیار جدیدتری بهره می‌برند، جای تامل دارد.

در واقع این راهبرد که پلتفرمی که کشورهای دیگر تولید و استفاده کرده‌اند را داخلی‌سازی کنیم، راهبرد درستی نیست، چون زمان صرف می‌شود تا داخلی‌سازی انجام شود و طی این فاصله زمانی آن پلتفرم از استانداردهای روز فاصله می‌گیرد.

گفتنی است به لحاظ طراحی پلتفرم نیز اقدامات جدی در کشور انجام نشده است. اصولا به‌دلیل تحریم و مهم‌تر از آن، مدیریت صنعتی بسیار نادرست، نتوانسته‌ایم در این بخش موفق باشیم و گام‌های چشمگیری برداریم.

این کارشناس حوزه خودرو در پایان با اشاره به اینکه در تحقق هدف بومی‌سازی پلتفرم‌ها هم موفق نبوده‌ایم، تاکید کرد: به‌طور کلی، اگر می‌توانستیم این شرایط را بهتر مدیریت کنیم، در داخل کشور به لحاظ فنی و تکنولوژی مشکلی نداشتیم. چالش عمده ما برای طراحی پلتفرم در داخل کشور به مشکلات مدیریتی برمی‌گردد؛ یعنی چون راهبری درست، مشخص و شفاف در صنعت ما وجود ندارد، به‌طور کامل و با ذکر جزئیات مشخص نشده که چگونه باید به این سمت حرکت کنیم.

ما به لحاظ فناوری چالش جدی نداریم و در نهایت تحریم‌ها را دور می‌زدیم تا بتوانیم بخشی از فناوری موردنیاز را وارد کنیم. به‌جرأت می‌توان گفت تاکنون برنامه مشخص و مدیریت درستی در صنعت خودرو برای تحقق اهداف بلندمدت آن نداشته‌ایم.

> پیش‌فرض‌هایی که در سند ۱۴۰۴ برای تحقق اهداف صنعت خودرو تعیین‌شده عملا با تحریم‌ها دچار چالش شد و از بین رفت

تحریم‌ها، برنامه ۱۴۰۴ را به محاق برد

میلاد بیگی، کارشناس حوزه خودرو نیز درباره میزان تحقق اهداف صنعت خودرو در سند ۱۴۰۴ به صمت گفت: واقعیت این است که به بیشتر اهدافی که برای بخش صنعت خودرو کشور پیش‌بینی شده نرسیده‌ایم که در بین عوامل گوناگونی که صنعت ما را با چالش و عقب‌ماندن از برنامه‌های توسعه مواجه کرده، مهم‌ترین عامل به اعمال تحریم‌ها برمی‌گردد. زمان کمی بعد از تدوین سند ۱۴۰۴ ما شاهد اعمال گسترده تحریم‌ها علیه بخش‌های گوناگون اقتصاد کشورمان بوده‌ایم که به‌نوعی اهداف تعیین‌شده در این برنامه را هم به محاق برد. بخش مهم این برنامه می‌توانست در دهه ۹۰ محقق شود، اما ما در دهه ۹۰ تحت‌تاثیر تحریم‌ها شرایط خاصی داشتیم و یکی از بخش‌هایی که به‌طور خاص هدف این تحریم‌ها قرار گرفت، صنعت خودرو کشور بود که در نهایت تاثیر خود را بر برنامه‌های مربوط به این صنعت، گذاشت. پیش‌فرض‌هایی که در سند ۱۴۰۴ برای تحقق اهداف صنعت خودرو تعیین شده بود، عملا با تحریم‌ها دچار چالش‌های اساسی شد و از بین رفت و در نتیجه تحقق اهداف خودرویی این سند را که در آن زمان دست‌یافتنی می‌نمود و بسیاری هم معتقد بودند شدنی است، غیرممکن و سخت کرد. بیگی با اشاره به اینکه اهداف این سند بلندمدت و مهم برای رشد و توسعه کشور، نه‌تنها در بخش خودرو، بلکه در بخش‌های گوناگون دیگر هم آن‌گونه که باید محقق نشد، ادامه داد: موضوع مهمی که درباره این سند در حال حاضر مطرح است این است که بتوانیم اهداف جدیدی را که باتوجه به شرایط کنونی کشور تعیین و تعریف شده، در سطح کلان تعریف و در استراتژی‌ها بازنگری کرده و در قالب مجموعه اهدافی خاص در زمان کم باقیمانده کمی از عقب‌ماندگی این بخش را جبران کنیم.

لزوم ایجاد اجماع در سطح حاکمیت

وی ادامه داد: باتوجه به زمان بسیار کمی که تا سال ۱۴۰۴ یعنی سال پایانی سند چشم‌انداز داریم، بهتر است اهداف میان‌مدت و بلندمدتی داشته باشیم که مسیر حرکت را برای ما مشخص‌تر و با جزئیات بیشتر بازتعریف و روشن کند. واقعیت این است که اهداف چشم‌انداز با آنچه با آنها مواجه بوده‌ایم، متفاوت است. در واقع چشم‌انداز یک رویای بین‌الاذهانی است برای اینکه همه بخش‌های حکمرانی ذیل آن به کار گرفته و بسیج شوند؛ بنابراین فقط مختص وزارت صنعت، معدن و تجارت و در حیطه اختیارات این وزارتخانه نیست و در سطح بالاتر، حتی می‌توان گفت صرفا در دست دولت نیست. با این حال، باتوجه به امکانات نظام ما و اینکه مسئله را می‌توان در قالب دولت جلو برد یا از موقعیتی مانند شروع برنامه هفتم استفاده کرد تا بین قوای مختلف همگرایی ایجاد شود و با همگرایی بتوانیم به اهدافی که برای صنعت در سطح کلان داریم، نزدیک شویم. این اهداف صرفا اهداف کمی نیستند و باید بتوانیم درباره اینکه مدل توسعه صنعت چگونه باشد، همکاری‌های بین‌المللی ما چگونه باشد و... به اجماع برسیم. واقعیت این است که تا این اجماع در سطح حاکمیتی و همراستا با سیاست‌های کلان نباشد، تحقق اهداف برنامه سخت خواهد بود.

سخن پایانی

فعالان صنعت خودرو معتقدند باوجود فرصتی کمی که تا ۱۴۰۴ باقی مانده، تحقق تمام اهداف تعیین‌شده در سند چشم‌انداز امکان‌پذیر نیست، زیرا برای رسیدن به هدف تولید ۳ میلیون خودرو و صادرات یک میلیون دستگاه و... فرصت زیادی نمانده است. علاوه بر این باتوجه به شرایط خاص کشور، اهداف پیش‌بینی شده در برنامه باید موردبازنگری قرار گیرد و از استراتژی‌های جایگزین بهره ببریم.

با توجه به ضعف‌های یادشده، در کنار محدودیت‌های ناشی از تحریم و ضعف‌های مدیریتی در صنعت کشور، تحقق اهداف صنعت خودرو در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ دور از دسترس خواهد بود.

جریمه متخلفان گرانفروشی در کاشان

معـاون برنامه‌ریزی کاشـان از اعمـال ضریب ۱۰ برابـری جریمه برای متخلفان گرانفروشی در کاشان خبر داد.

جواد مزروعی در جمع خبرنگاران ضمن تاکید بر تشـدید بازرسی‌ها در سـطح شهرستان اظهارکرد: در یکسال اخیر ۳۷۰ گشت بازرسی در زمینه تنظیم بازار اجرایی شده است.

وی بـا بیان اینکه در نتیجه این بازرسـی‌ها ۱۶۳ پرونده برای متخلفین تشکیل شده است، ابراز کرد: برخورد با گرانفروشان با جدیت ادامه دارد.

به گزارش مهر، معاون برنامه‌ریزی و توسـعه فرمانداری کاشـان تصریح کرد: امسـال بازرسـی‌های مشـترک افزایش یافته و برخـورد با متخلفان تشدید می‌شود.

وی یادآور شـد: میزان ضریب جریمه برای تخلفات گرانفروشی و مسائل بهداشـتی ۱۰ برابـر خواهد بود که به‌عنوان مثال جریمـه تخلفی که قبلاً یک‌میلیون تومان بوده امسال ده میلیون تومان محاسبه خواهد شد.

مزروعی در ادامه افزود: درج نرخ و عدم ارائه فاکتور همانند قبل مشمول جریمه شده و با متخلفین بر اساس قانون برخورد و جریمه صورت می‌گیرد.

وی خاطر نشـان کرد: صاحبان صنوف و بازاریان در کنار مردم و مسئولان به‌منظور تحقق شـعار سـال و در مهـار تورم مدیریت شهرسـتان را یاری کنند.

معاون برنامه‌ریزی فرمانداری کاشان تاکید کرد: در حوزه تأمین نیازهای معیشتی و امنیت غذایی مردم همه مجموعه دستگاه‌های شهرستان کاشان در تلاش هستند تا بیشترین رضایت برای مردم حاصل شود.

مدیر کل صنعت، معدن و تجارت استان زنجان خبر داد

امتیاز بهره‌برداری از پسماند روی زنجان تمدید شد

فروش پسـماند روی انبار شـده در شـهرک تخصصی زنجان بعد از سال‌ها کش و قوس قضایی میان دولت و بخش خصوصی به‌زودی آغاز می‌شود. از حدود ۲ سال پیش بر اساس رای دیوان‌عالی کشور مالکیت این پسماند به دولت تفویض شده و صرف عواید آن به نفع مردم اسـتان زنجان به دغدغه مسـئولان بدل شده است. مدیر کل سازمان صمت استان زنجان با بیان اینکه منابع حاصل از فروش پسماند شهرک تخصصی روی زنجان به استان اختصاص می‌یابد گفت: امتیاز بهره‌برداری از پسماند روی زنجان تمدید شد.

بر اسـاس نمونه‌گیری‌های انجام شده عیار روی این پسماندها ۱.۵۲ درصد و عیار سرب آن ۱.۸ درصد است

دفع پسماندهای شهرک روی زنجان

از حدود ۲ سـال پیش قرار شد پسماندهای واحدهای مسـتقر در شـهرک صنعتـی روی زنجـان در محدوده این شـهرک دپو نشـود، از این رو محـل دیگری در ۵۵ کیلومتری شـهر زنجان برای انتقال این پسماندها تعیین شد و اکنون نیز پسماندها به این محل جدید انتقال داده می‌شود. اما این تمام ماجرای پسماند روی زنجان نبود، در سال‌های اخیر وقتی مشخص شد که پسماندهای دپوشده دارای مواد و عناصر ارزشـمندی است، اختلاف بین دولت و بخـش خصوصی بر سـر تملک آن آغـاز و موضوع در نهایت بـه مراجع قضایی ارجاع داده شـد. با فناوری‌های توسعه‌یافته، عیارهای موجود در پسماندها، همچنان آن را به‌عنوان کالایی قابل استحصال و فرآوری مورد توجه قرار داد تا اینکه پس از چند سـال کشمکش و جدال دولت و بخش خصوصی بر سـر مالکیت پسـماند روی انبار شده در شـهرک صنعتی تخصصی روی زنجان، بالاخره با رأی دستگاه قضا مالکیت آن به دولت واگذار شد.

مدیر کل سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان از تمدید زمان ارسـال پیشنهاد نرخ برای مزایده واگذاری امتیاز برداشـت و فروش پسـماند روی زنجان تا ۲۳ تیر خبـر داد و گفت: کلیه شـرایط، قراردادها، پیوسـت‌های قرارداد، فراخـوان آگهی، نحوه اخـذ ضمانتنامه‌ها، نحوه ورود، در سـامانه سـتاد به طور کامل و شفاف بارگذاری شـده اسـت تا کلیه متقاضیان بتوانند با کسب اطلاعات کامل در این مزایده شـرکت کنند و در نهایت به بالاترین درصد پیشنهادی با بالاترین امتیاز صلاحیت فنی و مالی واگذار می‌شود.

بـه گزارش خبرنگار صمت از اسـتان زنجـان، مجید گلشـنی با بیان اینکه طبق برنامه پیشـین ۱۹ تیر برای بازگشـایی پاکت‌های برگزاری مزایده «امتیاز بهره‌برداری از پسـماند روی زنجـان» درنظر گرفته شـده بود که با تمدید زمان ارسـال مـدارک متقاضیـان، ۲۶ تیر برنده مزایده اعلام خواهد شد.

مدیرکل سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان، ظرفیت انبار پسماند روی را ۹ میلیون و ۹۸۵ هزار و ۵۷۷ تـن عنوان کرد و گفت: بر اسـاس نمونه‌گیری‌های انجام شده، عیار روی این پسماند ۱.۵۲ درصد و عیار سرب آن ۱.۸ درصد است. وی تاکید کرد: ۱۰۰ درصد منابع حاصل از فروش پسـماند شهرک تخصصی روی زنجان به استان اختصاص می‌یابد.

گلشـنی با بیان اینکـه تاکنـون ۱۲۳۸ پروانه فعالیت واحـد اقتصادی بـا اختصـاص ۲۲ هزار میلیـارد تومان سرمایه‌گذاری در استان صادر شده گفت: ۴۸ هزار و ۵۰۰ نفر اشـتغالزایی در بخش صنعت و معدن وجود دارد. وی به صدور ۲ هزار و ۲۷۱ مورد جواز تاسیس واحد اقتصادی نیز اشـاره کرد و گفت: حجم سرمایه‌گذاری این واحدها ۱۰۶ هزار میلیارد تومان اسـت و تنها ۱۵ تـا ۲۰ درصد جوازهای تاسـیس، منتج به صدور پروانه بهره‌برداری می‌شود.

ثبت ۴۴۷ معدن در کاداستر

مدیرکل سازمان صمت زنجان با اشاره به اینکه ۴۴۷ فقره معدن در سـامانه کاداستر صمت ثبت شـده اسـت گفت: از این تعداد ۳۷۴ مورد از معادن نیز بهره‌برداری قرار گرفته‌اند.

وی استخراج اسمی معادن را ۱۴ میلیون تن ذکر کرد و ادامه داد: ۴۵۲ میلیارد تومان هزینه اکتشاف است.

گلشـنی با اشـاره به هدف‌گذاری ۱۰.۹ درصدی برای رشـد صنعت و معدن اسـتان اضافه کرد: برای رسـیدن بـه این رقم بایـد ۱۳ هزار و ۵۰۰ میلیـارد تومان جذب سرمایه‌گذاری داشته باشیم.

برقراری توازن سرمایه‌گذاری

ایـن مسـئول بـا تاکیـد به‌ضـرورت برقـراری توازن سـرمایه‌گذاری در مناطـق مختلف اسـتان ادامـه داد: درحال‌حاضر در شـرق اسـتان نیاز به نیروی کار داریم، درحالی‌که در جنوب استان نرخ بیکاری بالاست. بنابراین با رعایت توازن در سـرمایه‌گذاری منطقه‌ای می‌توان این مشکل را رفع کرد. وی همچنین از ارائه تسهیلات دولتی به متقاضیان سرمایه‌گذاری در مناطق محروم خبر داد.

دانش‌بنیان‌ها تسهیلات می‌گیرند

مدیـر کل سـازمان صمت اسـتان زنجان با اشـاره به تخصیص تسـهیلات به دانش‌بنیان‌هـای فعال در بخش صنعـت و معـدن تصریح کرد: براسـاس سیاسـت‌های حمایتـی از سـرمایه‌گذاران اسـتان اسـت، متقاضیـان سـرمایه‌گذاری در بخـش مصـارف آب که بـا تکیه بر دانش در این مسـیر گام بردارند مـورد حمایت قـرار می‌گیرنـد و همچنین پروژه‌های سرمایه‌گذاری که به رشد زنجیره ارزش و رونـق حلقه‌های تولید منجر شـود نیـز از اولویت‌های حمایتی سـازمات صمت استان قرار دارند. گلشنی با تاکید بر حمایت سـازمان از دانش‌بنیان‌هـا گفـت: تاکنـون درخصـوص شناسایی و استفاده از ظرفیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان غفلت کرده‌ایم و لیسـت جامعی درباره فعالان این حوزه احصاء نشـده است. گلشـنی ادامه داد: حدود ۵۳ شرکت دانش‌بنیان در حوزه صنعت و معدن فعال است و به‌تازگی این امر در سـازمان احصاء شده است. این مسئول خاطر نشـان کرد: صنـدوق نوآوری و تحقیقـات مکلف به ارائه تسهیلات به شرکت‌های دانش‌بنیان بوده و استان زنجان در درخواست تسهیلات از این صندوق رتبه اول را دارد.

گلشـنی با بیـان اینکه حـدود ۵۰ درصد تسـهیلات درخواسـتی از این صندوق در حوزه تحقیقات و پژوهش اسـت افزود: سقف تسـهیلات از محل صندوق نوآوری و تحقیقـات ۲۵ میلیارد تومان اسـت و برای شـرکت‌های متوسط دانش‌بنیان رقم خوبی است.

نگهداری دپوی پسماند

گلشنی درباره نحوه نگهداری دپوی پسماند روی گفت: درحال‌حاضر دپوی پسـماند روی در سـردهات با رعایت کامل مسـائل زیست‌محیطی و به صورت مارچ‌بندی شده نگهداری می‌شود و تنها بک بخش بسیار کوچکی از دیوار با دستور دادسـتانی برای خدمات شرکت توزیع تخریب شده است.

استخراج معادن مس

گلشـنی در بخش دیگری از نشست خبری با اصحاب رسـانه با بیان اینکه در حوزه معادن در سـطح استان به خوبـی عمل نکردیم و ظرفیت‌های بسـیار زیادی مغفول مانده است، گفت: معادن مس زیادی در استان وجود دارد که نتوانسته‌ایم به خوبی استخراج کنیم.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت اسـتان زنجان تصریح کـرد: به‌طور کلـی در معادن غیرفلزی به درسـتی عمل نکردیم و جا برای کار بسـیار وجـود دارد. همین‌طور در حوزه فرآوری نیز ضعیف عمل کردیم و بسـیاری از مواد معدنی برای فرآوری به خارج استان صادر می‌شود.

وی گفت: مواد اولیه کاشـی و سـرامیک به استان یزد می‌رود و آن استان قطب تولید کاشی و سرامیک می‌شود و این در حالی است که مواد اولیه متعلق به استان زنجان اسـت و در این زمینه بنده برنامه‌هایی برای تحول حوزه معـدن دارم. به عبارتـی دیگر در حوزه سـرمایه‌گذاری اکتشافی غفلت بسیار زیادی صورت گرفته است.

۱۰۰ درصد منابع حاصل از فروش پسماند شهرک تخصصی روی زنجان به استان اختصاص می‌یابد

سخن پایانی

اسـتان زنجان بـا تولید ۸۰ درصد شـمش روی کشـور، نخسـتین و بزرگ‌ترین تولیدکننده شمش روی خاورمیانه بوده و شـمش روی، عمده محصول صادراتی این استان است.

با توجـه به این مزیت‌ها و ظرفیت‌ها باید منافع و عواید آن نیز به این اسـتان برسد و تنها تخریب‌ها و آلودگی‌های محیط زیست، سهم مردم استان از این میزان تولید شمش روی در استان نباشد.

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه مطرح کرد

حمایت همه‌جانبه از پروژه‌های فولاد هرمزگان

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه در بازدید از سه طرح در دست اقدام احیا مستقیم، سنگ و فولاد هرمزگان و ستاره سیمین هرمز در فولاد هرمزگان، گفت: خوشـبختانه طرح‌های توسعه‌ای فولاد هرمزگان سـرعت قابل قبولی دارند و فـولاد مبارکه نیز به‌عنوان سـهامدار عمـده، از هیچ کمکی برای اجرای ایـن پروژه‌ها اعم از مالـی، فنی، نیروی انسـانی و... دریغ نخواهد کـرد. به گزارش روابط عمومی شـرکت فـولاد هرمزگان، محمدیاسـر طیب‌نیا به همراه عطاالله معروفخانی مدیرعامل، اعضای هیات مدیره، معاونان و مدیران شـرکت فولاد هرمزگان از سـه طرح توسـعه‌ای ۱.۷۲ میلیون تنی احیا مستقیم فولاد هرمزگان، سنگ و فولاد هرمزگان و ۱.۷۲ میلیون تنی صنایع معدنی و فولادی ستاره سیمین هرمز بازدید کرد و از نزدیک در جریان اجرای این طرح‌های توسـعه‌ای قرار گرفت.

در حاشـیه این بازدید، مدیرعامل شـرکت فـولاد مبارکه در گفت‌وگـو با خبرنـگار روابط عمومی با اشـاره بـه اهمیت فولاد هرمزگان برای گروه مبارکه در اجرای طرح‌های توسـعه‌ای، بیان کرد: فـولاد هرمزگان بزرگ‌ترین مجموعه تولیـدی از واحدهای زیرمجموعه گروه فولاد مبارکه اسـت. فولاد مبارکه یک مجموعه توسـعه‌محور بوده و طی سال‌های گذشـته توسعه‌های خوبی در طول زنجیره اجرا کرده است.

وی افزود: در خود فولاد مبارکه غیر از پایین‌دست که پروژه‌هایی مانند نورد گرم، نورد سـرد و ورق رنگی تعریف شـده است، این شـرکت امکان توسـعه کمی خود فولاد را نـدارد. بهترین مکان برای اجرای طرح‌های توسـعه آتی در اسـتان هرمزگان و شرکت فولاد هرمزگان خواهد بود. زیرا فولاد هرمزگان ویژگی‌هایی مانند دسترسی به آب‌های آزاد و انجام صادرات، نزدیک بودن به معادن و همچنین دسترسـی به امکانات واردات و صادرات و نیروی کار متخصـص دارد و ظرفیت خوبی در همـه زمینه‌ها به‌ویژه نیروی انسانی در این شـرکت ایجاد شده است و دانش صنعت فولاد در فولاد هرمزگان نهادینه شده است.

طیب‌نیـا با اشـاره بـه رکوردشـکنی‌های فولاد هرمـزگان در ماه‌های اخیر، خاطرنشـان کرد: درحال‌حاضـر فولاد هرمزگان پا بـه پای فولاد مبارکه در رکوردزنی و افزایش تولید و اسـتفاده از ظرفیت‌های موجود پیش مـی‌رود؛ به‌طوری‌که تفاوت را می‌توان میان فولاد هرمزگان و دیگر شرکت‌های فولادی مستقر در منطقه ویژه خلیج‌فارس مشاهده کرد.

دیگر شـرکت‌ها حتی با دارا بودن ظرفیـت بالاتر، میزان تولید پایین‌تری دارند. هم‌اکنون فولاد هرمزگان بیش از ظرفیت اسمی خود محصول تولید می‌کند و حتی هر ماه قادر به رکوردشـکنی در تولید خود است. مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه با بیان اینکه در نظر داریم از ظرفیت ایجاد شـده در فولاد هرمزگان به خوبی اسـتفاده کنیم، تصریح کرد: به طور حتم توسـعه‌های آتی ما در زنجیره فولاد، در فولاد هرمزگان پیگیری خواهد شـد و به صورت متمرکز در این شرکت به اجرا در خواهد آمد.

افزایـش ظرفیـت از یک‌میلیون و ۵۰۰ هـزار تن به ۳میلیون و ۲۰۰ هـزار تن و نورد گرم پروژه‌های اصلی ما اسـت. همچنین واحـد مگا مـدول یک‌میلیون و ۷۲۰ هزار تنـی دیگر پروژه مهم خواهد بود که خوشـبختانه از پیشرفت قابل‌ملاحظه‌ای برخوردار بوده و به نقطه قابل قبولی رسـیده اسـت. انتظار این است که با سـرعت پیش رود. دیگر طرح در دسـت اقـدام واحد مگا مدول احیا مسـتقیم یک‌میلیون و ۷۲۰ هزار تنی سـتاره سیمین هرمز اسـت که خوشبختانه این پروژه نیز با سرعت خوبی پیش می‌رود و از برنامـه جلوتر اسـت. به‌طور کلی فولاد هرمـزگان ۶۳ پروژه جانبی برای اسـتفاده از ظرفیت‌ها تعریف کرده که با بهره‌برداری از آنها در یکی دوسـال آینده، به صورت مشهود می‌توان تفاوت را مشاهده کرد. سهامدار این پروژه‌ها نیز دارای اهلیت بوده و همت خـود را گمارده اسـت تا پروژه‌ها به‌موقع و حتـی زودتر از موعد مقرر به بهره‌برداری برسـاند. وی با اشـاره به حمایت همه‌جانبه فولاد مبارکه از طرح‌های توسـعه‌ای فولاد هرمزگان، عنوان کرد: مهم‌ترین حمایتی که فولاد مبارکـه می‌تواند از اجرای طرح‌های توسـعه فولاد هرمزگان به عمل آورد این است که در توزیع منابع و تخصیص آن زودتر تصمیم‌گیری کند و دست فولاد هرمزگان را در جهت استراتژی‌های تعریف شده برای هزینه کردن باز بگذارد. همچنیـن می‌توانیم حمایت‌های دیگری را مانند ارائه دانش فنی به عمل آوریم زیرا فولاد مبارکه در این حوزه شـرکت برتر کشور است.

همچنیـن از نظر نیروی انسـانی، مالـی و... می‌توانیم از فولاد هرمزگان به بهترین نحو حمایت کنیم. ضمن اینکه ساختار همراه در هیات‌مدیره نیز می‌تواند توسـط سـهامدار دارای اهلیت شکل بگیرد و به‌موقع تصمیم‌گیری کند.

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه با تاکید بر توسعه متوازن به‌ویژه در زمینـه تامین مواد اولیه در فـولاد هرمزگان، گفت: با توجه به اینکه تمرکز توسـعه‌های مـا در فولاد هرمـزگان خواهد بود، به تناسب توسعه‌های ایجاد شده باید به تامین مواد اولیه نیز توجه و از ظرفیت‌های موجود در استان هرمزگان استفاده کرد.

استان هرمزگان از جمله مناطقی است که می‌توان از آن برای سـنگ‌آهن هماتیتی برنامه‌ریزی کرد. طیب‌نیـا در پایان با بیان اینکه انتظار ما این اسـت که بهره‌برداری از این ظرفیت‌ها را خود فولاد هرمزگان با حمایت‌هایی که ما از آن به عمل می‌آوریم انجام دهد، خاطرنشان کرد: البته انتظار داریم مسئولان استانی و وزارت صمت از این امر حمایت کنند زیرا وقتی یک سرمایه‌گذار در این حوزه سـرمایه‌گذاری و هدف‌گذاری می‌کنـد باید به آن در حوزه مواد اولیه و زیرسـاخت‌ها کمک شـود تا این سرمایه‌گذاری‌ها به نتیجه مطلوب برسد.

روی خط خبر

ارتقای ظرفیت تجاری و صادراتی دانش‌بنیان‌ها

قاسـم توانایـی- شـیراز: مدیـرکل سـازمان صمت استان فـارس تاکیـد کـرد: حمایـت، تقویـت و بهبود تولیـد و ارتقای ظرفیـت تجـاری و صادراتـی محصولات دانش‌بنیـان ضرورت دارد.

حمیدرضا ایزدی در کارگروه تسهیل و رفع موانع تولیـد و کارگـروه احیا و فعال‌سـازی واحدهای راکد، بر ضرورت حمایت، تقویت و بهبود تولید و ارتقای ظرفیت‌های تجاری و صادرات محصولات دانش‌بنیـان و تشـکیل کمیتـه تخصصی ذیل کارگـروه در راسـتای رفع موانع این شـرکت‌ها در اداره صمـت اسـتان فـارس تاکید کـرد. به گزارش خبرنگار صمت از اسـتان فارس، ایزدی ضمن بیان این مطلب افزود: در راسـتای ارتقای فعالیت‌هـای اقتصادی نیز با تشـکیل جلسـات و بازدیدهـای میدانی و مسـتمر از شـرکت‌های دانش‌بنیان برای رشـد و توسعه محصولات، کالا و خدمات دانش‌بنیان که ظرفیت صادرات دارند، گام‌هـای موثری را برداشـته‌ایم تـا در بازارهای جهانی حضور گسترده‌تری داشته باشیم.

ایزدی همچنین با اشاره به دهه تولید و تجارت افـزود: در «دهـه تولید و تجارت» بـا همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط و تشکل‌های بخش خصوصی در راستای رشد تولید و مهار تورم برنامه‌های لازم توسـعه اقتصادی و اشتغالزایی به اجرا در می‌آید.

او اضافه کرد: جلسـات مستمر کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید در راسـتای تسریع در رسیدگی به مشکلات سـرمایه‌گذاران تشکیل می‌شود که باعـث توسـعه و رونـق کسـب‌وکارها و افزایش اشتغالزایی می‌شود.

برگزاری همایش تامین مالی و سرمایه‌گذاری یزد

زینب زارع: نخسـتین همایـش تامین مالی طرح‌های اقتصادی و سـرمایه‌گذاری استان یزد از محل بازار سرمایه با هدف آشنایی شرکت‌های صنعتی و تولیدی استان با روش‌های جدید تامین مالی با حضور اسـتاندار یزد، مدیرعامل شـرکت بـورس اوراق بهـادار تهران، مدیرعامل شـرکت فرابـورس، رئیس بـورس و اوراق بهادار و جمعی از فعالان اقتصادی استان برگزار شد.

بـه گزارش خبرنگار صمت از یزد، رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان یزد در این همایش گفت: استان یزد از درصد خوب سهام در بورس برخوردار است. مجتبی دستمالچیان با تاکید بر ظرفیت‌های استان یزد در حوزه صنعتی، معدنی و سرمایه‌گذاری، گفت: یزد به‌عنوان استان بزرگ صنعتی و معدنی کشور لقب دومین استان معدنی کشور را به خود اختصاص داده است. این مقام مسـئول با آسیب‌شناسی عدم حضور برخی از شـرکت‌های یـزدی در بورس، عنـوان کرد: از دلایل استقبال کمتر شرکت‌ها از بورس می‌توان به معطلی ۲ تا ۳ سـاله برای ورود شـرکت‌ها به بازار بورس و سـرمایه است که پیشنهاد می‌شود در ورود شرکت‌ها به این بازار تسهیل ایجاد شود چرا که بورس از مردم برای مردم است.

جذب سرمایه‌گذار در نواحی صنعتی سمنان

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان سـمنان گفت: تیرماه ۱۴۰۱ تا تیرماه امسـال؛ ۲۰۶ فقـره قـرارداد واگـذاری حـق انتفاع به متقاضیان سرمایه‌گذاری به مساحت ۲۲۰ هکتار در شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان منعقد شد.

به گزارش خبرنگار صمت از اسـتان سـمنان، محمدرضـا باقری با اعـلام این خبر افزود؛ طی ایـن مدت، ۱۰۶ واحد صنعتی و تولیدی پس از تکمیل عملیات ساختمانی و نصب ماشین‌آلات و انجـام تولید به مرحله بهره‌برداری رسـیدند. وی بیان کرد: با آغاز به کار و بهره‌برداری از این واحدهـای صنعتی و تولیـدی یک هزار و ۹۱۶ فرصت شغلی ایجاد شده است.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان سـمنان ادامه داد: سرمایه‌گذاری انجام‌شده در این واحدهای صنعتی و تولیدی حدود ۳۰ هزار و ۲۰۰ میلیارد ریال بوده است. باقری اظهارکرد: ۷ واحـد صنعتـی در دهه تولیـد و تجارت در شـهرک‌ها و نواحی صنعتی تحت پوشـش این شرکت قابلیت افتتاح و بهره‌برداری دارند.

وی تصریـح کرد: بخش خصوصـی در قالب طرح‌های دهه تولید و تجارت به میزان ۲۲ هزار میلیارد ریال در واحدهای تولیدی شهرک‌های صنعتی اسـتان سرمایه‌گذاری کرد که منجر به ایجاد ۸۴۷ فرصت شـغلی شـد. وی با اشاره به زمینـه فعالیت طرح‌های قابل بهره‌برداری دهه تولید و تجارت امسال، افزود: محصولات تولیدی این واحدها فرو سیلیسـیم، درب و پنجره، انواع ویال ضد سرطان، کاشی ساختمانی، برش انواع سـنگ مرمر، روغن پایـه تصفیه مجدد و الیاف استیپل پلی‌استر خواهد بود.

یکشنبه
۱۱ تیر ۱۴۰۲- ۱۳ ذی‌الحجه ۱۴۴۴ - ۲ ژوئیه ۲۰۲۳- شماره ۲۳۴۹-پیاپی ۳۶۶۷

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: (داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: امید نشر و چاپ ایرانیان

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲
عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

دریافت کارمزد از تراکنش‌های کارتخوان متوقف شود

با بخشنامه بانک مرکزی، از ۴ تیر، تمامی دارندگان دستگاه‌های کارتخوان (به‌جز نانوایی‌ها و سوپرمارکت‌ها) و درگاه‌های پرداخت اینترنتی ملزم به پرداخت کارمزد هستند.
همچنین طبق تاکید بانک مرکزی، تا اطلاع ثانوی پذیرندگان صنف نانوایی و سوپرمارکت از پرداخت کارمزد مستثنا شده‌اند و سهم این صنوف همچنان بانک پذیرنده پرداخت خواهد شد.
در این گزارش به بررسی نظرات کارشناسی در رابطه با دریافت کارمزد از کارتخوان‌ها می‌پردازیم.

جزئیاتی از دریافت کارمزد از تراکنش‌های خرید کارتی

از ۴ تیر و با بخشنامه بانک مرکزی، همه افراد و کسب‌وکارهایی که دارای دستگاه‌های کارتخوان هستند به غیر از برخی از مشاغل مثتسنی، می‌باید کارمزد پرداخت کنند؛ موضوعی که در شرایط نامساعد اقتصادی حتماً منجر به چالش، هم برای کسبه و هم به‌تبع آن برای مردم خواهد شد. در نظام جدید کارمزدی، پذیرندگان برای تراکنش‌های کمتر از ۶ میلیون ریال، مبلغ ثابت ۱۲۰۰ ریال و برای تراکنش‌های بالاتر، ۲ صدم درصد مبلغ خرید را تا سقف حداکثر ۴۰ هزار ریال به‌عنوان کارمزد پرداخت می‌کنند. همچنین با توجه به بررسی‌های صورت گرفته و رفتار تراکنشی صنوف مختلف حدود ۴۰ درصد اصناف یعنی بیش از ۴ میلیون پذیرنده از ۸ میلیون و ۲۰۰ هزار پذیرنده فروشگاهی، روزانه کمتر از ۱۰۰۰ تومان سهم کارمزدی‌شان می‌شود و ۶۰ درصد اصناف این مبلغ برایشان در روز کمتر از دو هزار تومان خواهد بود.

فرهنگ دروغگویی رایج می‌شود

علی رضایی، نماینده کنگاور در مجلس شورای اسلامی در رابطه با دریافت کارمزد از کارتخوان‌ها گفت: وقتی بناست صاحب یک کسب‌وکاری به خاطر دستگاه کارتخوانی که دارد، کارمزد دهد، شک نکنید فکر جبران هزینه به ذهنش می‌آید که طبیعی هم است و در نهایت این فشار به مصرف‌کننده وارد می‌شود و این یعنی افزایش تورم آن هم در شرایطی که دیگر مردم توان مقاومت در برابر تورم را ندارند. این عضو کمیسیون اقتصادی مجلس گفت: دریافت کارمزد از کسب‌وکارهایی که دستگاه کارتخوان دارند، کاری نادرست است و کاش این رویکرد اصلاً در دستور کار قرار نمی‌گرفت که حالا فردی مثل من از دولت بخواهد که جمعش کند.

تحمیل فشار اقتصادی به مردم

وی افزود: در چند سال اخیر و به‌خصوص یکی، دو سال گذشته و هم‌اکنون، فشار اقتصادی فوق‌العاده زیادی به مردم تحمیل شده و بعضی کارها وقتش الان نیست؛ از جمله دریافت کارمزد از صاحبان دستگاه‌های کارتخوان. زمانی که جنگ اقتصادی است و زندگی مردم در حوزه اقتصاد با مشکلات زیادی دست‌وپنجه نرم می‌کند، دولت باید حمایت خود را از مردم و کسب‌وکارها بیشتر کند نه اینکه بخشنامه‌هایی صادر کند که باعث نارضایتی عموم شود.
به گزارش اقتصاد ۲۴، نماینده کنگاور در مجلس تصریح کرد: وقتی بناست صاحب یک کسب‌وکاری به خاطر دستگاه کارتخوانی که دارد، کارمزد دهد، شک نکنید فکر جبران هزینه به ذهنش می‌آید که طبیعی هم است و در نهایت این فشار به مصرف‌کننده وارد می‌شود و این یعنی افزایش تورم آن هم در شرایطی که دیگر مردم توان مقاومت در برابر تورم را ندارند.

بازگشت به فرهنگ دست به‌دست پول نقد!

رضایی اظهارکرد: چند سالی است که فرهنگ دست به دست‌شدن پول نقد کم شده بود و این اتفاق مبارکی در جهت تحقق الکترونیکی‌شدن امور است. حال با وجود این بخشنامه بانک مرکزی، حتماً برگشت به عقب خواهیم داشت و کسبه و مردم علاقه‌مند می‌شوند برای جلوگیری از تحمیل هزینه به سمت پول نقد بروند. جالب است همه دنیا به دنبال گسترده کردن دولت الکترونیک و ارتقای تکنولوژی هستند اما ما کاری می‌کنیم که دوباره روندهای سنتی در دستور کار قرار بگیرند. وی یادآور شد: این روند اگر ادامه پیدا کند، فرهنگ دروغ‌گفتن هم بیشتر می‌شود و آنگاه خیلی از مردمی که پول نقد ندارند در بسیاری از مواقع با جملاتی مثل کارتخوان نداریم یا خراب است از سوی کسبه روبه‌رو خواهند شد.

اغلب کسبه نمی‌توانند مالیات مدنظر دولت را بپردازند

در همین رابطه، فتح‌الله توسلی، دیگر عضو کمیسیون اقتصادی مجلس نیز گفت: آنچه که مسلم است این است که هم در سال ۱۴۰۱ و هم امسال، میزان مالیاتی که از مردم دریافت شده و می‌شود، افزایش پیدا کرده است، این در حالی است که وضعیت عمومی اقتصادی کشور به شکلی نیست که اغلب کسبه ما بتوانند این مالیات مدنظر دولت را تامین کنند. وی افزود: از طرفی برای اینکه چرخ کشور بچرخد، دولت باید بخشی از منابع خود را از مالیات تامین کند، با این اوصاف تصمیم‌گیران دولتی باید طوری کار را جلو ببرند که کمترین فشار به کسبه و مردم وارد شود. از آن‌جایی که این موضوع باعث دغدغه خیلی‌ها شده، به‌شخصه موضوع را از وزیر اقتصاد پیگیری خواهم کرد.

سخن پایانی

باتوجه به نظرات کارشناسی زمانی که در جنگ اقتصادی قرار داریم و مردم با مشکلات زیادی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، دولت باید حمایت خود را از مردم و کسب‌وکارها بیشتر کند. این در حالی است که اکنون طرح اخذ کارمزد بانکی از تراکنش خرید کارتی کاری نادرست است و نباید این رویکرد در دستور کار قرار می‌گرفت. با این حال باز هم امیدواریم با توجه به نظرات کارشناسی تجدید نظری در این موضوع صورت گیرد.

خبری خوش برای کسب‌وکارهای اینترنتی

در راستای حمایت از کسب‌وکارهای اینترنتی اخیرا در دولت مصوبه‌ای برای تسهیل کسب‌وکارهای اینترنتی بوده است که طبق آن کسب‌وکارهایی که تا پایان سال ۱۴۰۱ کد مالیاتی نداشته و اظهارنامه مالیاتی پر نکرده بودند، از معافیت مالیاتی برخوردار می‌شوند. در ایران چند سالی است که به‌صورت ویژه به اقتصاد دیجیتال توجه شده است و در دولت سیزدهم هم تمهیداتی مهمی برای این حوزه در نظر گرفته شده است. اقتصاد دیجیتال فضای بکری است که می‌تواند مشاغل زیادی را برای کشور ایجاد کند و فقط بحث هزینه‌ها نیست؛ درحال‌حاضر یکی از حوزه‌های جدیدی که می‌تواند شرایط جدید را برای افزایش اشتغال فراهم کند همین حوزه است. از سوی دیگر نیمه دوم سال گذشته بود که کسب‌وکارهای اقتصاد دیجیتال به دنبال اعمال محدودیت برای چند شبکه اجتماعی خارجی با مشکلاتی روبه‌رو شدند و به دلیل اهمیت این حوزه برای دولت سیزدهم پاییز سال گذشته آیین‌نامه حمایت از کسب‌وکارهای اقتصاد دیجیتال تصویب رسید. در این آیین‌نامه حمایت‌های گوناگونی برای کسب‌وکارها در نظر گرفته شده است که می‌توان به معافیت آنها از مالیات اشاره کرد. همچنین در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ بخشی به این موضوع اختصاص یافته و براساس بند «ط» تبصره شش عوارض و مالیات لایحه بودجه در راستای حمایت از توسعه اقتصاد دیجیتال در کشور و تشویق کسب‌وکارهای اینترنتی به استفاده از سکوهای داخلی تا پایان سال ۱۴۰۲ کسب‌وکارهای حقیقی فعال در سکوهای داخلی مورد تایید وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات که فاقد پرونده مالیاتی هستند، به‌صورت پلکانی تا سقف مقرر در ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم مشمول مالیات با نرخ صفر بوده و جرائم سال‌های قبل ناشی از عدم تسلیم اظهارنامه شامل بخشودگی می‌شود. اما هرگونه کسب درآمد در بستر سکوها و شبکه‌های اجتماعی خارجی مشمول اخذ مالیات می‌شوند.

به گزارش ایسنا، در نهایت اسفند بندهای (ط) تبصره ۶ در بخش درآمدی را تصویب شد و بر اساس آن درآمد برخی از کسب‌وکارهای اشخاص حقیقی در پلتفرم‌های داخلی مشمول نرخ صفر مالیاتی می‌شود. در همین رابطه به‌تازگی عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در این باره گفته است: در دولت یک مصوبه‌ای برای تسهیل کسب‌وکارهای اینترنتی داشتیم که بر اساس این مصوبه کسب‌وکارهای اینترنتی که تا پایان سال ۱۴۰۱ کد مالیاتی نداشته و اظهارنامه مالیاتی پر نکرده بودند از معافیت مالیاتی برخوردار می‌شوند. وی افزود: این امکان بسیار خوبی است برای فعالیت کسب‌وکارهایی که قصد دارند در سکوهای داخلی فعالیت کنند. یکی از مشکلاتی که مهاجرت کسب‌وکارهای اینترنتی از سکوهای خارجی به داخلی داشت این بود که در آنجا مالیاتی پرداخت نمی‌کردند اما همین که به سکوهای داخلی می‌آمدند باید مالیات پرداخت می‌کردند؛ با مصوبه هیات دولت، این معافیت مالیاتی برای کسب‌وکارها فراهم شد.

از فضای مجازی

فاجعه اقتصادی نزدیک‌تر از رگ گردن

چشمانتان را ببندید و دنیای فرضی‌ای را تجسم کنید که ۵۰ ساله شدید و چند ماه دیگر با خیال راحت به استقبال بازنشستگی می‌روید ولی صبح روز شنبه سرمقاله یکی از روزنامه‌های اقتصادی را می‌بینید که نوشته: «صندوق‌های بازنشستگی ورشکست شدند و دیگر قرار نیست به بازنشستگان و مستمری‌بگیران پولی پرداخت شود.»

چشمانتان را باز کنید، این دنیای فرضی تا کمتر از ۳۰ سال دیگر به واقعیت تبدیل می‌شود، بله درست شنیدید تا کمتر از ۳۰ سال دیگر، هیچ حقوق بازنشستگی قرار نیست به شما تعلق بگیرد.

شرایط اقتصاد ایران اصلا خوب نیست و نکته بد اینجاست که فاجعه اصلی هنوز شروع نشده و در آینده قرار است اتفاقات بدتری را شاهد باشیم.

دولت احمدی نژاد یک بمب ساعتی در اقتصاد ایران کار گذاشته که دیر یا زود فعال می‌شود و انفجاری حاصل می‌کند که شرایط فعلی که داریم هم به آرزو تبدیل شود. نام این بمب ساعتی صندوق بازنشستگی است!

بیایید با هم بررسی کنیم تا متوجه عمق بحران بشویم!

پنجره جمعیتی ایران در حال بسته شدن است و داریم به سمت پیر شدن حرکت می‌کنیم. پژوهشکده سازمان آمار بررسی کرده و دیده که جمعیت سالمند ایران تا سال ۱۴۳۰ چهار برابر افزایش پیدا خواهد کرد و به حدود ۱۹ میلیون نفر خواهد رسید، از طرفی تخمین زده می‌شود که نرخ باروری در ایران به کمتر از ۲ درصد خواهد رسید. این یعنی نیروی کار کمتر و بازنشستگان بیشتر!

برای بررسی وضعیت صندوق‌های بازنشستگی یک شاخص مهم وجود دارد به نام «نسبت پشتیبانی» که این شاخص از تقسیم تعداد بیمه‌پردازان به تعداد مستمری‌بگیران به‌دست می‌آید. برای دوام صندوق‌های بازنشستگی این نسبت حداقل باید عدد ۳ باشد یعنی به ازای هر مستمری‌بگیر ۳ نفر نیروی کار وجود داشته باشد. بر اساس نرخ باروری و افزایش جمعیت کهنسالان این نسبت تا سال ۱۴۳۰ به حدود ۰.۹ خواهد رسید. یعنی تعداد کسانی که بیمه پرداخت می‌کنند از دریافت‌کنندگان بیمه کمتر خواهد بود.

یکی از مهم‌ترین افرادی که این بمب ساعتی را در ریل اقتصاد ایران قرار داد، نابغه بزرگ قرن بشری استاد محمود احمدی‌نژاد بود که سن بازنشستگی را پایین آورد و طرح‌های مختلفی گذاشت که مردم بجای ۳۰ سال کار کردن بتوانند با ۲۵ سال بازنشسته شوند.

درصورتی‌که عقل سلیم حکم می‌کند وقتی می‌خواهیم سیاستی را اتخاذ کنیم باید پیش‌بینی آینده را داشته باشیم و بر اساس شرایط فعلی تصمیم نگیریم!

اما یک سوال مهم، واقعا کسی در آن دوران نبود که این موضوع به این مهمی را به دولت گوشزد کند؟

بله افراد زیادی بودند که پیش‌بینی می‌کردند و هشدار می‌دادند ولی دولت صدای آنها را نمی‌شنید، چرا که روابط خارجی آن خوب بود، تحریم خاصی وجود نداشت، نفت می‌فروخت و پول نفت را برای اهداف پوپولیستی ولخرجی می‌کرد.

دولت احمدی‌نژاد حدود ۷۰۰ میلیارد دلار درآمد ارزی داشت(یعنی رقمی بیشتر از مجموع تمام درآمد نفتی دولت‌های بعد انقلاب) و نکته مهم اینجاست که اولویت اصلی دولت در این شرایط خرید محبوبیت بود و نه توسعه اقتصاد و درست کردن زیرساخت‌ها که یکی از موارد خریدن محبوبیت، همین بازنشستگی‌های بی‌حساب و کتاب بود!

این بمب ساعتی هر روز دارد خطرناک‌تر می‌شود و کسری بودجه دولت را هرسال بزرگتر از سال قبل می‌کند، که دولت طبیعتا یا مجبور است مثل یونان دست به فروش جزیره‌های کیش و قشم بزند یا اینکه پول بدون پشتوانه بیشتری چاپ کند و تورم بزرگ‌تری برای ما در آینده رقم بزند (که تجربه نشان داده دولتمردان ما راه دوم را انتخاب می‌کنند)

تا سال ۱۴۳۰ تقریبا همه ما که الان در سن کار هستیم بازنشسته می‌شویم، ولی باید توجه داشته باشید که در زمان بازنشستگی دو حالت اتفاق می‌افتد یا اینکه صندوق‌ها ورشکسته می‌شوند و دیگر مستمری به شما پرداخت نخواهد شد و یا اینکه آنقدر تورم بالا خواهد بود که این حقوق بازنشستگی کفاف یک هفته زندگی شما را هم نخواهد داد، از الان برنامه‌ریزی کنید.

اقتصاد با هیچ‌کس شوخی و تعارف ندارد!

دریچه

با جهش تولید می‌توان به مهار تورم رسید؟

مهدی شمسی، کارشناس اقتصاد: نام‌گذاری سال ۱۴۰۲ از سوی رهبر انقلاب اسلامی به «مهار تورم، رشد تولید» به مسئولان برای اینکه برنامه‌های اقتصادی خود را در مسیر فرمان رهبر انقلاب طرح‌ریزی کنند، جهت می‌دهد.

رهبر معظم انقلاب امسال یک شعار ریشه‌ای را انتخاب کردند، اول در موضوع مهار تورم؛ تورم ریشه مشکلات اقتصادی هر کشور از جمله جمهوری اسلامی ایران دارد.

اگر ما به دنبال این باشیم که ارزش پول ملی بالا برود و نرخ ارزهای خارجی به‌طور افسارگسیخته افزایش پیدا نکند، نرخ مسکن و خودرو و طلا را کم کنیم و سفره مردم را پررونق کرده و جلوی اتفاقات تلخی که رهبر انقلاب هم به آن اشاره کردند و آن هم معیشت مردم است را بگیریم، حتما باید تورم مهار شود.

اگر تورم را مهار نکنیم همچنان تورمی بودن جهش نرخ ارز در یکایک فعالیت‌های اقتصادی قابل لمس است که این تبعاتی را برای کشور ایجاد می‌کند، مهم‌ترین آن اثر ثانوی ضدتولید و ضدسرمایه‌گذاری است.

دارایی ثروتمندان، کارخانه‌داران، زمین‌داران و دارندگان پس‌انداز ارزی یک‌باره چند برابر شد و بدهی بدهکاران بزرگ که معمولا از همین ثروتمندان هستند، ارزشش کاهش یافت و بالعکس، پس‌انداز طبقات متوسط و مستضعف که ریالی است، کم‌ارزش شد، نتیجه تشدید شکاف طبقاتی است، این‌ها حسد اجتماعی و احساس غبن را دامن می‌زند، از این طریق، به وحدت ملی و تفاهم اجتماعی آسیب جدی وارد می‌کند؛ یعنی با کاهش سرمایه اجتماعی ضد رونق تولید عمل می‌کنند.

تورم فزاینده، قدرت خرید مزد و حقوق‌بگیران را به‌شدت کاهش داده و برای مستضعفان کمرشکن شده است.

هزینه تولید به دلیل افزایش نرخ مواد اولیه و ماشین‌آلات وارداتی افزایش یافت، نتیجه کاهش تولید و تنزل سرمایه‌گذاری است، درنتیجه نرخ و شدت فقر بالا می‌رود، بحران از اقتصاد مالی به اقتصاد واقعی منتقل می‌شود و بر انگیزه و اطمینان سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی تأثیر منفی می‌گذارد و فرار سرمایه به‌دست ایرانیان و خارجی‌ها از کشور تشدید می‌شود.

اگر سیاست تملیک دارایی به خارجیان در کار باشد، آنان به‌آسانی دارایی‌های کشور را تصاحب می‌کنند.

بنگاه‌های تولیدی که سال‌ها است از کمبود سرمایه در گردش می‌نالند، حالا به دو سه برابر سرمایه در گردش محتاج‌اند و چون بازار سرمایه قوی نداریم، تولیدشان را پایین می‌آورند.

ملاحظه می‌شود که بیشترین ضربه به تولید داخلی می‌خورد، درمان نیز از همان‌جایی باید آغاز شود که درد ازآنجا آغاز شده بود، یعنی قدم نخست حل مشکل مهار تورم است تا تولید ملی از فشار خارج شود. رشد تورم، فشار بر هزینه افزایش می‌یابد که در نتیجه، نرخ فرآیند تولید افزایش پیدا می‌کند؛ افزایش سریع دستمزد یا افزایش نرخ مواد اولیه از دلایل عمده این نوع تورم است مهار تورم مستلزم اصلاح شبکه بانکی اعم از خصوصی و دولتی است زیرا بانک یکی از شریان‌های اصلی اقتصاد است که وظیفه دارد منابع را از طریق سپرده‌های مردمی تجهیز کند و در اختیار متقاضیان در حوزه تولید و بازرگانی قرار دهد و به شکوفایی و رشد تولید بیفزاید.

در مرحله بعد باید به دنبال تامین مالی ناشی از سیل نقدینگی باشیم که هر روز به بازاری سرازیر می‌شود و ویرانی سنگین با خساراتی که جبران‌ناپذیر است را بر جای می‌گذارد که بورس نهادی است که باید تامین مالی بلندمدت تولید را بر عهده داشته باشد و بتواند منابع عمومی را به صورت مستقیم با کمترین هزینه به بخش واقعی اقتصاد برساند.

اصلاح بازار سرمایه و ایجاد زیر ساخت‌های قوی در سرمایه‌گذاری بنیادی در این بخش نسبت به خروج نقدینگی از بازارهای موازی با بازار سرمایه و هدایت این نقدینگی به بازار سرمایه به رونق تولید ملی کمک کرده و با هدایت این نقدینگی در بازارهای سرمایه از تورم بیشتر جلوگیری می‌شود مرحله دیگر جلوگیری از تعدد نهادها در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و ایجاد یک فرماندهی اقتصادی واحد جهت یکپارچه‌سازی تصمیمات و رویکرد اقتصادی در بازارهای مالی و ارزی کشور، از موارد مهم در مدیریت اقتصادی است که در ماده ۲۲ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مورد اشاره قرار گرفته است و به مدیریت بازارهای مالی و ارزی می‌پردازد.

در مرحله بعد برای رشد تولید داخلی باید به کیفیت و ارزانی کالا، جلوگیری از قاچاق و ممانعت از واردات بی‌رویه توجه کرد. با این همه، در توسعه تولیدات داخلی، حمایت دولت از فعالان صنایع مختلف یک اصل مهم است که این کمک‌ها می‌تواند به صورت حمایت‌های مالی و معنوی، اعطای وام و تسهیلات و... انجام گیرد. سهولت تهیه مواد اولیه و همچنین کاهش هزینه‌های تولید برای تولیدکنندگان، اصل مهمی است که نباید در هیچ شرایطی فراموش شود.

همچنین باید به زمینه‌های کاهش هزینه تولید کالای داخلی توجه کرد تا کالا با نرخ مناسب و ارزان در اختیار مشتری قرار گیرد تا از ایجاد تورم جلوگیری شود. با توجه به مزایای ذکر شده در مورد جهش تولید می‌توان به نتایج و پاسخ مثبتی برای این سوال که آیا با جهش تولید می‌توان به مهار تورم دست یافت، رسید.

با افزایش تولیدات با کیفیت داخلی و عرضه متناسب با تقاضای موجود در بازار می‌توان به توازن در این بخش دست یافت؛ چراکه می‌شود با عرضه محصول با کیفیتی که با محصولات مشابه خارجی آن رقابت کند، به تقاضاها برای آن محصول پاسخ داد.

همچنین می‌توان با ثابت نگه داشتن سطح عمومی قیمت‌ها که در نتیجه افزایش تولید داخلی است، به عرضه برابر با تقاضای موجود پاسخ داد. همان طور که گفته شد برای داشتن این دستاورد نیاز است سرمایه‌گذاری‌های لازم در بخش تولیدات صورت گیرد.

این امر از طریق جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی که با افزایش تولید ناخالص داخلی همراه است، می‌تواند منجر کاهش تورم می‌شود. همچنین با مدیریت بازارهای ارزی به شکلی که ارز خارج شده از کشور برای کالاهای وارداتی، به تولید و ایجاد زیرساخت‌های بخش تولیدی و صنعتی اختصاص یابد، می‌توان به جهش تولید سرعت بیشتری داد. با توجه به شکل‌گیری سمت و سوی کشور در راستای حمایت تولید ملی و کالاهای داخلی و همچنین هدایت نقدینگی بازار به سمت بازار سرمایه و رشد شاخص‌های بورسی طی سال ۱۴۰۱، می‌بایست به شرکت‌های تولیدی فرصت رشد داده شود.

به نظر می‌رسد باید بسترهای لازم برای جهش تولید در امسال یک به یک مهیا شود و موانع با جدیت بیشتری برطرف گردد تا بتوان منتظر چشم‌اندازی نوید بخش از توسعه و رونق در بخش تولید باشیم. می‌توان امیدوار بود با افزایش تولید و رونق در این بخش، شاهد مهار تورم یا حداقل کاهش تورم در کشور باشیم.